

1177

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Kisim	H. Hüsnî
Yeni	
Eski Kayıt No	1177

1177

1177

- * الهنا واجب اسوله ما انقطعت *
- * آحاد سلسله حَقِّقْ بامكان *
- * كذا الحوادث والاركان شاعده *
- * على وجود قديم صانع بان *
- * خلق الخلائق خلوا عن مخالفة *
- * اذ لا تواردين في القول بالشان *
- * وذاته لبس مثل الممكنات فها *
- * حكما الوجوب مع الامكان بيان *
- * نفى غناه عن الاغيار كثرته *
- * لحاجة الكل فيما فيه جزء آن *
- * ولبس كلا ولا جزأ ولا عرضا *
- * ولا محلا لعراض واكوان *
- * ولا تقل جوهر ايا غنيت به *
- * وزه الاسم عن ايهام نقصان *
- * بكل شئ محيط لا انحصاده *
- * ولا حلول لدى اصحاب عرفان *
- * فلا اتصال باحيان واوقات *
- * ولا انصاف باشكال والوان *
- * حتى سميع بصير عالم شاء *
- * ذو قدرة وكلام غير الحان *
- * وكثرة القدماء غير لازمة *
- * اذ لم تكن غيرها في عين يقظان *
- * نفى التسلسل جمعا او معاقبة *
- * افاد قدرة ذي صنع واتقان *
- * كما استدل على علم المؤثر من *

جنتم كان خلد آسيان ابو القمح والمغازي سلطان محمد خان
عليه الرحمة والفقران حضر تلمينك خواجه سي وكتاب
دقايق صاب حقيقك ديباجه سي خضر بك مرحومك احكام
دينه بي شامل وعقائد اسلاميه في كافل اوله رفق نظم ايلديكي
قصيدة مطبوعة مرغوبه در

* بسم الله الرحمن الرحيم *

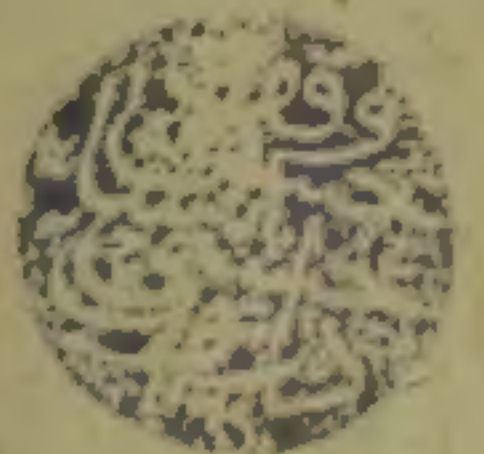
- * الحمد لله عالي الوصف والشان *
- * منزلة الحكم عن اثار بطلان *
- * منه الصلاة على مبيدي شرايعه *
- * انبياء المصطفى من نسل عدنان *
- * والال والصحب ثم التابعين لهم *
- * ما جادت السحب المرعى بهتان *
- * هذي عقائد عبد مذنب جان *
- * يوصي بها كل موصوف بايمان *
- * اعدّها وخر يوم لا ارياب به *
- * مستودعا عند ذي عدل واحسان *

الهنا

(بسم الله الرحمن الرحيم)

والسبح لله الذي لا يلد ولا يموت ولا يغير اسم جلاله على
السموات والارض والارض والسموات والارض والسموات
والارض والسموات والارض والسموات والارض والسموات
والارض والسموات والارض والسموات والارض والسموات

هذي اسماء ردة المذنبات في هذه المجموعة المستوفية
في ذنوب صغائرهم وكبائرهم من الجنة ودار النور
بها داود النور احمدها ذخرا اي احمد
ذخيرة النور مستودعا اي مستودعا

- * اتقان افعاله ارباب ايقان *
- * وعلمه بالزمانيات قاطبة *
- * لا يقتضي فيه توقفا بزمان *
- * وليس يخرج شئ عن ارادته *
- * ولكنه قط لا يرضى بكفران *
- * ليس الارادة امرا وابتغاء بل *
- * وصف يخص مقدورا برحمان *
- * يجوز ترجيح ما ينفي ترجمه *
- * كفى انائين من ماء لعطشان *
- * تكوينه ازلى لازمان له *
- * لكن مكنونه في الوقت وآلان *
- * كلامنا صفة نفسية فيها *
- * نمتاز عن اخرس او عجم حيوان *
- * فليس علما بشئ او ارادته *
- * لفرقها بافتراق عند وجدان *
- * لا يقتضي خلق نفسى وكثرته *
- * خلق الافات كالنجيل وفرقان *
- * الشرع ليس بفرع للكلام لما *
- * يكفى لاثباته اعجاز قرآن *
- * ورؤية الله بالابصار واقعة *
- * للمؤمنين ولكن لا لعيمان *
- * يرى الهوية لامن جوهرية *
- * او كونه عرضا اوسبق فقدان *
- * حقيقة الحق لم تعقل بعالمنا *
- * لكن تردد هم في دارر ضوان *

- * الله خالق افعال العباد وما *
- * يظن توليده من فعل انسان *
- * هاد مفضل حقيقى وان نسبنا *
- * على المجاز الى رسل وشيطان *
- * الحسن والقبح شرعيان لكننا *
- * نقول بالعقل ايضا قد ينالان *
- * وللعباد اختيار وهو كسبهما *
- * فبوصفون بطوع او بعصيان *
- * لا دخل للعقل في حكم الاله وفي *
- * تجويز تعليله في البعض قولان *
- * ولا يكلف العبد فوق طاقته *
- * ولكنه لا لعقل عاجزان *
- * لو كان اصلح فرضا ما ابتلى احدا *
- * بالكفر والفقر والبلوى واحزان *
- * والرزق ما سبق للحيوان بأكله *
- * محسرا او مباهقا فهو قسمان *
- * ولا يقدم حيوان على اجل *
- * وان تقطع في انياب غيلان *
- * كل العناصر والافلاك حادثة *
- * وجزؤها جوهر فرد ببرهان *
- * للعلو بالسفل ربط لا بتعليل *
- * اذ قد يدور مدار بل مضافان *
- * الله ارسل فينا للهدى رسلا *
- * مصدقين بايات وتبيان *
- * حاجة الخلق في حكم العقول الى *

- * منهم وكذا في علم اديان *
- * لولا لم ينتظم امر المعادولا *
- * امر المعاش لا يشار وعدوان *
- * محمد افضل الرسل الذي سمعوا *
- * تصديقه من جمادات وذئبان *
- * وامره بين في حالتيه لمن *
- * كانت له في اعتبار الحال عيان *
- * اخباره عن غيوب كالحكاية عن *
- * بلوى نصب بعثمان بن عفان *
- * وما جرى بين كسرى والصحابه من *
- * اتفاق كنز ومن تحزيب بلدان *
- * وغزوة البحر منهم مرتين *
- * وان يكون مع اولهم بنت ملحان *
- * وشقه قرا والكشف اذسا لوا *
- * غداة معراجيه عن حال ركان *
- * والرمي بالبدر بالخصياء اعينهم *
- * ورد في احد عين ابن نعمان *
- * وكم رووا باسانيد مصححة *
- * امثال ما قدر روى عنه الصحيجان *
- * دلالة الصدق بين الكل مشترك *
- * تواترت مثل معنى شعر حسان *
- * واعظم الآي قرآن لما عجزوا *
- * عن سورة منه مع سرف لاذهان *
- * معراجيه واقع يقظان في بدن *
- * بآية ومشاهير ووحيدان *

- * وقوعه كالسكرارا وقد دفعوا *
- * به تعارض مادل الحديشان *
- * وديننا ناسخ الاديان اجمعها *
- * ولم يكن نسخها جهلا لديان *
- * وربما نص لكن مارو واحدا *
- * بنسخ تورات موسى بن عمران *
- * الانبياء بريون اتفاقا عن *
- * كفر وكذب وعن فسق باعلان *
- * وعن كابر عمدا عندا كثرنا *
- * وخسة مثل تطفيف باوزان *
- * يؤل القصص الحاكي لذنبهم *
- * بانه قبل وحى اوينسيان *
- * وللنبيين رجحان على ملك *
- * تعليم علم وتكريم يدلان *
- * وللولى كرامات كما نقلت *
- * عن اصف وابي الدرداء وسلمان *
- * وصد سارية الفاروق عن جبل *
- * والبعد بينهما في القدر شهران *
- * فضل النبي جلى بل نبوته *
- * فاقت ولايته في قول اخوان *
- * وافضل الناس بعد الانبياء ابو *
- * بكر لتصديقه قبل اقران *
- * وبعده عمر الفاروق اذهوفى *
- * اظهار دين رسول خير معوان *
- * وبعد ذلك قد افنى مشايخنا *

- * ان لا تردد في تفضيل عثمان *
- * وبعد ذلك على وهو اقربهم *
- * الى النبي واحظى بين اختان *
- * الحشر والبدن امكانا وميبرا *
- * ونفى مدخل اوقات سويان *
- * بل لا احتياج الى قول بصحة ان *
- * يعاد ما عدمت في حشر ابدان *
- * اجزاء اصلية كلا وان اكلت *
- * فتلك لم تك اجزاء لجسمان *
- * وواقع كل مانص الصدوق به *
- * من ممكن كصرابط وكبران *
- * وكالحساب واهوال القيامة او *
- * كحوض سيدنا فيها كثر ان *
- * ومن حياة قبور ما مذاق به *
- * لذات نعماء اولام ديدان *
- * عقوبة الذنب عدل غير واجبة *
- * كذا المثوبة من احسان منان *
- * وكيف تلزمه طاعة تنبأ عوضا *
- * ونعمة الوقت تربو كل شكران *
- * في العقل غفران كفر جائز لكن *
- * اتى له نص تخليد بنيران *
- * اعدت الجنة اسندى تكونها *
- * ونقل ادم منها بعد اسكان *
- * نعيمها ابدى لازوال له *
- * واكلها دائم لا انه فان *

- * اهل الكبار غير التائبين لهم *
- * رجاء عفو برغم الحاسد الشان *
- * اذ لا عقوبة تقضي عده معها *
- * ولم تقيد بها آيات غفران *
- * ولا يخص احاديث الشفاعة ما *
- * لبست نعم لاوقات واعيان *
- * وللرسول بل الاحبار كلهم *
- * شفاعاة لعصاة عند الرحمن *
- * وليس يدخل في الايمان اعمال *
- * بل لبس ذا غير تصديق واذعان *
- * والشرع قد عد شه المرء زانرا *
- * دليل بعد كتعظيم الاوثان *
- * ولا يغاير ايمان واسلام *
- * ولا يمكن لهما في الشرع حكمان *
- * وللقلة ايمان يشاب به *
- * وان يكن طاصبا في ترك ايقان *
- * لا عذر من عاقل في جهل خالفه *
- * ان ثل مدة فكر عند نعمان *
- * وليس مرتبة للعبد مسفظة *
- * تكليفه كجنانين وصبيان *
- * قد يخطى المرء في فتواه مجتهدا *
- * كحكم داود مع فتيا سليمان *
- * لا ينبغي الشك في الايمان من اخذ *
- * وان نوى منجبا في يوم هجران *
- * ولا عقاب بترك اللعن من احد *

- * في حق ابليس فهو الكافر الجان *
- * فلن يزيد يزيد منه مفسدة *
- * فاسكت ولا ترضى لوما باسم لعان *
- * نصب الامام علينا واجب ممعا *
- * لدفع مظنون اضرار وطفغان *
- * امامنا باشارات الرسول ابو *
- * بكر كما اجمع القاصي مع الدان *
- * وبعده قد نص ابو بكر لفاروق *
- * وبعده صار شوري بين اركان *
- * فسلمت خمسة منهم لسادتهم *
- * فبايعون بطوع بين اعيان *
- * وذلك عثمان ثم القوم جللتهم *
- * قد بايعوا عليا عقد رضوان *
- * لانص فيه جليا بل قد اجتهدوا *
- * لكن معاوية المخطي كمر وان *
- * واذكر المحاب الرسول قاطبة *
- * بالخبر والبر واهجر طعن مطعان *
- * وكلهم بذلوا للدين مهجتهم *
- * وللشريعة كانوا خير معوان *
- * يا رب لا تسلبني حبيهم ابدا *
- * من قال امين يا من سلب ايمان *
- * ودام نضرة من بالخير يذكرني *
- * ما اخضر وجه الرى من قطر نيسان *
- * تمت القصيدة التونية *
- * بالالطاف الجليلة الربانية *

* فصیده مر قومه نك ترجمه بلیغه لطیفه سیدر *
 * فریدی عصرینك فاضل خضر بك *
 * اوله انك مقامی باغ رضوان *
 * عقائد ده دیمشدر برقصیده *
 * ایچورمش خلقه جام آب حیوان *
 * اولمش چون عربچه نظم و ترکیب *
 * اوکل توتیای عین اعیان *
 * بن ایتدم ترجمه ترکی به آنی *
 * که اوله مبتدی به فهمی آسان *
 * الهی بره توفیقك رفیق ایت *
 * ایدوب علم و عملر اطف و احسان *
 * ثنا و حد و منت حقه هر آن *
 * اودر سلطان عالی الوصف والشان *
 * بشمز کهنه افهام مخلوق *
 * ایرشمز حکمنه اثار بطلان *
 * صلات اولسون نیمز مصطفایه *
 * اودر مبتدی نور شرع یزدان *
 * دخی اصحاب و آل و تابعینه *
 * بولوتلرینه کیم بذل ایده باران *
 * بودر عبید فقیرك اعتقادی *
 * قبول ایدر آنی هراهل ایمان *

* ذخیره ایلوب روز جزایه *
 * اومار حقندن انکله اجر و احسان *
 * وجود صانع و بان قدیمه *
 * دلیلر در حوادث جمله ارکان *
 * چو یوق خلق خلابی اخلاقی *
 * یلندی بردر ربو حکمه سلطان *
 * انك ذاته بکزر نسنه یوق هیچ *
 * وجوب ایله دکل بو حکم امکان *
 * غناسی کثرن نئی ایتدی انك *
 * کله لازمدر رزیرا که جز آن *
 * نه کلدرا اول نه جز در نه عرضدر *
 * نه وارد رانده اعراض ایله اکوان *
 * وجود پاکنه جوهر دیمه هم *
 * کج آند نکیم ایده ایهام نقصان *
 * محیطدر علمی اشیای جهانی *
 * دکلدر متحد بر شبیه سبحان *
 * دخی بر شبیه ایتمز اول حلولی *
 * روا کورمز آنی براهل عرفان *
 * مکان و وقتیه بوقدر اتصال *
 * هم اولمز انده اشکال ایله الوان *
 * ولی سمع و بصر علم و ارادت *
 * حیات قدرت کلام غیر الحان *
 * صفتلدر بول ذات ایله قائم *
 * قدیملدر کرکدر بویله ایمان *
 * جوائتمز حقندن انلرا انفکاکی *

* خطا کورمز بوسوزده عین بقطان *
 * افاده ایلدی نئی نسلسل *
 * که وارد قدرت ذی صنع و اتقان *
 * دلیل ایلدیلر علمینه انک *
 * کمال صنعی از باب ایقان *
 * ایرشتمزه زمانیه علمیه *
 * دکل لازم کلور توقیت ازمان *
 * ارادته کلور هرشی وجوده *
 * دکل لکن رضاسی اوزره کفران *
 * دخی امر و طلب اولمز ارادت *
 * صفتدر اول ایدر اثبات رجحان *
 * شواشیده کیم اولیه تراجیح *
 * روادرنده ترجیح ایتک انسان *
 * ایکی کاسه برابر صو ویرسه *
 * برین المق کبی اولدمده عطشان *
 * دخی نکوینشک بو قدر زمانی *
 * ولی مخلوقه وارد و قتله آن *
 * کلام اصلنده بر نفسی صفتدر *
 * انکچون سوبلر اخر سله حیوان *
 * دکلدر مقتضی نفسیه خلقین *
 * لغاتک خلقی چون انجیل و فرقان *
 * کلامک غیر بدر علم و ارادت *
 * اتی تفریق ایدر برنده وجدان *
 * دکلدر شرع حق فرعی کلامک *
 * یتر اثباته اعجاز قرآن *

* کورر کوزرله مؤمنلر خدایی *
 * اتی کورمز اولانلر بونده عیان *
 * دخی بیلکیم هویندر کورینن *
 * ولی جوهر لکنندن صانمه ای جان *
 * دخی صانمه عرض اولق یونندن *
 * اوله یاسبق یونندن اکا فقدان *
 * بیلنمز بونده حقل کنه ذاتی *
 * تردد اخرتده ایتدی اخوان *
 * خدادر خلق ایدن فعل عبادی *
 * دکلدر خلق ایدن برسته انسان *
 * فعلدر هر نه ایلر سه صدوری *
 * اولوبدر خالق انکده یزدان *
 * حقیقته اودرهادی مصل اول *
 * مجاز اولدی رسل ایتدی یاشبطان *
 * فو حسن و قبح شرعیدر اما *
 * اولینور بعضیسی عقل ایله اذعان *
 * قولک کسبیدر اله اختیار *
 * انکله ایتدی دیرلطوع احسان *
 * بیلنمز عقله حکمی خدایک *
 * وار اما علت بعضنده قولان *
 * هم اولمز اولیان وسعنده تکلیف *
 * ولی عاجز درانده عقل انسان *
 * اولیدی خلقی اصلاح حقه واجب *
 * اولور میدی بو کفر و فقر و احزان *
 * حرام اولسون مباح اولسون محصل *

* نه بیرسه رزقنی بیر جله حیوان *
 * مقدم بردیری اولمز اجلدن *
 * ایدرسه پاره پاره آتی شیران *
 * فلکدر جله سی کلی عناصر *
 * اولوبدر بلکه حادث هم دخی فان *
 * دخی اجزایدر جوهر فرد *
 * ایدرل اهل حق ائبات برهان *
 * اولوبدر سفله علوک ارتباطی *
 * دکل تعلیل ایله بلیکیم مضافان *
 * کورر سن کاه اولور دارمداری *
 * بنه رسم قدیمی اوزره دوران *
 * خدا کوندردی انسانه رسولر *
 * دکل جن و ملک اولینه انسان *
 * هدی ایله محقق مدعیلر *
 * مصدق آنلری ایات تبیان *
 * کر کدر خلقه لابد بر منم *
 * چو لازمدر بیلیمک اولوسبحان *
 * تمام اوله آنکه حکم عقلی *
 * کماله ابریشه هم علم ادیان *
 * نظام اولمز ایدی کر اولییدی *
 * چو وارد در آره ده ایشارعدوان *
 * محمد در اوشاه انبیاکیم *
 * ایدوبدرل جادات ایله ذببان *
 * انک تصدیقنی ایدوب تکلم *
 * ایشتدیلر ملائک جن وانسان *

* انک اولیده و آخرده شانی *
 * دکلدر اعتبار اهلینه بنیان *
 * دخی غائبدن اول ووردی خبرل *
 * بریسی شول هلاکیم کوردی عثمان *
 * بری اصحاب کسری ماجراسی *
 * خزان کلسی تخریب بلدان *
 * ایکی کمره دکزدن هم غزار *
 * هم اوله اولنده بنت ملکان *
 * بریسی صبح معراجنده انک *
 * نیجه دیدیسه کشف حال رکان *
 * قر شقی بدرده رمی حصیا *
 * احده ردعین ابن نعمان *
 * روایتلر سند لاله صحیح *
 * انک مثلی که نقل ایلر صحیحان *
 * قوسبنک بودر صدقینه شاهد *
 * تواتر بولدیلر چون شهر حبشان *
 * ولی الک اعظمی قرآن اولوبدر *
 * انک بر سوره سنده عاجز اذهان *
 * دخی معراجیدر واقع رسولک *
 * اولوبدر هم بدله داخی یقظان *
 * کتاب ایله احادیث ایله ثابت *
 * که وارد در مشاهیر ایله وحدان *
 * دیدیلر هم مکرر در وقوعی *
 * معارض دوشدی کوردیلر حدیثان *
 * انک دینی اولوبدر غیری ناسخ *

* دخی نسخی دکل جهلا لیدیان *
 * ورود ایتشدی نص نسخ تورات *
 * خبر و برآمدی موسی ابن عمران *
 * ولکن کرلیوب آنی حسد دن *
 * روایت ایتدیلر ییل بهودان *
 * قوسی انبیاک اتفاقا *
 * بریدر کفر و فسق ایتکدن اعلان *
 * دخی عدا کبار ایلکدن *
 * بوکا ذاهبدر اکثر اهل عمان *
 * دخی خست دنائت ایتدیلر *
 * کرک عدا کرک یاسهو و نسیان *
 * سرفه ایلوب شیء حقیری *
 * دخی اتمک کی تطفیف اوزان *
 * مأ و لدر ذنوب ایله خبرلر *
 * صفار اولغیله داخی نسیان *
 * دینور یا خود مقیدر و حیدن *
 * چو ناطقدرو قوعی اوزره قرآن *
 * دلالت ایلدی تعظیم و تکریم *
 * ملک اوزره نبیده اوله رحمان *
 * محفدر کرامت اولیاده *
 * کلوبد رفصه آصفه سلمان *
 * کوروب یاسار به کیم دیدی فاروق *
 * مسافه آرده اولشدی شهران *
 * هم افضلدر نبیلر اولیادن *
 * اید ویدر اتفاق بونده اخوان *

* دکدر بر نبوله ولات *
 * نبیلردن دخی اولورسه لمعان *
 * دخی ییلکیم کیمیک انبیای *
 * ابوبکر اولدی خیرجه انسان *
 * ایشتدیلر چو معراجن رسولک *
 * اوتصدیق ایتدی اول صکره قرآن *
 * عمر در ییل هم آند نصکره افضل *
 * اولوبد رینه اول خیر المعینان *
 * عمر دن صکره دیدیلر مشایخ *
 * نزد سزدر تفضیل عثمان *
 * دخی صکره علیدر افضل ناس *
 * رسولک ابن عمی کان عرفان *
 * سچلمز بر برندن حشر ابدان *
 * که ماهیتده بدر اشو امران *
 * برنده مدخلی یوقدر زمانک *
 * مساویلدر بر بولمقده امکان *
 * دکدر ذکر صحبت بلکه لازم *
 * اعاده ایتده معدومی سبحان *
 * قوا جزاء اصلیدر که واردر *
 * اکله ایلر یسه آنی حیوان *
 * خدا صنعی ایله حفظ ایلر آنی *
 * اول اولمز غیریه اجزاء ابدان *
 * چو ویدی مخبر صادق خبرلر *
 * محفدر و قوعی کوره انسان *
 * صراط و وزن احوال قیامت *

* حسایله کتاب و حوض و کبریا *
 * حیات قبر و لذات نعمیا *
 * عقاب کافره الام دیدان *
 * عوض اتمک دکل واجب خدایه *
 * ولی خلف ایلز وعدنده دیان *
 * عقوبت عدل اولور اهل ذنوبه *
 * مطیع اجر اولور احسان منان *
 * دکلدر نعمی وقتیه مقابل *
 * ندکلو طاعت اینسه عبدشکران *
 * عفو جائز در عقلا کفره لکن *
 * کلو بدر آیت تخلید بنیر آن *
 * خروج آدم ایلر هم دلالت *
 * که اتمشدر تکنون دار رضون *
 * ابد در نعمی یوقدر زوالی *
 * اکل دائمدراندن هم دکل فان *
 * کیدر سه توبه سز اهل کبار *
 * اکا واردر رجا عفور حسان *
 * که زبر مستحق اولمز عقابه *
 * کناهه توبه ایدن اهل عصیان *
 * دکلدر هم مفید توبه ایله *
 * ندکلو وارایسه آیات غفران *
 * شفاعتله خبر تخصیص اولمز *
 * کورور آئی مطیع و اهل عصیان *
 * انک نفسی عموم اتمز افاده *
 * مراد اولمز فواوقات واعیان *

* اوله احباده جملہ انبیایه *
 * شفاعت اتمکچون اذن رحمان *
 * دخی احبایه امواته دعائک *
 * اولور نفی کور بلور بعض احبان *
 * دکلدر هم عمل ایمانده داخل *
 * مجرد اول اولور تصدیق و اذعان *
 * دلیل حجت قبلندی شد زنار *
 * شرعده ته کیم تعظیم اوئان *
 * هم اولمز شریعتده مغایر *
 * حکیمه بر درر اسلام و ایمان *
 * محمدر کرچه ایمان مقلد *
 * ولی آتمدر ایدن ترک امعان *
 * قولک اولمز خدایی جهله عذری *
 * زمان اولدبسه فکره دیدی نعمان *
 * عبادتده قول ایرمز بر مقامه *
 * کیم انده رفع ایده تسکینی دیان *
 * خطا اتمک اولور هم مجتهدلر *
 * بوز و بدر حکم داودی سلیمان *
 * دکلدر مستحق چونکیم عتابه *
 * ایدنلر ترک سب و لعن شیطان *
 * فسادی چوقیدراندن بزدک *
 * سکوت ایت دیسولرسا که لعان *
 * اولوبدر نصی واجب بر امامک *
 * اراده اولمزچون دفع طغیان *
 * دخی سمعیله در انک وجوبی *

* دیدی عقل در اهل اعتزالان *
 * امام اولان مقدم اشبو دینه *
 * ابو بکر ایدی صاحب صدق ابقان *
 * رسولدن اکه اولمشدی اشارت *
 * هم اجاع ایندی جله اهل ایمان *
 * ابو بکر ایندی فاروقی خلیفه *
 * صوکنده مشورت ایندی لر ارکان *
 * بوارکانک بشی چون اولدی تسلیم *
 * قو عثمانه بیعت ایندی اعیان *
 * علی ده ایندی اصحاب اجتهادی *
 * خطا ایندی معاویله مروان *
 * اکوب خیرایله اصحابک قوسین *
 * برینه انلرک سن اوله طعان *
 * بودینه ایندی لر بزل مقدور *
 * اولوب شرع شریفه خیراعوان *
 * الهی شول حبیبک حرمتیچون *
 * کیم ایندک سن جالاک اکا احسان *
 * بزی جندن اول جمعک آرمه *
 * بوله آمین دین صوک دمه ایمان *
 * دخی اولسون مسرئرده دائم *
 * بنی بر خیرایله یادیدن اخوان *
 * جهانده نه کیم روی زهینی *
 * ثباب خضرایله زین ایده نیسان *

شاه بیت قصیده شوکت
 و دیباچه رساله منظومه سلطنت
 مظهر لطف جلی و خفی مظهر مذهب خفی
 * السلطان ابن السلطان * * السلطان عبد المجید خان *
 لازال محفوظا فی حفظ الرحمن افندیمز حضرتلرینک
 سایه شاهانه لرنده اشبو قصیده مطبوعه نک
 طبع و تمثیل احوج الاقران والامائل السید محمد نائلک
 نظارت عاجزانه سبیله رسیده حد
 ختام اولمشدر

1

بسم

صاحب محمد الطهرى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذى هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم

جميع محامد شول ذات واجب الوجود اولان الله عظيم الشأن ايجوندرك
بزامه محمديه في اتم سالفة تلك عقايد واعماله متوسط وثيرلوس قلدی
وبر معاشرة متقيني جميع اتمك افضل وامسنى قلدی وصلوات عظمه و
سلامه كامله شول شوق محترم ورسول اکرم سيد الاولين والاخرين وفاتح
الانبياء والمرسلين ايجوندرك كالات علميه وعلميه مروه سبب قوى اولوب
بر امتني كلمات كهزندن تبصير ونور ايمان ايله منور قلدی وبر صلياً امتني
دخی انواع معاصيد تبصير وكمال طاعت ايله شوقين دن قلدی ودخی آل
واصحاب ايجوندرك عقايد اسلاميه في احكام شرعية في نواتر طريقه رسول
دن اخذ وبرلره تبلغ قلدی ويزلری عقائده متصليه واعماله متمكنه
قلوب عقائد واعماله يذعنكرون وتقليدات شيوخ كاذبه دن تخلص
ابتدیلر وكوند نضكره معلوم اوله كه عقائد اسلاميه احكام اسلاميه تلك
جمله سنك اصل واشرفي والزمني اولوب وفاتح مرموم وسفوفه مفضلتلك
خواجہ سي علماء محققينك امامي مفضلتلك ايله مشهور اولان ذات شريفك
عقائد ده تأليف ابد وكي منظومه نوبته رسائل مؤلفه نك اشرفي واصفري
واجفی وانقى واصفي اولوب واجبا لرمزندن وآمرت دوستلرمزندن
بعض ذات مكرم ووجود محترم اذام الله في صباه ورقاه الى كالات مفضلتلك
نوبته لفظاً ومعنى منبسط مقنودى اولوب بواجبا لرمزندن تعبيرات صسته ايله
بر توكية شرح طلب ايدوب وفي الجمله كرك نوبته وكرك شرح خيال جلدیه
صقب اولوب وعضو ما تركية شرحينك نفقى كباره وصفاة عام اولدغی
ظاهرو ونوابی دخی كثر اولدغی باهر اولدغندن قصد ابدن بن ففیر داودن
محمد الفارسي الخنفي كبر شرح تأليف ابدیه كم جميع عقائد مشهوره جامع واطلاقاً
كثيرة جامع اولسون وحق سبحانه وتعالى حضرتك دن نیاز ونضوع ابدیه
دیکه بوشرح ايله امة محمده انتفاع ابد ورف وبره ده انتفاع ممداری
متافع اخروية وسعادة ابدية احسان ايليه امين يا رحيم الراهين ومعلوم اوله
كالات علميه وعلميه مروه الله عظيم الشأن سبب اصلي واولي وبعبر مزمع عليه
الصلاة والسلام سبب فرعی وثانوی وآل واصحاب سبب فرعی وثالث اولدیس
جمله مروه لایق اولدیکه كالات علميه وعلميه مزل اولنده اوله الله عظيم الشأن
وثانیا رسولره وثالثا آل واصحابه تعظيم ابدیه لم آنك ايجون سؤلفرا ولا سبب

حمدله

حمدله وثانیا رسولره تعظيم وثالثا آل واصحابه تعظيم ايدرو اولوك
ايجون مستفده كتابك اولنده بسمله وحمدله وصلوله ايدوب ديدی
بسم الله الرحمن الرحيم ايه ائف هذا الكتاب ديمكرو ومعنى لطيف بودرك
انجني الله عظيم الشأن ايجون اوليجي هو بر اسم شريف استغاثيله تأليف
ايدیه رم بوكنا في اوله الله كه الرحمن الرحيم رحمانيته ورحمته نأيت
يا هود اوله الله كه الرحمن الرحيم مبالغة ايله رحمت ايديجي جميع عالمه يا هود
اوله الله كه الرحمن رحمت ايديجي جميع ناسه دنياه الرحيم رحمت ايديجي جميع مؤمنيه
آمرت يا هود اوله الله كه الرحمن احسان ايديجي جلال نعم دنياه وامرت
اوله الله كه الرحيم احسان ايديجي صفات نعم دنياه وبود وريت منابضاتك
ايجنده بيان اولمشدر **الحمد لله على الوصف والشاي منزله الحكيم عن آثار**
بطلان ايه هوب حمد بعن تعظيم قصد ايله جميل اختيارى اوزرينه وصف جميل اتمك
بوجمدك لغت معنا سیدر يا هود تعظيم قصد ايله منوعه تعظيم شعرا اولان شئی
اشمك وبوجمدك عرف معنا سیدر وبعض محققين عند نه حمدك حقيق
صفات كالمية في اظهار در قول ايله يا فضل ايله الله عظيم الشأنك اشيا في خلق
اتمسى ايله صفات كالمية في اظهار اتمسكى كى يا هود حسن حمد بعن جرد لفظينك
معنايه يا هود حمد كامل بعن خلوصه مفارده حمد يا هود الله عظيم الشأنك ايدك
حمد لله انجني الله عظيم الشأن ايجون اولوجیدر مضميقده بعن كال انسابه
زیر احمدك بلكه جميع حسنه نك كال انسابلری انجني الله عظيم الشأنه در نيككم
زيتك وبلك جميع سینه نك كال انسابلری عبده در آنك ايجون الله عظيم
الشان جمله خيرك وشرك خالق ايكن بيوررك ما اصابك من حسنه فن الله و
ما اصابك من سینه فن نفسك **على الوصف** اوله الله كه وصفي عالیدر
بعن جميع صفات زانية وفعليه وسلبية في عاليه در مرتفعه در صفاته لایق
اولان علوا ايله جمله في كامله اولوب ناقصه اولمق كم والشان دخی شایسته
عالیدر بعن ذاتك وصفاتك احوال عجيبه وعظيمة سنده عاليه در آنلره
لايق علوا ايله جمله في صفاتك مشتمله اولوب عبث اولمق كى والحاصل
ذاتده وافعالده شريكى ونظيرى بو قدر منزله الحكيم اوله الله كه مكنى
منزه در بعن مبعده در واو زاق اولوجیدر عن آثار بطلان بطلانك بعن
خلاف واقع اثارندن وجميع علامتلدن غدر وظلم ونقدى كى والحاصل
جميع مكنى بعن واقف اذايه يا هود فصاحت و قدرى واقفه مطابقى

وَحُكْمُ شَرِيعَةٍ فِي مَصَالِحِ عَظِيمَةٍ فِي شَتْمِ لَدَرْ زَرْ مَقْدَارِي بِرَأْمَدِهِ ظَلَمَ وَعَدَر
وَنَقْدِي شَانِيهِ سَعِ بُوَقْدَرِ بِلَكِ مِلَكِيْزْدَه سَتَرَفَرِ ظَلَمِ اصْلَا مَنصُورِ بِلَه دِلْمَزْدَر
زِيَاظِلْمِ غَالِبَا غَيْرِكِ مِلَكِيْزْدَه تَصَرَّفَه دِيرَلَر وَبَعْضِ كَرَه شَيْءُ مَوْضِعِ لَا بَقِيْلَتِ غَيْرَه
وَضَعِ اَنَمَكِ دِيرَلَر وَبَعْضِ كَرَه مَيَوَانِي بِلَا نَفْعِ تَعْذِيبِ اَنَمَكِ دِيرَلَر وَظَلَمَكِ اَوْجِ
مَعْنَايَه كُورَه مَيَدِيْ عَدَلَدَر وَاللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِ عَدْلِيلَه دَائِمَا مُتَصِفِدَر وَصِفَتِه
اَعْتَابَرِيْهِ **دَرْ مِثْنَه الصَّلَاةِ عَلٰى سُنْدِي شَرَايِعِهِ نَبِيْنَا الْمُصْطَفٰى مِنْ نَسْلِ عَدْنَانِ**
مَنْ اَتَى اللَّهَ عَظِيمُ الشَّانِ اُولُو جِدَر وَالصَّلَاةِ رَحْمَةً كَامِلَةً عَظِيمَةً كَرَكْ
دَنِيَادَه وَكَوَكْ عَقْبَادَه عَلٰى سُنْدِي شَرَايِعِهِ اَللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِكِ شَرَايِعِهِ اَظْهَارِ
اَيْدِيْجِيْ ذَاتِكِ اَوْزَرِيْهِ وَتَعْلُومِ اُولَه كِه شَرِيعَتِه لَفْتَدَه مَيَوَانِيْكَ كَلُوبِ
صَوَابِجِدْ كَلَرِيْ يَأْخُودَ طَرِيقَه وَبُولِيْ مَعْنَا سَنَه وَشَرْعِ لَفْتَدَه صَوِيْهِ كَمَلَكِ يَأْخُودَ
طَرِيقَتِيْ وَبُولِيْ بَيَانِ اَتَمَكِ وَدِينِ لَفْتَدَه مَرَا يَأْخُودَ طَاعَتَه وَتِلَه لَفْتَدَه جَمَاعَتَه
يَأْخُودَ كِتَابَتِ وَشَرْعَدَه بَعْضِ مُحَقِّقِيْهِ كُورَه ضِيَالِيْ جَلْبِيْ كِيْ دَرْ دِينِ دِه بَرَدَر
بِيْغِيْرِ عَلِيْهِ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ اَللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِكِ عِنْدَنَدَه كُورَ دِيْكَ جَمِيعِ اَحْكَامِ
اَعْتِقَادِيْهِ وَعَمَلِيْهِ يَه دِيرَلَر وَبَعْضِ مُحَقِّقِيْهِ كُورَه فَاضِلِ بَرَكُوِيْ كِيْ اَعْتِقَادَه
مَنْعَلَفَه اُولَانِ اَحْكَامِ اَصْلِيْهِ يَه دِينِ وَتِلَه دِيرَلَر وَاَعْمَالِه مَنَعَلَقِيْ اُولَانِ
اَحْكَامِ فَرْعِيْهِ يَه شَرْعِ وَشَرِيعَتِه دِيرَلَر وَاِمَامِ اَعْظَمِ حَضَرَتَلَرِيْ نَكْ كِتَابِ
اَلْعَالَمِ وَالْمَنْعَلَمِ دِه بِيُورِ دَفْلَرِيْكَ اِنَّ الْاَنْبِيَا وَالرُّسُلَ كَانُوا عَلٰى اَدْيَانِ مُتَّفِقِيْ
وَعَلٰى شَرَايِعِ مُخْتَلَفَةٍ فَالَّذِينَ لَمْ يَبْدَلْ وَلَمْ يَغَيِّرْ وَالشَّرِيعَةُ قَدْ بَدَّلَتْ وَغَيَّرَتْ بَرَكُوِيْ
مَرْحُومَكِ دِيْدَوَكِيْ ظَاهِرِدَر وَبُوجِيعِ اَحْكَامِ شَرْعِيْهِ يَه قَلِيلَه تَصْدِيقِ وَدَلِيلَه
اَنَمَكِ اِيْمَانِ وَاسْلَامِ دِرْلَر جِهِيْ وَاهِلِ سُنْتِ عِنْدَنَدَه وَبَعْضِ مُحَقِّقِيْهِ عِنْدَنَدَه
اِيْمَانِ وَاسْلَامِ اَتَمَجِيْ قَلِيلَه تَصْدِيقِ دَرْ وَدَلِيلَه اَقْرَارِ اَحْكَامِ شَرْعِيْهِ دِيْنَتِيْ
اَجْرَانِكِ شَرْطِيْدَر وَاِيْمَانِ وَاسْلَامِ كَامِلِ اَتْفَا قَا قَلِيلَه تَصْدِيقِ وَدَلِيلَه اَقْرَارِ
وَاَعْضَايَه فَرَائِضِ وَاجِبَاتِ وَسُنْتِ مُؤَكَّدَه فِيْ اَشْمَكِدَر وَاِيْمَانِ كَامِلِ
اَزْتَرَّ وَاَكْسِلَاوَزْ وَاَصْلِ اِيْمَانِ كِه تَصْدِيقِ وَاَقْرَارِ يَأْخُودَ بِاَلْكُورِ تَصْدِيقِ دِرْ
اَرْتَمَزْ وَاَكْسِلَاوَزْ لَكِ قُوِيْ وَضَعِيْفِ اُولُو اَنْبِيَانِكِ اِيْمَانِيْلَه سَاخَرَنَاسِكِ اِيْمَانِيْ
كِيْ اَنَكِ اِيْجُونِ بِيْغِيْرِيْمَزْ عَلِيْهِ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ بِيُورِ مَشْدَرِ حَدِيثِ صَحِيْحِ دِه كِه
لَوْ زَرَنَ اِيْمَانِ اِيْجِيْ مَعِ كُلِّجَمِيعِ النَّاسِ لَوَجَّعَ بِيْغِيْ اَبُو بَكْرٍ الصَّدِيقِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ مَضَرَتْلَر
اِيْمَانِيْلَه سَاخَرَنَاسِكِ اِيْمَانِيْلَرِيْ طَارَ تِلَسَه اَبُو بَكْرٍ اِيْمَانِيْ اَغْرَاوَرِ وَايَاتِ وَاَمَارَتِيْ
وَاقِعِ اُولَانِ زِيَادَه اِيْمَانِ بُو مَعْنَا يَه حَمَلِ اُولُسَنَه زِيَادَه اَوْفَقِ وَاشْبِ اُولُو رُو

وَزِيَادَه تَفْصِيْلِ وَاَدِلَه سِي وَمَذَاهِبِ مُخْتَلَفَةٍ فِيْ بَيَانِ اَنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَشَاعِيْهِ
اِيْمَانِ وَاسْلَامِ بِحَسْنَدَه بَيَانِ اَبَدَه رُوْزِ نَبِيْنَا جَزْمِ بِيْغِيْرِيْمَزْ وَنَبِيْ لَفْتَدَه مَبَرِ
وَبَرِيْجِيْ يَأْخُودَ عَلٰى اُولُو جِيْ يَأْخُودَ مَعْنَى الطَّرِيقِ وَشَرْعَدَه اِنْسَانِ بَعْنَه اَللّٰهُ
تَعَالٰى اِلَى الْخَلْقِ لِيْبَلِغِ اَحْكَامِ وَسَعَه كِتَابُ لَه اُولَغِيْرَه اُولَا يَكُونِ دَرْ
بَعْنِ بَرَا سَا نَدَرْ كِه اَللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِ اَلَمْ يَعْثُ اَبَدَه وَكُونَدُورَه خَلْقَدَن
يَكَا جَمِيعِ اَحْكَامِ شَرْعِيْهِ لَازِمَه اَنَلَرَه تَبْلِيْغِ وَتَقْلِيْمِ اَنَمَكِ اِيْجُونِ وَآيَتْلَه كِتَابِ
اُولُسُونِ كَرَكْ كَذَوْنَكِ وَكَوَكْ اَخْرِيْغِيْرِكِ وَكَوَكْ اُولُسُونِ وَرَسُوْلِ
لَفْتَدَه بَرَا مَدِكِ شُوْرَتِ بَرَا مَدَه كُورَجِيْ وَشَرْعَدَه اِنْسَانِ بَعْنَه اَللّٰهُ تَعَالٰى
اِلَى الْخَلْقِ لِيْبَلِغِ اَحْكَامِ وَسَعَه كِتَابُ لَه اُولَغِيْرَه دَرْ بَعْنِ بَرَا سَا نَدَرْ كِه
اَللّٰهُ تَعَالٰى اَنِيْ خَلْقَه بَعْنِ اَبَدَه اَحْكَامِ سَنِيْ تَبْلِيْغِ اِيْجُونِ وَآيَتْلَه كِتَابِ اُولَه
كَوَكْ اَوَكْنَدَ وَسُنْتِ وَكَوَكْ غَيْرِ سُنْتِ وَنَبِيْدَن اَفْضَلِ مَطْلُوقِ اِيْلَه اَفْضَلِ
وَجُوقِ كَرَه رَسُوْلِيْ مَعْنَا سَنَه كَلُورِ وَبُونَكَدَه تَفْصِيْلِ اَنْ شَاءَ اللّٰهُ اَشَاعِيْهِ
كَلُورِ **الْمُصْطَفٰى** اَوِيْلَه نَبِيْ كِه جَمْلَه اَنْبِيَا دَن زِيَادَه اَكْرَامِ وَكَمَالَاتِ
وَآخِرَتَدَه كَثْرَتِ ثَوَابِ وَدَرَجَاتِ اِيْلَه مِمْتَازِ وَمَخْتَارِ مِنْ نَسْلِ عَدْنَانِ
اَوِيْلَه نَبِيْ كِه عَدْنَانِ شَسَلَنَدَن اُولُو جِدَر وَعَدْنَانِ بِيْغِيْرِيْمَزْ سِلْسِلَه
صَحِيْحَه اِيْلَه مَعْلُومِ اُولَانِ اَعْدَادَنَدَن حَذَا اَعْلَا سُنْتِ اَسْمِيْدَر
وَالْاَلِ وَالصَّحْبِ نَحْمُ النَّبِيَّيْنِ لَهُمَا مَا جَادَتِ الشَّجَبُ لِلْمَرْغِيْ نَبِيْنَا
وَالْاَلِ دَخِيْ اَللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِ صَلَاةُ كَامِلَه اُولُو جِدَر بِيْغِيْرِيْمَزْ اَهْلِ
بَيْتِكِ اَوْزَرِيْهِ وَالْاَصْحَابِ دَخِيْ جَمِيعِ اَصْحَابِنَكِ بَعْنِ بِيْغِيْرِيْمَزْ كُورُوبِ
يَا بِيْغِيْرِيْمَزْ اَنِيْ كُورُوبِ وَبِيْغِيْرِيْمَزْ اِيْمَانِ كُتُورِنِ ذَاتْلَرِكِ اَوْزَرِيْهِ
نَحْمُ النَّبِيَّيْنِ لَهُمَا اَنَلَزَدَن صَكْرَه جَمْلَه اَلِ وَاصْحَابَه تَابَعِيْنِكِ بَعْنِ اِلَى اَصْحَابِ
كُورِنِ يَأْخُودَ اَصْحَابِ اَنَلَرِيْ كُورِنِ مَوْمَنْلَرِكِ اَوْزَرِيْهِ بُو تَابَعِيْنِكِ اَفْضَلِ
مَعْنَا سِيْدَرِ يَأْخُودَ مَرَادِ اَنَدَن صَكْرَه جَمْلَه اَلِ وَاصْحَابَه عَقَانَدَه وَامْلَا سَدَه
وَاَعْمَالَدَه وَاقْوَالَدَه تَابَعِيْنِكِ اَوْزَرِيْهِ اُولُو جِدَر دِيْمَكِدَر وَتَابَعِيْنِكِ اَعْمِ
مَعْنَا سِيْدَرِ وَبُونَكِ اِيْلَه عَقَانَدَه تَابِعِ اُولِيْمَانِ خَوَاقِ ضَالَه وَتَنْصُوفَه
مَلَا حِدَه طَشْتَرَه قَلْدِيْلَر وَاخْلَاقَدَه وَاقْوَالَدَه تَابِعِ اُولِيْمَانِ خِيَلَا وَفَضْلَا
وَكَذَابَلَر دَخِيْ طَشْتَرَه قَلْدِيْلَر وَمَعْلُومِ اُولَه كِه عَقَانَدَه تَابِعِ اُولِيْمَانِ اَرَجَمَنَه
كِيْدَر لَرَا صِلَا اَنَلَرَه رَحْمَتِ اُولَمَنْزِ آخِرَتَدَه فَكَيْفِ كِه رَحْمَتِ اُولَه زِيَا بِيْغِيْرِيْمَزْ
عَلِيْهِ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ حَدِيثِ صَحِيْحَدَه بِيُورِ دِيْكَ سَتَفَرَقِ اَمْتِيْ نَلْنَا وَسَبْعِيْنِ

فرقة كلها والنار الا واحدة قبل من هم بار رسول الله قال هم على ما انا عليه
واما ما رواه الترمذي يعني بمائة اجابتهم به بكا ايمان كورن كسه لور
النه يا نور كلكده بمش اوج فرقه اولور بحسب الاعتقاد جله سه فرقه
دنه ماعد نارده در اعتقاد باطل لري سبيله بعض مصارحها بدين سوال
بيور ديلريم اول فرقه تاجيه كيمدر بار رسول الله وبيور مزيور ديكه انار
شول كسسه لور ديكه اعتقاد ده بنم وامهايم اولدغم اعتقاد اوزرينه
اولديلر يعني كتاب وسنة صحيحه غاينده تشبث ايدوب آنلرده ثابت
اولان عقايدى اعتقاد ايدوب صكره كلون ضالين ومضلين شيوخ كاذبه
جاهلته به تابع اوليه طائفة شيعه متصوفة ملاهده لرينه اتباع تام ابتدا يكلريكي
قاتلهم الله وحالا زما نموده براز طائفة مبتدعه بيد اولمشد ديكه غاينده
جهل ايله وكتاب وسنة مخالفه ايله وهوا وهوسايريه اتباع نام ايله وشيوخ
كاذبه لورنك سوز لريني سنة ترجيح ايله وكتاب سنتي آنلره اويذر مقلد
واهل سنت والجماعة بغض ايله وعلماء متفني ذم ايله وكتاب وسنت غاينده
متشبهت اولان كسسه لري استهزاء وسب ايله وخال زهن اولان اكابر وعوام لري
اضلال ايله ويذر عتكريني مكايات باطله لري مجالسده نقل طريقتل ترويج ايله
ويونك اسنالي اسباب اضلال ايله اتمه مجدي دائما اضلال وطريق متقيين
افراجه مشغول اولمشد لعنهم الله من سبحانه وتعالى مضرت لري بوشال لمعونلرك
وجود لريني دفع رقي ممكن دكل ايسه وجوز لريني تقليل ايله امين وامة
مهدية به شير لورندن واضلال لورندن امين ايله وانلرك سبيله حاصل اولان
كدورات واضلا لا فالبته به رفع ايله امين بارب العالمين ما جادت
التحجب يعني الله عظيم الشان صلوة كامله ورحمت عظيمه بيغبر مركز وآل
وامصايبك وانلره تابعينك اوزرينه اولوجيدر بولونلارك جود وامسا
اندكلري مدحجه المرعي مزعي به يعني يربوزينه وصيوانلرك اوتلايه مق
يرلرينه نه به جود بشرينان صوب زياده اولان يغوري يعني دائما اولوجيدر
ديله دن كناية در هدي عقايد عبيد مذنب مانه يومى بها كل موصوف
بايمان هدي يعني بوردساله نك مشتمله اولديني عقايد اسلاميه يا نور هديده
ترتيب اندوكيم عقايد اسلاميه عقايد عبيد عبادتله يعني غاينده الله عظيم الشان
تزل وخضوع وخشوع ايله تصنيف اولوجي كسسه نك جمع اندوكي يا نور
بيان ايدو مكي عقايدى در مذنب اوليه كنا هكار جان اوليه عبيدك جنابت

وحدى تجاوز ايديجي ظاهر بودريك بولنر هفتما لنفسه ورفعا لغيره و
طلب لرحمة ربه در يومى بها اوليه عبيدك وصيت ايدو بو عقايد مجوده
سبيله كيمه كل موصوف بايمان هر بر ايمانله موصوف اولانه ناكه بوقايد
ضبط ايدوب ايمانلرينه كال قوه كله واو زلرينه واجب اولان عقايد
اسلاميه معلوم لري اولان تفصيلا من سوالده جوابه قادر اولوب توقف
ائتميه اعدها زخريوم لا اريتاب به مستودعا عند ذى عدل وايسان
اعدها زخريوم فلا ريم بو عقايدى شول كون الجود زخيرك لا اريتاب
اصلا ريب وشك وخرده يوقدر اوكونده وشوئنده يعني بو عقايد سبيله
يوم قيامنده فايده نامة بولوب وجات عالياه كوتوب ابد الابد نعم
عظيمه وكثيره به مستغرق اولمى فقد ايدو رسم مستودعا وديعه وامان
قلبي اولدغم حالده بو عقايدى عند ذى عدل واصسان عدل واصسان صاحبه
اولان الله عظيم الشانك عند ذه ناكه حفظ ايدو اوزر بيه شيطان عليه
اللعنة نك شيرندن يا نور عدل واصسان صاحبه اولان علماء محققين عند ذه
ناكه اتمه مجده تعليم ايدوب بزي منافع اضوية دن آفاقا خالي قلبه لرو
دعا بالخير دن اونتميه لرو بولكم الله عظيم الشان موقدني روضه جنات
اليه ومرايتلريني يوما فيوما زياده اليه زيرا بيغبر عليه الصلوة والسلام
بيور مشدر حديث صحيحنده كه اذامات الانسان انقطع عمله الا من ثلث
الامن صدقة جارية وعلم ينتفع به وولد صالح يدعوله يعني ثمن انسان اولسه
علمي وثواب جمع شيرلرون منقطع اولماز اولكسى صدقة جارية در يعنى
برخير ايدو كه اثارى منقطع اوليه مدرسه بايمق وجامع بايمق وسبل
بايمق كى وايكنجيس علم ينتفع به يعني علم او كرده تعليم ايدو يا نور
كيز وقويه كه آنكله اتمه مجد انتفاع ايدو لر عقايد واعمال لورندن وسر الله
ورسول الله فرمده وانكده اثارى منقطع اوليه تعليم طلبه صادقه و
تكميل كله متدينه وتصنيف كتب نافعه كى واو جنجيس ولد صالح يدعوله
يعنى بولد صالح ترك ايدو عقبنده اكادعا خير ايدو وبعض صناعات
ايدوب ثوابى بفعله اللهم يسر لنا التلثة ونحن مصنف مرموم ديا
دن فارغ اولديسه مقصود بالذات اولان عقايد شرووع ايدوب وامرل
عقايد اولان مباحث الذات والصفات ايله بداء ايدوب بيور زك
الهننا واجب لولاه ما انقطعت احاد سبيله خفت با مكان

الهنا بزم الله يعني معبود من وجهه منك عبادت نرينه مستحق اولان
 ذات استحقاق ذاتيله واستحقاق وصفه واجب الوجود در وجوب
 عظيمه يعني لزوم عظيمه يعني عقول براهني واجب تعالى به اطلاع ايد
 بزم اتمشد كه ذات عليه من موجود ذو ازله وجودي مقتضا ذاتيله
 علة نامته نك اثرى دكلدر ممكنات موجوده اولدني كى زيرا بر
 متصورك ذاته نظراستك وجود وعده منده نظري قطع ايله
 اگر ذات براهين خارجيه نك دلالت سبيله وجود اقتضا ايدرسه
 اقتضا ناييله اكا واجب الوجود بالذات در لرا الله عظيم الشأن كى
 وجودي ومختاره سكر صفات ذاتيه من كى واكر عدم اقتضا ايدرسه
 اقتضا نام ايله اكا امتنع الوجود بالذات دبرلر شريك باري كى و دور
 وتسلل كى واكر ذات وجود وعدمى اقتضا اتمرسه اكا ممكن الوجود
 بالذات دبرلر جميع مخلوقات كى و شرح موافقه سيد شريف ومكة
 العاين حاشيه منده ميرز جازده بعض محققين بويله تحقيق ابتدايلر و
 فاضل بركوى مرحومك رساله تركيه منده الله عظيم الشأن وارلى
 كند و ندر ديمسك معناه سیده بودر بعض وجودي مقتضا ذاتيله
 وجود نك برانده انفكاكى و آبرلسى جائز دكلدر براهيني ملاحظه ايله
 ديمكدر والا وجودي ذاتك اثرى اولوب ذات وجود منده ايجاد طريقتيله
 مؤثر و موجود ديمكدر وجود صفة نفسية واعتبارية دند موجود
 ايله معدوم بيننده واسطه در تحقيق كوره اثر اولق شاندى دكلدر
 زيرا اتفاقا موجود خارجي اوله ليدر زير احو اولان ماهية مجعوله
 در نك حكما اشراقيون اختيار ابتدايلر يعني علتك اثر ماهية ممكنه ذاتيله
 وجودي دكلدر سيد شريف حكة العاين حاشيه منده بويله تحقيق و
 اختيار اندى و ماهية مجعوله دكلر دين كسنة لر حكما مشايخوندر مرادى
 علتك اثرى وجود در ماهية دكلدر زير ماهية قديمه و نفس منده ناييله در
 دزلر واكر موجود منده موجود في الخارج در ديسك و يا خود اثرى نقيم
 استك موجود في الخارج و موجود في نفس الامر الله عظيم الشأن موجوده
 فاعل موجب اولوب ذات وجود نك اوزر نيه تقدم ذاتيله مقدمدر
 ديوب و صفات ذاتيه منده دخی ايجاب طريقتيله مؤثر در ديمه محتاج
 اولدغوزن ما عدا العباد بالله تعالى خواهر ايات و احاديثه واجماع مخالفه

اولمق لازم كلور الله مقتضه بوذكر اولتان او هام فاسده سبيله
 وجوب قدما و زما منزه فضلا كجسائر ذات وجود منده ايجاب طريقتيله
 مؤثر در و موجود در ديديلر قطعا براهنلى بوق امكن الله من هاتمديلر
 ربنا لا تزغ قلوبنا بهذا اذ هديتنا وهبنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب
 و معلوم اوله كه الله عظيم الشأن وجودي واجب الوجود اولد و غنه عقلا
 برفاج دليل قاطع و برهان قانع واردر اولكيسى بوكه عالم حادث در و هر
 حادث محدثه محتاجدر و عالده محدثه محتاجدر و آينجيسه بوكه عالم مكندر
 و هر ممكن علتله محتاجدر عالده علتله محتاجدر و آينجيسه بوكه اعراضك بعض
 سينك بعض اجسامه اختصاص واردر بعض اخرى متجاوز اولدني ماله و
 هرا عراض مختصيه بر مخصصه لا رندر بواج دليلون صكره در و زركه
 بو عالمك محدث و علت و مخصص واجب الوجود در زيرا لولا اكر و
 الوجود اولسه ماشا بلكه ممكن الوجود اولسه زير امتنع الوجود اولق
 امكاني بوقدر بداهة الآده بر مؤثر در لا رندر و او در ممكندر و الآده
 بر مؤثر در لا رندر و او در ممكندر هلم جرا كنده كبر و دورسه دور
 لازم كلور يعني توقف الشيء على نفسه بمرتبة او بمراتب يعني كذ و نفسه
 توقف ايدر بر مرتبه يا برفاج مرتبه بوايسه بداهة باطلدر زير ابعث بونفرد
 مقدم بولمق لازم كلور و آلا كبر و دور ايسه تسلسل لازم كلور يعني
 امور موجوده غير متناهيك بولمسه لازم كلور بو عالم متناهيده در
 بوايسه باطلدر براهين ايله برهان تطبيق و برهان تضائف و برهان سلم
 و برهان عريضة كى لازمك ايكسيدة باطلدر بس عالمك محدث و علت
 و مخصص واجب الوجود اولسه مقتدر و مصنف حضرتلرى بونفرد
 اشارت سور ديلر كه لولا ما انقطعت اكر واجب الوجود اولسه كسمرى
 احاد سلسلية سلسله نك احاد مترتبه من اوله مادكه خفت احاطه اولد
 يا خود زينتلدى و احاد باسكان اسكان ايله يعني جملة من ممكنه اولق لا رندر
 زير امتنع اولق احتمالي بوقدر زير علة موجوده اولدى و بوايسه باطلدر
 زير تسلسلدر و دوره تعرض اتمدى زير اظا هر سلسلدر و ايكسى بر برلريك
 قويدر و بويله اولد بيقند تسلسل ايله اكتفا اتمدى دورى سويلدى
 و عكس اتمدى تسلسل بطلاة خفى اولد بيقند بيانه اليق اولدى و قبالي
 طبع نك اختيارى بوكه تسلسل دورى مستلزم اولد بيقند دورى سويلدى

بوقدری شکلی از اخبار را بدید و بوقدری بود که حکما اخبار
 ایندیلر که خارجیه موجود وارد در البته بداهه و اگر واجب الوجود باشد
 ثبت المطلوب و لازم کلا در سلسله لازم باطل و ملزومه باطل
 واجب الوجود که اولی حق و بوالیکی سلسله دور و سلسله بطلان
 توقف ایدر و یکی سلسله دخی وارد در اثبات واجب که دور و سلسله
 بطلان توقف اثبات اولی که ممکن مانع وجود نه شک بوقدر اگر امکان
 موجود ابتدا یا واسطه ایدر واجب مستند اولی ثبت المطلوب و الا واجب
 اصلا مستند اولی بوجوب ممکنات سلسله اولی که لا اله الا الله نه شک بوقدر
 جمله ممکنات سلسله موجوده غیر متناهی من حیث المجموع ممکن در زیر اقتضای
 محتاج در ممکنات مرکب بالبداهه ممکن در البته و جمله شک علی وارد
 نفس اولی از زیر علة معلول که اوزرینه مقدم اولی و مزیده اولی من
 زیر علة علت هر جزء علت در اگر جزء علة کذب و نفس دخی علة اولی
 لازم کلا در پس ایدر بوقدری علی او جمله در خارج برشیدر و لازم
 کلا در واجب الوجود در زیر اجله ممکنات خارج موجود البته واجب الوجود در
 و آنکس که بوجوب ممکنات موجود شک بوقدر و ممکن است وجود
 ایدر و ایجاد ایدر مستقل اولی بلکه وجود در و ایجاد در واجب محتاج در
 و اگر واجب اولی بر ممکن ماده اولی لازم باطل و ملزومه باطل
 واجب الوجود حق و بوالیکی لک اوزرینه منوع واهی لکلور و نفوس
 انسانی کمال طمانت ایدر قطع ایدر من براهین نقلیه به رجوع اتم که اخلاص
 انوک ایچون مختصرا منقذی حاشیه سنده سید شریف و شرح عقاید حاشیه سنده
 خیال طبع دیدیلر که عقاید اسلامی شرعی مأخوذ اولی که کارنامه اعتماد
 اعتقاد اولی من براهین نقلیه است البته قطعی مفید در و لا یعد و لا یحصر
 بلکه برآدم نظر صحیح ایدر و فکر عمیق ایدر افاق و انفسده اولی موجود
 مجسده و مصنوعات عزیزه و صفات بدیهه در و اموال عظیمه در نظر
 و فکر است عقل و نفس مضطر اولی و واجب الوجودی و صانع العالی
 بلکه کلا ایدر انصاف و تقاضی منزه اولی منی میزنده و قطعه و انوک
 ایچون مصنف در که **کذا الحوادث والارکان شاهده علی وجود قدیم**
صانع باب کذا یعنی ممکنات موجوده سلسله مرتبه غیر متناهی شک بطلان
 عدم واجب لازم کلا در و وجود واجب دال و شاهده اولی که با خود ممکنات

علة است و کذا واجب دال اولی که بکنتم فلا ستم امکان استلال
 اندیلر الحوادث جمع مخلوقات محسوسه و الارکان دخی جمع رکنی می
 سنده بولونان اشیا موجوده لوجود شک عطف نفس در شاهده شاهده
 و دلالت قطعی ظاهری ایدر دلاله ایچی لور علی وجود قدیم بر قدیم اولی
 ذات وجود نه اولی قدیم که صانع بوجه موجوداتی صانع و خالق باب
 بنا ایچی و جمهور شکلی بونک اوزرینه در که بوقدری ضروری و بدیهه
 در و کاهیجه تنبیه اولی بونکه برآدم بر بنا رفیع کورس من ایدر که انک
 بر صانع و بانی وارد و چون که دور و سلسله باطل اولی منقذ اولی
 بوعالمیک باشد و صانع و خالق واجب الوجود در و قدیم در و مصنف
 منقذ رکنی اثبات واجب اشارت ایدر ایسه اثبات و مدینه اشارت ایدر که
خلق الخلاق خلوا عن مخالفة اذ لا توارد بنفی القول بالثالث
 و معلوم اولی که وحدت یکی در برتبه وحدت مضیقیه اکا وحدت عدیه
 دخی در برتبه ای و اوج و زیاده اولی قدر بوهو بر جزء مضیقیه لازم
 در مثلا الله واحد در دیمیک بر در یکی و اوج و زیاده دکلور دیمیک و
 برتبه وحدت اضافیه در که اکا الله تعالی حقه وحدت لا شریک
 در مثلا بومضامه الله واحد در دیمیک بر در ذات و صفات و افعاله
 شریکی و نظیری بوقدر دیمیک و بومضامه اولی مضامه مستلزم در و الله
 عظیم الشان یکی و حده ایدر منصف در اعتباری در لکن مراد اولی که دکلور
 زیر اولی که هر جزء بولور و زیاده قطعی و توصیف شرعی موجب دکلور
 بلکه مراد آنکس در زیر اولی که مستلزم اولی که الله خالص برآمده
 بولمق امکان بوقدر و زیاده قطعی و توصیف شرعی موجب دکلور
 ایچون امام اعظم حضرت علی فقه اکبره در که واحد لاس طریق العدد و
 لک من طریق انه لا شریک که و برکوی مرحوم دخی امتحان از کبار در که
 و مراده نفی المراد لا نفی الوجوده العددیه فانه کفر پس بوقدری معلوم
 اولی که کلیم ما نحن فیهموه خلق الخلاق جمع مخلوقات خلق انک مبتدیان
 خبری اشاعنده بنفی در و خلوا خالیه معنایه فلا تعدن حال در مفعول و بنفی
 ایچون مضاده اذ لا توارده بنفی انک علی قدر سجع ایچون تقدیم اتمشدر
 اصل ترکیب اوزرین کلیم خلوا عن مخالفة مخالفه خالیه اولی قدری
 حاده جماعت خلایق یعنی اولی در و نظام اوزرین کلوب هر برتبه

وقت مقینه و مکانه مخصوصه بولنوب او فانی و محال برین اصلا مختلف
اند یکی حاله بنفع القول بالثانی یعنی صانع قدیمه ای که در نفعی ایدر زیرا
در روز که اگر ایکی الله و صانع بولند خالی دکلدر عالمی ایجادده بینلرنده
تمام بولنوب مثلا برسی عالمک ایجادین مراد است و برسی ده او آند
عدم ایجادین مراد است ایکنسک یا بریسک عجزی لازم کلور ترجیح بلامرج
لر و سبله یا اجتماع الضدین لازم کلور بوللا زینلرک اوجیده باطلدر او آند ایکی
دینک ده باطلدر اذلا توارن یعنی توارن یوقدر یعنی ایکنس اتفاق اوزینده
اولسون لر و هر سبله یا بریسونلر بوجانز دکلدر که من اوج باطل یعنی لازم
کلیه زیرا معلول واحد شخصی اوزینده ایکی علت منفله فی التاثرک برانده
اجتماعی بداهه مستقدر لکن بوجانز در که جاثک تمام و اتفاق واقع اولسون
بلکه بری قصد اند که آخر قصد امسون و ممکنه که مصنفک عبارت بولله
تقریر انبوب برهان تمانه اشارت اولوب ظاهری دلیل اقناعی اولدی
کی و برهان تمانک تقریری بود که اگر ایکی الله بولند بینلرنده تمام
و مخالف ممکن اولور افعاللرنده و اوسمکن اولان تمام واقع فرض است
اگر بریسک مرادی واقع اولور سه اجتماع ضدین لازم کلور باطل و اگر
اصلا بریسک مرادی واقع اولدیسه ایکنسند عجزی لازم کلدی باطل
و اگر بریسک مرادی واقع اولدی ایسه الله فرض اولنان شیک عجزی
لازم کلدی باطل لکن الله عظیم الشانک افعالی ماذکرون فایده در بر
امدی الله واحد در ناسته و صفاتده و افعالده شریکی و نظیری
یوقدر لکن بوقدرده اذلا توارن فایده که قالمز و ممکنه که مصنفک
مرادی بریسقه وجه اقناعی بی تقریر در مثلا در روز که الله متعدد اولسه
بینلرنده تنازع و مخالف واقع اولور و نظام عالم مختل اولور و اما بینلرنده
اتفاق و توارن بحسب العاده سنتی دور اولر لکن عالمی خلق انک فالیدر
مخالفتدن و نزاعدن و ایکی د ممکن سنتی اولور و بوقدر برانلری موافق
شخصده زیاده اتمش خیالی جله و بوسبله ده جله غفلانک من مکانک بله
اهل سنه موافقلری وارد الا ثبوت کفره سبله بوجوسیلر مخالفه اتملدر
و ثبوت در لکه الله و صانع ایکدر بری خبر اشلیجی و بری شری اشلیجی و
بعضلدر لکه خبری اشلیجی نوردر و شری اشلیجی ظلمدر و بوجوسیلر بر لکه
الله بری یزداندر یعنی الله خبری اشلیجی در و بریجه اهر منددر یعنی شیطان

شری اشلیجی در و ذاته لیس مثل امکانات فاعلمها الوجوب مع الامکان
سنان و ذاته دخی الله عظیم الشانک ذاتی یعنی خارجیه از الله لیس
دکلدر مثل امکانات ممکناتک ذواتلری و حقیقه خارجیه لا یرالیه لری کی
خاکها الوجوب مع الامکان سنان زیرا وجوب ایله اسکانک حکملری برابر کلدر
زیرا ذات واجبیه قدیمه نک احکامی ممکنه حادثک امکانیه البته محال قدر
بداهیه انک الخیر الله عظیم الشانک حقیقه برآمده معلومه دکلدر
و حقیقه ممکنه موهوبه مادیله ده اختلاف ایند بولر منکلمین عندده جمله
ممکنات موجوده جوهریه مادیله نک حقیقه خارجیه سه اجزاء لا تجزئ
و جوهر فرد متناهی در مرکبدر بر برلرندن تمیزلری اغراض مقینه
و مشخصات مخصوصه سبیلله در مثلا جواهر فرد شهادیده خواص
انسان بولمنقله انسان اولدی و خواص فرس بولمنقله فرس اولدی
و خواص حمار بولمنقله حمار اولدی و خواص ذهب بولمنقله ذهب اولدی
و خواص فضه بولمنقله فضه اولدی و ساثرلرنده بوجا قیاس ایله و مکانه
مشابیه عندده ممکنات موجوده جوهریه مادیله نک حقیقه خارجیه سه
ایکی جوهر در مرکبدر برسی آخره حلوله سر بیانله حلول اتمشد کونک
صوب کوله حلول اند یکی کی محل هیولا و حاله صورت جسمیه دیرلر
و مکانه اشراقین عندده الخی صور جسمیه در یعنی طولی و عرضی
و عمقی قابل اولان جوهر متصلدر و حکمالرک مذهب باطللرنده هیولا
و صور جسمیه قدیملردر و حادث اولان صورت شخصیه لردر و
صور نوعیه لردر مختار قوللرنده و بعض قوللرنده الخی صور شخصیه
لردر و اجسامک بر برینه اختلافه صور نوعیه و صور شخصیه ایلدر
و بعض معتزله حاشا زعم اندیلر که ذاتی ساخر ذوات کیدر الا در
حاله ایله منازعه اولور و اجبت و حجت و عاکلت قادریت و ابوجام
معتزلی دخی زعم اند یکی بلکه ماله خامسه که اولوهیندر انکله منازعه
اولور و در دینی موصیه و مستلرنده در نفی غناه عن الایثار کثره
لحاجه الکلی فيما فيه جزا نفی نفی اندی غناه عن الایثار الله عظیم
استغناء نامی جمیع اغیاردن و اشیا دن دانده و صفاتده و افعالده
زایر واجب الوجود اولان الله تعالی جمله دن استغناء ناسله مستغنی
و جمله اکا احتیاج نام ایله محتاجلردر ذاتلرنده و صفاتلرنده و افعاللرنده

زیرا هر شئی که خالق انجمن او در کثره کثرتی یعنی الله عظیم الشان که جمله
 بواسطه آن استقامت نامی ذاتک حاشا مرکب و اجزاء خارجیة اولیستی نفی اندی
 و مستلزم اولدی که آن کلک عاقلی ایچون یعنی اجزای آن مرکب اولات
 شئی که احتیاجی اولدی ایچون اجزاء خارجیة سنه یعنی اگر مرکب اولسه اجزای سنه
 محتاج اولور و استغناء نام ایله مستغنی اولمش اولور **فما فیہ جزآن سؤل**
 شیده که آنده اقلی ایکی جز، واردور و بعضی سنه ده نون برینه فواقع
 اولمشدر و بونفضل اند و کرمضاد کضایه در حاصل معناسنه نامل
معجمد نصکر ظاهرا ولور و لیس کلا ولا جز ولا عرضا ولا محلا
لا عرضا و اکوان و لیس دخی الله عظیم الشان دکلدر کلا کل دکلدر یعنی
 اجزای آن مرکب دکلدر بواکله دی ایدی سابقا و کتور مسع نصیرج بما علی الترتیب
 و ما بعدنه نوطیه ایچوندر **ولا جز** دخی جزده دکلدر زیرا جز لا یجزی
 اصغرا شیا دندر و حیزه یعنی مکان محتاجدر و جسمدن جزدر الله عظیم
 الشان ایسه بونلردن منزهدر **ولا عرضا** دخی عرضده دکلدر زیرا عرض
 بر قائم اولدی **محلا** محتاجدر الله ایسه استغناء نامله مستغنیدر **ولا**
محلا لا عرضا دخی **اعراضه** محل دکلدر زیرا **اعراض** جمله مع حادثه
 در والله ایسه محل موادی دکلدر **واکوان** دخی اکوان اربعه یعنی صرکه
 و سکون و افتراق و اجتماعه محل دکلدر زیرا بونلر بلکه کلیة و ضربیة
 و عرضیة و محلیة بوردی ده اجسامک فواصدن و لوازمندن الله
 عظیم الشان ایسه جسم و جسمانیقون منزهدر و بونلر ایله انصاف
 شان اعلی سنه مستغنی اولان شیلردن در پس امدی الله جوهر یا عرض
 یا کلی یا جزئی یا متحرک یا ساکن یا مجتمع یعنی یا متفوق عنه دینامز زیرا شانه
 دکلدر نیکم حجره عالم و جاهل و مؤمن و کافر و صالح و فاسق دینامز
 شانندن اولدی یعنی ایچون زیرا الله عظیم الشان و صفات علیه سی
 ازده موجود اولوب اصلا بر غیر شیء موجود دکلر ایکن نه صفت
 ایله متصف ایسه و حالاده اوصفت ایله شتصفر الله ایچون
 کال متوقع یوقدر و تبدلدن و تغیردن منزهدر **ولا نقل جوهر**
ایا غنیته به و نزه الا شیم عن ایهام نقصان **ولا نقل جوهر**
 دخی جوهر دیمه الله و معلوم اوله که جوهر متکلمین عندنده ممکن
 موجود مستحیز بالذات در لر یعنی ممکن موجود اوله و بالذات بلا

یعنی نفی شانه

واسطه

واسطه مکانه حاصل اوله و کاهیجه جوهر دیوب ذات مراد ایدر لر
 یعنی بر شئی که کند نفسیله قائم اوله اجزایله قائم اولیه و کاهیجه مصیقت
 مراد ایدر لر و بواکی معنایک الله حقنده صحتی واردور و جوهر
 حکمانک عندنده ماهیة اذا وجدت فی الخارج لا یكون فی موضع یعنی بر ما هیندر
 خارجده بولنسه مومنوعدر یعنی عرضک محنده بولنمز کرک هیچ محله بولنسن
 بحررات و هیولیات که و کرک هیولایه حلول اشون سور جسمیة لریک
 و انلریک ده عندنده کاهیجه جوهر شیء قائم بنفسه معناسنه کلور والله
 ده اطلاق اولنور لر پس امدی ایکی اولکی معنایک صحتی و لمیوب و جوهر
 ظاهر و نقصان ایهام اندوکی ایچون نهی ایدوب بیور دیر که **ایا غنیته به**
 جوهر ایله قیغ معناییده مراد اندک الشیم الله جوهر دیمه زیرا نقصان
 ایهام ایدر زیرا مقدار واقع و مقام قرینه سیله ایکی اولکی معنایک مراد اولنموز
 بلکه ایکی صکره کی معنایک مراد اولنور ایشده ده لکن نقصان ایهام ندن عالی دکلدر
انوک ایچون بیوردیکی **ونزه الا شیم الله** اسخه تنویه ایله عن ایهام نقصان
 نقصان ایهامندن متلا الله عارف دینامز زیرا فقط جزئیاتی بلجیده شایعدر
 و قیقه دینامز زیرا فقط احکام شرعیة فی زیاده بلجیده شایعدر و عاقلده
 دینامز زیرا عقل ایله و اذراک ایدجیده شایعدر و قلبده دینامز زیرا
 تجربیات ایله بلجیده شایعدر و معلوم اوله که اعلام اولیان اسماء الله
 ده اختلاف واردور شایعه عندنده توقیدر یعنی الیهدی و رسول الله
 اطلاقه توقف ایدر اطلاق اندیلر ایسه ایدر روزا تمدیلر ایسه اتموز و زهدر
 معانی حقیقیة لری الله حقنده صحیح اولوب اصلا بر نقصان ایهام سیله
 اتمد یسه ده زیرا الله حقنده کلم امر عظیمدر غایتده امتزاز اولمیلدر و اب
 الوجود که و ماتریدیته دن ای بکر یا فلان عندده توقیه در اگر نقصان
 ایهام ایدر سه کلدرا اتمرسه و مختارده بودر و مصنفک قولیده بونده
 ظاهر در و معتزله عندنده توقیه در نقصان سیله ایهام ایدر سه و غزالیده
 منقولدر که اطلاق وصفیه طریقیله جائزدر ایهام یعنی کندی عندنده علم فلن
 جائز دکلدر و بعض محققین عندنده توقیه دکلدر اگر انک مراد فی
 یا مسأویه شرعیة اطلاق اولدی ایسه و بونمذا هیلر شرح مقاصد ده
 ادله سیله بیه مذکورده لردر **بکل شیء محیط لا اتحاد له ولا حلول**
لری اصحاب عرفان بکل شیء محیط یعنی هر شیء علی محیطدر یعنی

جمله کند و سنده اطلاق اولئان سننه حقیقه اولسون موجودات
 خارجیه لریکی مجاز اولسون و سائط و معد و مائری انری بلور و علی
 تعلق ایدر زیرا الله عظیم الشانک علی تعلق اتمدی و سنده یوقدر بلکه
 از لده کندی و صفات ازلیه سی موجود اولوب اصلا برشی موجود
 دکل ایکن جمله کلجکده اولای جفلی بالفضل بلدی و تقدیر اندی و کلجکده
 حین وجود نده دخی بلور علی تعلق ایدر و اولیا جفلی دخی از لده بلدی
 لکن تقدیری تعلق اتمدی شانندن اولدی بچون و معد و مات محضه و
 متعفات ذاتیه لری مفهوم مائری ایله بلدی و بعض محققین عند نده
 صور اعتباریه لری بلدی و کیفیه علی و علمک تعلق تفصیلا معلوم
 دکلدر باطل معتزله نک عند نده از لده علی و علمک کی معد و مانه تعلق
 اتمدی و اتمز بلکه کلجکده اولان موجودات تعلق ایدر وجود لری وقتیه
 و ذاتیه بلور ذات اوزرینه زانده صفة حقیقه اولق اوزره دکلدر
 و از لده تقدیریه اتمدی در لری بلکه حین وجودده بلور و تقدیر ایدر
 در لری علم معدوم محضه تعلق اتمز و تقدیر اولمز و شانندن
 دکلدر در لری بونلرک قوللری عقلا و نقلا باطلدر و کتب کلامیه ده
 بیان اولمشدر و حکما باطللرنک عند نده دخی از لده علی و دلمک لکی
 معد و مانه تعلق اتمدی و اتمز و دخی کلجکده کلیات و جزئیات مجرده
 لری بلور یعنی عقلا و اولان مفهومات کلیه لری و جوق شیه شامله فی
 و ماده دن مجرده اولان دو اب جزئییه لری بلور ذاتیه معتزله نک
 دید کلری کی و جزئیات ماده یعنی ماده دن مرکب اولان جزئیات و
 اجزاء خارجیه لری بلور در لری جزئیات ماده آلات جسمانیه ایله بلور
 انجق مواسخه ظاهر و حواسخه باطنه کی و الله عظیم الشانک
 مواسدن منزهدر و بونک دخی عقلا و نقلا بطلا فی کتب کلامیه ده
 بیان اولمشدر لا اتحاد له اصلا اتحادی یوقدر الله عظیم الشانک برشی
 ایله ذاتی هرشی محیطدر و هرشی ایله متحد دیمک دکلدر هاشا و تصنف
 مرصوم لا اتحاد له دیمکله متصوفه ضلالتیه دن زناده وجودیه اتحادیه
 رد اندی زیرا انلر زعم ایله در لری هاشا نم هاشا واجب الوجود هرشی ایله
 متحد و هرشیکنک عیندر و جمله اشیا بیننده تغایر اعتباری در لری
 مثلا واجب الوجود یوقارینه بولندنی ایچون سما و اشاعیده بولندنی ایچون

ارض و آنده خواص اشیا بولندنی ایچون اشیا در لری و خواص فرس بولندنی
 ایچون فرس در لری و سایر لرینیده بونلره قیاس ایدک دیو ملامده مرده
 لرینده حقیقه تعلیم ایدلر و بونلره بطلا فی اجلی بدیهیات اولان کفر صریح
 و شرفیح اوزرینه بنا قلوب در لری که لا موجود الا الله یعنی واجب الوجود
 دن غیرتی شیخ یوقدر از لا و ایدا و در لری که سبحان الذی اظهر الاشیا
 و هو عینها یعنی شول ذاتی تغزیه ایده رز که جمیع اشیا فی اظهار اندی و کذو که
 جمله اشیاکنک عیندر و در لری که العبد رب والرب عبد بابت شعری بن الملک
 یعنی عبد ربدر و ربده عبد در نه اولدی بلذت کیم مکلف کیمدر یعنی مکلف
 لیک اصل یوقدر همان بد بیکر کی قوللرک دیوب جوق احق و مذهبی مو
 روک کسنه لری اضلال ایدلر و در لری که کل من عبد الا صنم فقد عبد
 الله لکن اخطا الطريق لانه لم یعبد کل الاشیا یعنی هر کیم که اصناملره
 عبادت اندی تخفیف الله عبادت اندی لکن طرفیده خطا اندی زیرا جمیع شی
 اله ایکن جمله شی عبادت اتمدی بلکه عبادتی اصنامه ضائق اندی و بونلرک
 استانی کتب باطله لرینده کفریات صریحه و جهلیات فیه لری لا یجد ولا یحضر
 و انک ایچون اهل سننه علما سندن جوقی علامه عنده کی مواظده و علامه
 سعد الدین کی مقاصده و قاضی اسماء جزری و امام جوزی و علی الفاری
 و ضیالی کی جبال شاهفه لر رساله لرینده دیدلر که بوجودیه ملامده یهودی
 و نصاری دن و بلکه جمیع کفار دن انجس و اشنع و افحج لر در و بوزنادیه
 و شیوخ ضلالتیه و مضله لرینه تعلیمات محضه لری سبیل دآثره عقولدر مقدر
 سوفسطائیه کفره سی عنادیه و عنادیه و لا ادریه لری و بونلرله مباهنه عقلیه
 و نقلیه فائده و بر مزبلکه بونلری نارجمت ایله آشنه باقوب باخود سیف الله
 ایله عنق ضینه لرین قطع اتمه لیدر فانلهم الله و اهلکم و انهم و بونلری بیان
 اتمدن مراد بودر که مفر اسلام و شیع العلم و الا بیان اولان استانه سعاده
 ساکن اولدیمز اسلام سول اطرافنده شیع کفره لرین و شام دؤر زبیرینه
 و جودیه ملامده قلوب تکیه لره کیروب و خالی نهی اولان اتمه محمدی بوزکر
 اولئان کفریاتک تاویلات صحیحیه لری وارد و مشایخ کبار و اولیا عظمه
 کلامیدر دیمکله شتر ایدوب من اصحاب لرینه مکایات باطله افراجه فی اسناد
 ایله محبت عظیمه اندورب و تبعده بونلرک ظاهر لری مراد در و بونلر مقبضه
 و فقهاک و اهل سننک کند کلری اولای شریعتدر دیمکله شتر ایدوب و تبعده

مرد و ده لریه الحاده استعداد تام کتور د کد نصکره بوشرايع نوامیس مؤلفه
 لانتظام امور الورق در بیع شرايع جمع اولتیش بر الای عادت قانونیه در
 امور ناس نظامی ایچون در وحقیقت بونلرک لئی وایچی و شریعت بونلرک
 قشری و قابوغنی در دیوب اتمه محمدی یوما فیوما اضلال اندر دکلرنده بونلری
 ترکیجه یازد فی کی انلرک بطلاف بداهه معلوم اولوب بویه کیم آنلری برآمد
 اتباع اتمیه ولا ملول دخی الله عظیم الشانک برآمده حاشا ملولیده وایچرینه
 کرمیده بوقدر لدی اصحاب عرفان عرفان و علم صاحب لری اولان
 اهل سنت و الجماعت جمله بی عندنده و مصنف مرحوم بونک ایله متصوف
 ملا مده دن ملولیه طائفه سنه رد اندی زیرا انلرده زعم ایدر لکه بر شیخ کال
 وجد و غایت انجذاب ایله کالانه واصل اولسه و لجه وصوله دالسه و امیب
 الوجود اکا ملول ایدر در لر با فود و امیب الوجود اولور در لر اول و فوده
 هوانا و انا هو در لر و آندن امر و نهی قافار و عجایب شایر ظاهره اولور
 و شیعه کفره سندن نصیری و آسمانی و امیب الوجود بعض کاملین صورت
 ظاهر اولور در لر قائلیم الله و علامه عضد موافقک ایچنده الهیاته
 وجود باری بچنده یازد که وجودیه دن بر کسینه ملا فی اولدم دیدمکه
 ایچون در سکر و امیب الوجود بعض کاملینه ملول ایدر جواب ویردیک
 حاشا بر و امیب الوجود ایله اشیا بیننده تغایرات اثبات اتمیوز و ملول و تمیوز
 بلکه بزم عند مزده و امیب الوجود هر شیک عنیدر و نفسیدر بنلرنده
 تغایر اعتبارید و اگر دینلور ایسه که بومثللو کفریات صریحه بدیهیه بی عقلا
 نجه سوبلر و نجه مراد ایدر لر مخصوصا وجودیه دیدم که کسینه لر مشایخ
 کبار لر دن در بلکه بولکلما نلردن بر مراد لری وار در لکن بر اکلیموز جواب
 بودر که بونلرک کفریات صریحه بدیهیه اولد قلی مسلمانلره کوره در و
 اعتقادات حق ایله موارست ایدنلره کوره در و الله عظیم الشان توفیق
 ایدوب خذلان مراد اتمدو که کوره در و الا ابتداء کفریاتله موارست ایدوب
 و آنلری حقیقه اعتقاد ایدوب و الله عظیم الشانک خذلان مراد اند کلرینه
 کوره دکلر زیرا کفره مخذولین لر مؤمنین و مهندین دن چوق اولد یضدن
 شبیه بوقدر و آنک ایچون بی غیر مزبور مشد که حدیث صحیحنده بنی اتمه
 اجابتیم یش اوج فرقه اولور جمله بی من حیث الاعتقاد نازده در الای بری
 دکلر سوال بیورلدقده که کیم دز او یار سول الله بیور مشد که بنی و اصحابک

اعتقاد ارنلر الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله
 ربنا لا ترغ قلوبنا بعد اذ هدینا و هب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب
ولا اتصال باصیان و اوقات ولا ایضا ف با شکل و الوان
 و لا اتصال پس امدی الله عظیم الشان اصلا بر شیخ ایله اتحاد اتمیوب
 و اصلا بر شیخ ملول اتمدی کی معلوم اولد سیه معلوم اولدیکه اصلا الله
 عظیم الشانک اتصالی بوقدر باصیان حیزلردن و مکانلردن بر حیزه و
 مکانه زیر ا حیز و مکان لغتد ما یمنع الشی عن النزول در بیع شی اشاعیه
 منع ایدن شیدر و عرفده منکلمه عندنده بعد سو هوم شیخله الجسم نهما
 در بیع طولی و عرضی و عمقی توهم اولان بعد در که جسمک آنده شخی
 توهم اولنور و حکما اشراقین عندنده بعد مجوز موجود شیخله الجسم
 تحقیقادر بیع بر بعد در که مادسی بوقدر و موجود در و جسمک آنده
 حقیقه شخی وار در و حکما مشائیین عندنده هو السطح الباطن من الجسم
 الحاوی المماس للسطح الظاهر من الجسم المحوی در بیع جسمک سطح باطن
 در که محیط اولان جسمک سطح ظاهره مش ایدر و یوزکر اولتان
 جمله بی جسمه مخصوصدر و الله عظیم الشان ایسه جسم اولدن مندر
 زیرا جسم اهل سنت عندنده ممکن موجود قائم بنفسه قابل للتخی در
 و معتزله عندنده ممکن موجود قائم بنفسه وله طول و عرض و عمق در
 حکما مشائیین عندنده ممکن موجود قائم بنفسه مرکب من الحیول و الصور در
 و حکما اشراقین عندنده ممکن موجود بنفسه متصل و امد فی مدانه در
 و معلوم اولدیکه جسم البتده ممکن الوجود اولماید الله عظیم الشان
 ایسه و امیب الوجود در و برده دلیماز اولد که الله عظیم الشان موجود
 ایکن بر شیخ و بر مکان موجود دکل ایدی و از لده نه صفة و نه کالات
 ایله متصف ایسه ابدیده اولیه در و جمله دن استقناء تا مکه مستفیدر
 حرکت و سکون دخی جائز دکلر جسم اولد بی ایچون و اوقات دخی
 اوقاتن و ازمنه دن ده بر وقته و بر زمانه متصل دکلر زیرا وقع
 شکلین عندنده امر سو هوم متحد و بقدر به امر موجود متحد در بیع
 وهم اولنور متحد که آنکله بر موجود موجود متحد و نقد بر اولنور و نقد
 و مکانک مختار فقوللرنده مقدار حرکت الملك الا عظمدر بیع فک اعظمک
 حرکت سنک مقداریدر و الله عظیم الشان متحد و اولیوب ازلی اولد بی املدن

و فلک اعظم دخی حادث اولدنی اجلدن الله مقتده زمان متصور دکلدن
 زیرا وقت اتفاقا مواردنده معتبردر واجب الوجود اصلا توهم بیه اولناز
 اگر توهم لائق ایله بیه توهم اولنسه و لا انصاف **باشکال** دخی اصلا انصاف
 یوقدر اشکالنه یعنی شول هیئات و کیفیاتره که برصدک یعنی برطرفک مقداری
 احاط سنده حاصله اولدی راندره و کوره ده اولدنی کی یا خود برقاج مدد
 نصف دائره ده و نصف کوره ده و مثلثه ده و مکعبه اولدنی کی زیر اشکال
 اتفاقا هوامینه الحاصلة من احاطة الحد والحدود بالمقدار ده یعنی شول
 هیئتدر که برصدک یا برقاج محدودک مقداری احاط سنده حاصله اوله
 و مقدارده و جسمده اوله لی البتة و یونلر اسیه الله عظیم الشان مقتده
 محالدر **والوان** دخی الوانن برلونه انصالیده یوقدر زیرا الوانلر اتفاقا
 جسمک اعراضند و واجب الوجود ده متصور دکلدن و یوزکراند و کز
 شیلر کوره کی نفق اولنسه لر الله عظیم الشان مکان ایچنده و جهة ایچنده
 و زمان ایچنده اولندن و اشکال و الوانن سفلی اولندن منزله اولدنی ظاهر
 اولور و سائر توهمات باطلیه و تخیلات فاسده ایله برهان دکلدن دلیل
 ظنلری بیه اولق سیرک **حتى** **سمیع بصیر عالم شأ** **ذ** **قدرة** **و کلام**
غیر الحاکم مصنف مرموم چونکه الله عظیم الشانک ذاتی و وجودنی اثباته
 و وحدتنه و جمیع مخلوقات مخالفته اشارت اندی ایه اولالزم و اتفاقا
 اولدیفندن جمهور عقلا عندنده و ثانیاً صفات ذاتیه نبوتیه حقیقیه
 مختلف فیها سنی بیانه شروع ابتدایر و دیدیلر **حتى** **الله عظیم الشان** می در
 یعنی از لده حیوة صفی ایله متصفدر **سمیع** **سمیع** **سمیع** یعنی سمع حقیقی
 ایله از لده متصف اولو **صیدر بصیر** بصیردر کذلک عالم عالمدر کذلک
شأ **در کذلک ذوق** **قدرة** قدرت صاحبیدر قادر در دمدی بحجمه
 رعایه **و کلام** دخی کلام صاحبیدر اوله کلامک **غیر الحاکم** **در کذلک** **در کذلک**
 صوت و لفظ دکلدن و کلامک تفصیل آشا عنیده کلور و معلوم اوله که
 الله عظیم الشانک اهل سندن مآثریدیه عندنده صفات یکر می ایکیدر
 و کتبه نک حقیقی معلومه اولدنی کی صفاتلرک دخی حقیقتلری معلوم
 دکلدن زیرا برزم صفاتلر بیزک بیه حقیقتلری بیه مبور فکیف که الله
 عظیم الشانک حقیقتلری بیه لیم برسی نفسیه در که وجود صفاتیدر
 نفسیه دیدیلر ذات باری آشنیز متصور اولدنی وجود و بشید سلبیه که

قدم بقا قیام بنفسه و وحدانیه مخالفه للحوادث و بوشته سلبیه دیدیلر
 مفهومی لرنده ثانیاً اولاسلب و عدم اعتبار اولدنی وجود زیرا قدم کونه
 متصفا بصفة سنلزم عدم الاولیه او عدم الاولیه دمیقدر و بقا کونه
 متصفا بصفة سنلزم عدم الاخریه او عدم الاخریه دمیقدر و قیام بنفسه
 کونه متصفا بصفة سنلزم عدم الامتیاج و القیام الی شئی او عدم الامتیاج
 الی القیام الی شئی دمیقدر و وحدة کونه متصفا بصفة سنلزم عدم الشریک
 فی ذاته و صفاته و افعاله او عدم الشریک دمیقدر و مخالفه للحوادث کونه
 متصفا بصفة سنلزم عدم الموافقة لشیئی او عدم الموافقة دمیقدر و بولشیه
 ده صفات اعتباریه عظیمه در لر زیرا یونلرک خارجده و وجودلری یوقدر
 و ذاتک اوزرینه زائده اولور **دکلدن** **دکلدن** **دکلدن** صفات ذاتیه نبوتیه
 حقیقیه در هیئت علم **بصر** **آراء** **قدت** **کلام** **تکون** و یونلره
 دخی ذاتیه دینلدی ذات باری ایله قائمه اولدقاری ایچون نبوتیه دینلدی صفات
 ذاتیه موجوده اولدقاریچون و حقیقیه دینلدی حقیقتده خارجده عقلک
 اعتبارنده نظری قطع ایله وجود حقیقی ایله موجود اولدقاریچون پس امر
 صیوق صفة ذاتیه قائمه در و بر شیه نعلق اتمز و تکم صفتی ده ذاتیه قائمه در
 جمیع واجبات و مستحبات و ممکنات نعلق ایدر از لده و لا یزالده و جمیع صفات
 ذاتیه قائمه در مآثریدیه عندنده **آنجق** جمیع مسموعات اولان اصواته نعلق
 ایدر وجودلری عندنده و **بصر** صفتی ده ذاتیه قائمه در **آنجق** مآثریدیه عندنده
 جمیع بصیرات اولان الوان و اضواء و هیئات و مقادیر نعلق ایدر و غیر
 کرک سمع و بصره نعلق اولق شانلردن دکلدن و آشا عنیه نیک جمهورلری
 عندنده سمع ایله بصیر جمیع موجودات نعلق ایدر لر و کلامده ذاتیه قائمدر
 جمیع معلومات ترتب کلام نفسیه ایله ترتب و نظمه نعلق ایدر از لده و کلام
 لفظی **نظمه** نعلق ایدر لا یزالده سعد الدین و جوق محققین عندنده
 و ارادنده ذاتیه قائمه در ممکناتک ماهیتلرینه نعلق ایدر لا یزالده حد و ثلری
 وقتنده ثلری وجوده تخصیص ایدر یا خود عدم تخصیص ایدر و بعض
 محققین عندنده از لده نعلق ابتدی لا یزالده ک ماهیتلرینه و مسامحه طریقه
 وجودلرینه نعلق ابتدی دمیک جائز در زیرا حق اولان ماهیه مجهول در و
 بود مجهول دکلدن بلکه اسراعتیاری عقلیدر که موجود ایله معدوم
 بیننده واسطه در و قدر ده ذاتیه قائمه در اکثر محققین عندنده لا یزالده

ممکنات مایهتاریه تعلق ایدر حد و ثلری وقتده ارادتک تعلقک عقیده
عقبی ذاتیه در زمانه دکلدر ارادتک وفقی اوزره وجوده تقریب یا خود
عدمه تقریب ایدر و بعضیایک عندده لا بزاده تعلق ایدر البته ارادتک
تعلق ازاده بله اولسه و تگونده ذاتیه قائمه در اکثر محققین عندده
لا بزاده ممکنات مایهتاریه تعلق ایدر حد و ثلری وقتده ارادتک و قدرک
تعلقک غلبه غلبه عقبی ذاتیه و ارادتک تعلق وفقی اوزره تا ایدر
ماهیه بالفعل موجوده قیاس ایدر و اشاعره عندده تگونی صفة اعتباریه در
و ایجاد و تأثیر قدرک شاندر دیرلر پس امدی خلاصه اشاعره عندده
الله عظیم الشانک هر غنا ایجاد ایکی صفتک تعلقک ایلر اولور اراده تعلق
ایدر وجوده یا خود عدمه تخصیص ایدر و قدرته تعلق ایدر بالفعل ارادتک
وفقی اوزره موجود یا خود موجودی معدوم ایدر و تأثریه عندده
اوج صفة ایلر در اراده تعلق ایدر تخصیص ایدر و قدره تعلق ایدر
تقریب ایدر و مستعد قیاس وجوده یا عدمه و تگونی تعلق ایدر بالفعل ایجاد
یا اعدام ایدر و اوج تعلقک بر بر لریه تقدیری و تأثیر لری تقدیم و تأخر
ذاتیه در لری زمانه اوجیده بر آنده در تقدیم و تأخر بود و معلوم
اوله که سکر صفة دخی وار در که اکام صفة معنوی اعتباریه در لریه سکر صفت
ذاتیه به لازم کلور مثلا کونه صفا حیوانه لازم کلور و کونه عالما علمه لازم
کلور و بونلره قیاس ایلر با حسی پس امدی مجموع صفت یکومی ایکی اولدی
بری نفسیه وجود و بشی سلبیه قدم بقا قیام بنفسه وحدانیه مخالفه للحادث
و سکرده ذاتیه در صیوع علم سمع بصر ارادت قدرت کلام تگونی و سکرده
معنوی در که کونه حیا کونه علما کونه سمیع کونه بصیر اشاعره عندده یکومید
زیرا تگونی و کونه مکنونا اولقی قدره اذ فال ایدر لری و شیخ اشعریه کوره اون
التی در سمیع و بصیری و کونه سمیع و بصیر اولقی علمه اذ فال ایدر و در که
مسموعات علمه عبارتدر و بصیر بصیرانه علمه عبارتدر و معلوم اوله که
تگونی الله عظیم الشان تعلق ایدر دوپ اشیا لری ایجاد اتمسته صفة فعلیه
در لری تخلق و ترزق و احیا و امانه که و انلره صفة فعلیه در لری قدیمه و مادیه
دینامز معنای اعتباریه اولد فلزنده و بون تفصیل جمله به شرح مواقف و شرح
مقاصده مذکور در مواضع عدیده لرنده **و کثرة القدسات غیر لازمه**
اذ لم تکن غیرها فی عین یقضان و معلوم اوله که چونکه بر مظاهر اهل سنت

الله عظیم الشان براهین عقلیه و نقلیه سبیل سکر یا خود بدی صفا ذاتیه
ثبوتیه اثبات اندک و معتزله و حکما طائفه لری صفا نفی ایدوب و زعم
اندیلر که اثبات صفا ندیه فوق قدما مثلا طغوز یا سکر قدما اثبات وار
در بونسه جائز دکلدر و توصیده ساقیدر و چونکه حق اولان جوق ذوات
قدما و مستقلة نک و بر بر لرنده آیری اولان قدیملرک تقدیمی و تگونی
جائز اولدیه زیرا جمله به ذوات قدیمه اولسه واجب الوجود اولوب
بر بر لرنده استغناء تام ایلر مستغنی اولور لری و توصیده منافی اولور
و بره اثبات صفت بو محذور لازم کلدی ایسم مصنف حضرت لری
جواب بضدی ایدوب **سور و لریه** و کثرة القدسات یعنی ذات مستقلة
نک کثری و جوق فاعلی **غیر لازمه** لازم دکلدر بر مظاهر اهل سنت
صفات اثبات اند و کثره اذ لم تکن زیرا صفات ذاتیه ثمانیه اولدی
غیرها ذاتک غیری یعنی ذاتن آیری لری و باسطقه بونقی **عین یقضان**
او یانق کوزده یعنی اهل سنتک اعتقاد ندیه زیرا صفات باری حاشا برانده
ذات باریدن انفکاک جائز دکلدر بلکه مستغنی در بر سلف و محققین قولنده
صفات ثمانیه دخی واجب الوجود بالذات یعنی وجود لری مقتضای ذات لریدر
علیه نامتک اثر لری دکلدر و الله عظیم الشان ایجاب طریقیه صادره دکل
در لری و صفات اولد قلی میشتند واجب ایلر قائمه لر در و قیامده و امیه
مخالفه لر در و واجب ثبوتی دخی واجب بالذات در زیرا انفکاک لری منع
بالذات در ممکن بالذات دکلدر و بعضی متکلمین زعم اندیلر که صفات ثبوتیه
ثمانیه واجب تعالیدن ایجاب طریقیه صادر لر در یعنی آنلر ممکنات قدیمه
بالذات لر در و واجب تعالی انلری ایجاب طریقیه خالق و موجد در و واجب
تعالینک آنلره تقدیمی بالذات در و اختیار ایلر صادر دکل لر در زیرا اعتبار
ایلر صادر اولان مسبوق بالعدم اوله لیدر و حادث زمانیه حادث
اوله لیدر و بعضی متکلمین زعم اندیلر که سکر صفات اللهیه اختیار ایلر
صادر در و اختیارک صفا اوزرینه تقدیمی تقدم ذاتیدر و حدوث
زمانیه حادث اولوب مسبوق بالعدم اولقی لازم کلور و معلوم اوله که
صفات اللهک ذاتک یعنی دکلدر زیرا صفات ذاتک عین اولقی محالدر باده
و غیریلر در البته زیرا سکر صفات بر یک عین اولقی دخی محالدر لکن چونکه
غیر قدیمه دن انفکاک توهم اولدیه غیره صفتک مضاعف و بیروپ غیری

دکل دیدک و بلکه غیره منفک مضاعف و برین اول اشاعره در مانندیته
 دکل لکن چونکه مضیقده نزاع اولیوب و توحیده ثابت اولدیمه مانندیته
 دخی غیره دکل دیدیلر والا ارتفاع نقیضین و اجتماع نقیضین لازم کلور
 بیهانه و اینون بدلا لامالیده صفات الله لیس عینی ذات و لا غیراً
 سواء ذاتی فضال دیوب غیر انضال صاحبیری دیکله و صفدی و یونک
 غایبه ظهوری و اراکین و شرح عقاید ده و صیالیده و جلاله و موافقه
 مصرح ایکن جملله طائفه به عناد ایدوب صفات ذاتک عین دکلدر و غیره
 دکل دیوب تناقض ظاهری بی اعتقاد اندیلر الله حقنده العیاد بالله تعالی
 وضلا لنده قالدیلر زیرا الله تعالی حقنده اعتقادی زیاده خالص انیمه در
نفی السلسل جمعاً او معاقبة افاد قدره ذی صنع و انتقام
 چونکه مصنف مرصوم صفات بیان اندیمه بعضنده زیاده نقیض و برهان
 اشارت مستلزم اولدیمه مدوٹ عالی بیان مراد ایدوب دیدیمه نفی
 السلسل سلسله نفی جمعاً جمع جملدن او معاقبة یا معاقبة جملدن افاد
 افاده ایدی قدره ذی صنع و انتقام صنع و انتقام صاحب اولان الله عظیم
 الشانک قدرتی و هرثنه لا یزالده قدره ایلله ایجاد اتمکینی و معلوم اوله که
 بومقامک نقیض بودر که سلسل ترتب امور غیر متناهی به درلر یعنی برآلای
 امور اولوب زیاتیری اولیوب بر برلرینه ترتب اتمه درلر و متکلمین
 عندنهم امور موجوده و الخارج با خود موجوده فی نفس الامر اولورسه
 اتفاقاً باطلدر کونک مجتمعه فی الوجود اولسون کونک متعاقبه اولوب جملدن
 وجود ده جمع اولسون زیرا برهان تطبیق که امور موجوده غیر متناهی
 نک جمله سنه جمله کبری اعتبار ایدوب و جمله کبری دن زیاتیری با اوج یادخی
 زیاده جفاروب باقیسنی جمله صفیری اعتبار ایدوب ایکن جمله غیر متناهی
 نک آماد لرینی بر برینه تطبیق اشک زانده ایلله ناقصک مساواتی با خود
 غیر متناهی فرض اندوکنز ایکن جمله نک متناهی اوللری لازم کلور لازم
 باطل و مازومده باطل و حکما عندنهم بطلانک اوج شرط وارد رجه
 برهان تطبیق جاری اوله اولکسه موجوده ایکنجیه مترتبه اوجنجیه و مؤده
 مجتمه اوله لی بس امدی قبی بومقدّمه معلوم اولدیمه معلوم اوله که
 عالمک جمله به ممکن و ماد ثدر و هر حادث علة تامه موجودیه محتاجدر
 و علة تامه سنک برآری ازله بولمنشدر که الله عظیم الشان و صفا بندر

و برآریزه

و برآریزه لا یزالده بولنور حواریتک حود و ثلری وقتنده که الله عظیم
 الشانک اراده سنک و قدرتنک و نکونینک تعلّیقیدر زیرا اگر جمله سی
 ازله بولمنه عالم قدیم اولور زیرا اتفاقاً معلولک علة تامدن تخلّف
 جائز دکلدر و اگر جمله به لا یزالده بولمنه و علة مکنه حادثه در
 اوده علة محتاجدر و آنکده علتی ممکن و حادثه در و اوده علة محتاجدر
 و هرثنه امور موجوده مترتبه بحقیقه با خود متعاقبه ده سلسل لازم
 کلور سلسل جمعاً و معاقبة باطل و علة نک جمله سنک لا یزالده بولمنه
 سیده بلل سنی معلوم اولدیمه برآری ازله و برآری لا یزالده بولنوب
 هرثنی قدرتی تعلیق ایلله و بکونینی دخی تعلیق ایلله و اراده سینی تعلیق
 دن صکره ایجاد ایدیمور و اراده سنک و قدرتنک و نکونینک تعلّیق
 موجود ایلله معدوم بیننده واسطه لردر و علة تامیه محتاج دکلدر
 محققین عندنهم و حق اولان بودر و سعد الدینک اختیاریدر و اما
 جلالک اختیاری علة تامه نک جمله به ازله بولمنشدر لکن اراده ازله
 ازله وجود لا یزالده سنه تعلق اندیغیچون وجود ازله بولمندی بلکه
 لا یزالده بولنوی زیرا قدرت ازلیه ارادنک تعلق و فنی اوزرّه ناشر
 ایدر و بومقامده بر قاج مذهب باطله وارد در انلری بلخیله انلردن
 زیاده قاجینوب و خالی ذهن اوللری قاجندر مه اولکی شویه
 و بعض معتزله مذهب که نظام و اتباعینک مذهبدر که شری خلقه قادر
 دکل درلر و ایکنجیه معتزله دن عباد و اتباعنک مذهبدر که خلافتی
 بلد و کی شئی خلقه قادر دکلدر درلر و آوجنجیه معتزله دن ابو هاشم
 بلخی و اتباعنک مذهبدر که عبدک مقدوری متعلق قادر دکلدر درلر
 و ده بجه معتزله دن جنان و اتباعنک مذهبدر که مقدورنک نفس خلقه
 قادر دکلدر درلر تعالی الله عما یقول الظالمون علواً کبیر **کما استدل علی**
علم المؤثر من افعال افعاله از باب ايقان یعنی سلسله جمعاً و معاقبة
 نفی ایلله استدلال اندی شکلمین الله عظیم الشانک قدره صامبی اولوب
 و هرثنی قدرتیله ایجاد اتمسنه **کما استدل استدلال** اندی که علم المؤثر
 قدرتیله مؤثر اولان الله عظیم الشانک علی و هرثنی عالم اولدیمه اوزرینه
من ايقان افعاله افعالی اتفاقدن و محکم قلمه سندن کیم استدلال
 اندی از باب ايقان از باب ايقان یعنی بقیه اصحاب اولان تقریر بوکه

الله عظیم الشانك افعالی منتقمه و محكمه در وصایع غریبه بی واسالیب
بحسب بی مشتمله در زنگام انفس و آفاقه نظرا و لنسه و علویاتنی سفلیاتنی
ربط و حیواناته اعطا ایتدوی اسباب و آلاته نظرا و لنسه بداهه ظاهر
اولور و هر زانکه آنك افعالی بویله اوله اودات البته افعالی عالمدر
بداهه و لازم کلدیکه الله عظیم الشانده افعالی عالمدر **و علمه بالزمانیات**
قاطبه لا یقتضی فیہ توقیتا بزمانیہ و علمه دخی الله عظیم الشانك
علی و بیه سنی بالزمانیات قاطبه جمیع زمانده و لایزالده و افعالی اولان
مواد ثلری لا یقتضی اقتضا اتمز فیہ اللهك علمده توقیتا بزمان زمانلریله
قید لنکی یعنی الجن زمانده و لایزالده بیلله اراده بلیمه نتم معتزله خائتری
اولله زعم ایدیلرکه معدوم محضه علم بطلان اتمز و جمیع اشیاء زمانیه لایزالده
معدومده ایدیلر **ولیس یخرج شیء عن ارادته لکنه قط لا یرضی بکفران**
ولیس یخرج دخی جبقار دکل شیء برشی عن ارادته اللهك اراده سنده
یعنی اصلاحیج بر ممکن موجود فی الخارج یعنی ممکن اولوب خارجه بولنان الله
دیلمدکجه و موجوده کامز زیراتکم بیخبر میر علیه السلام بیوردی ماشاء الله
کان و مالم یشاء لم یکن یعنی اللهك دلدی اولور و دیلمدک اولمز ضیرو اولسون
و شر اولسون ایمان و طاعت اولسون و کفر و معاصیه اولسون نتم الله عظیم
الشان قرآنده بیوردی **الله خالق کل شیء و ما شاء و ان شاء الله و الله**
خالقکم و ما تعملون لکنه لکن الله عظیم الشان قط اصلا لا یرضی راضی اولمز
بکفران کفران یعنی نعمته شکر انمیوتب کفر و معاصی و کفران نعمته اعظمکله
و معلوم اوله که ایمانك و طاعتك الله عظیم الشان کال نسبتی وارد
خالق اولوب و اسبابیج نهی اولدیغیجون و برده ده فی الجملة نسبتی وارد
اختیارات جزئیة ایله آنلری کسب طریقله فاعل اولدغز ایچون و ایمان
و طاعتی ایکی نسبه اعتباریلده راضیور و کفرک و معاصینک دخی الله
عظیم الشان نسبتی وارد خالق اولدیغیجون و عبادده نسبتی وارد
کاسبیلری اولدقلریچون و آنلر الله خلق جهنمه نسبتی اولدقلریچون عبادلله
راضی اولوب اعراض ایدیه مزلرکه یچون خلق ایدک یارب دیولکن عبادده
کسب جهنمه نسبتلری اولدیغیجون عباد آنلره راضی اولوب اعراض ایدلر
و یچون کسب اندک دیلور و کفرده و معاصیده قضایه راضی اولوب و مقضیه
راضی اولمه نك معاصیه بودر ضبط اولنه و معتزله خائتری اللهك ارادی الجن

خبره نعلق ایدر و اگر تفویضه ایسه واقعده اولمز و اگر قصدیم ایسه واقعده
اولور و زعم ایدر لکه اراده امرک و رضایتک نفسیدر چونکه کفره و معاصیه
امر و رضا نعلق اتمز و اراده ده نعلق اتمز دلر و آنلری رده ایچون منف
بیوردیم **لیس الا اراده امرأ و ابتغاء بل وصف یخصص مقدور رجحان**
لیس الا اراده ارادت باری بلکه اصلا براحدك ارادتی دکلر امرأ امرأ باری
بلکه اصلا براحدك امری و ابتغاء دخی ابتغاء رضاده دکلر بل وصف
بلکه اراده بروصفدرکه یخصص یخصص ایدر و خاص فیلاز مقدور
مقدوری یعنی قدرتینک نعلق ایدیه چکی شیء رجحان رجحان یعنی یوف
ایکین و ارادتمیه یا خود و ارایکین یوق اتمیه و معلوم اوله که نتم بر قاج کره
کجی اراده ایدر بر برسی صفة درکه موجوده فی الخارج در یعنی مستقلا
عقلک و حواس عشره نك طشره سنده موجوده در و بر برسی صفة اعتبار
درکه موجود فی الخارج دکلر مستقلا بلکه آخره تابعه در تخفند و جمیع
افعاله سبب قریدر کرک برده کسب طریقله و کرک الله عظیم الشانده فاعل
طریقله و اولله اولدغندک کندیسه بر سبب آخره محتاجد کلدکه دور و
یا خود سلسل لازم کله و بونک تحقیق اشاعیده ان شاء الله ثل اختیار جزئی
بخشنده کلدور و ترجیح بلا مرجح سوالی کامز زیراً فاعل مختار مختار کدی اختیار
بر شیء بلا مرجح ترجیح و اختیار اتمیه جائزدر و بوندن بکامصف مرصوم اشارت
ایدوب درکه **یحیون ترجیح ما ینفی ترجحه کفی انا نأین من ماء لعطشان**
یحیون جائز اولور ترجیح ما ینفی ترجحه ترجیحی و احسنیتی و ایلکی نفی اولان
شیء اختیار اتمکک و اشتمکک اختیاری جزئی سبیلله اهل سنت و سلفین
عندنده و مساوی اشتمکک اختیاری جزئی سبیلله طریق اولویت ایلله
جائزدر زیراً سلفین عندنده هر فضل اختیاری اشتمده اوفعلی ایچون و فیهما
یعنی بر شیء ایلله تصور اتمیه توقف ایدر فائده تابعه منفصلدرن بر منفعی
تصور و تصدیق اتمیه توقف اتمز بلکه و فیهما ایلله تصور اتمکک اشتمده
کافدر نتم و جدانلر میزده بولکاشاهد لر در ثانی نك کفی انا نأین
ایکی مناغیک ایچنده اولیجی شیء کیدر ندن من ماء صورن اولله صوک
لعطشان صوسن ادم ایچون اولیجی یعنی بر آدم صوسن اولسه و اکا ایکی جنان
ایچنده صوفاها اولسه ایکننده مناقده و صوده بر اولسه یا اولسه او
آدم البته بر سینک اخر او زین رجحاننی و ایولکن تصور و تصدیق اتمککین

الووب ایچراختیار جزئی سبیل و دخی مثالی بود که مثلا بر آدم آرسلاخ
کورسه و او زرینه هجواشته و اکاده ایکی یولی ظاهر اولسه ایکی بولده بر
لرینه مساوی اولسه لر یا اولسه لر او آدم البته بر سینک اثر او زرینه رجحانی
دوشمکسز بر بر سنه قار اختیار جزئی سبیل و بونلر ظاهر اولدی بونلر
وجدانده و طبیعت ثابت و ظاهر در یکی حکما عناد ایدوب ترجیح بلا مرجح
جائز کورمدیلر و زعم اندیلر که هر فعلیه و به ما تصور لازم اولدیغی کیم فائده
مالی تصدیق لازمدر و بوا یکی مثاله و بومثالو برلرده رجحانک اولدیغی عنادا
منع اندیلر و معلوم اولکه بو ترجیح بلا مرجح اختیار بلا داع و لا فائده معناه
در یغی بر فطرت فائده سی دوشمکسزین اختیار ایله اشملک معناسنه در
و متکلمنه کوره جائز در و حکمای کوره جائز دکدر و موجب کره ترجیح بلا
مرجح ایجاد بلا موجب معناسنده کلور یغی فاعل اولق سزین فطرت اولمه
بوانفاق جائز دکدر زیرا فاعلسز فطرت بولنده بداهه محالدر و معلوم اولکه
اولکی معنایه ترجیح بلا مرجح الله عظیم الشان مقصد متکلمنه و ما تریدیه کوره
جائز دکدر زیرا الله عظیم الشان فائده سز و اول فائده بی بامکسزین
شیخ خالق انمیز و انوک ایچون محققون ما تریدیلر که اطفال الله مصله بمصالح
العبار دیر و امثاله لرک و حکمالر مصله دکل دیمه لر غایبده ضعیف اولدیغی
بونده دخی ظاهر اولور سنکم تأمل اولسه فیه دکدر **تکونیه ازلی لازمانه**
لکن مکنونیه فی الوقع و الان تکونیه الله عظیم الشانک نکونیه یغی ایجادک
و خلق انمه سنک مبدئ و سبب اولوب الله عظیم الشان ایله قائم اولان صفة
حقیقه ازلی ازلیدر ازلیله ذاتیله قائمدر سائر صفاتلری بجه سنکم ما تریدیه
اختیار اندیلر **لا زمانه** آنک ایچون زمان یوقدر یغی صکره دن اولجی دکدر
بلکه صکره دن حوادلک حد و تلری وقتنده ذاتیله قائم اولان نکونیه صفة
تعلق ایدر اشیا به موجود قلمغه و اول وقتنده موجود یغی معدوم قلاز انکون
مصنف در که **لکن مکنونیه لکن الالهک مکنون** و ایجاد اندوک شیخ فی الوقع وقتک ایچنده
اولیجدر و **الان** دخی آنک ایچنده اولوبیدر و معلوم اولکه بز معانی تحقیقین
ما تریدیه لر در روز که الله عظیم الشان قرآن عظیمده کذ و سنه بدی صفات مستفانک
ضمندنه اثبات اندکده انلره مبداء و صفة حقیقیه لازمدر ازلیله دید کز کیم
کدنک نکونیه دیدک که الله عظیم الشان ذاتیله خالق دیدی و خلق صفاتک
دخی ظاهر بود که مبدئ قدرته مغایر صفة حقیقیه قدرته دکدر سنکم

نکتم اسما عره قدرند در دیدیلر و نکونیه ایچون خلق و ایجاد دیمکدر و صفات
اعتباریه دیر دیدیلر و معتزله طائفه دخی مستفانک ماخذ استغافلری
اولان صفات اعتباریه نک ثبوتنه دالدر دیدیلر و حجه سنک مبدئ
ذاتدر مثلا ذاتیله عالمدر و ذاتیله حی و قادر و مرید و سمیع و بصیر و
خالق دیر دیدیلر و صفات حقیقیه انکار ایندیلر عنادا و جملا و ظواهر
ایات و احادیث ما تریدیلرک دید کلرک ظاهر در و مقصد بود سنکم اولدی
شرح موافقه و مقاصدده تفصیل اولتمشدر و شیخ ابوالحسن الاشعری
مضرتلری دن مشهور در که دیمشکه نکونیه سکونک عیندر سنکم مشهور در که
دیمشکه وجود واجب و ممکنک عیندر و بونلرک ظاهرلری مرادی اولدیغی
اظهر من الشمس در زیرا فعل مفعولک عینی و اسرا اعتباری اسر حقیقک عینی
اولق بداهه باطلدر بیتی امدی علامه تضاراف شرح عقائده و شرح
مقاصدده تحقیق انمشدر که شیخ مرادی بود که نکونیه سکونک
اوزرینه زائده بر اسرارچی دکدر وجودده واجب و ممکنک اوزرینه
بر اسرارچی دکدر بلکه انلرک ضمیمه و ذاتلرنده معتبر و مأخوذ بر
اسرا اعتباری در و انلر سز سکون و واجب و ممکن تصور اولتمز لکانه
مکونک و وجود واجبک عیندر و هو هو سیدر و نکونیه سکونک اسم
فاعل اولق اوزره عیندر دیمدیکه سائر صفات ذاتک عینی اولق توهم
اولمه سن دیو شیخ ایله جمهور و متکلمین بیننده وجودده که نزاع نزاع
لفظی اولدی زیرا جمهور عندنده وجود واجب و ممکنک غیریدر و حکما
باطل لک عندنده وجود واجبک عینی و ممکنک غیریدر و ملائمه
وجودیه عندنده وجود واجب الوجود رد و الیهدر و هر شیخ نک عینک
الیهک غیر موجود یوقدر انوک ایچون بینلرنده مشهور در که طالادر
لا وجود الا الله دیومغه و بر ورلر و مالان زمانمزه بعض طرفاء
ملا حده دن مرکب خائلری الله حضرت وجود در و هر شیخ
عیندر دیو شیخ اشعریک ظاهرلری باطل اولان کلامیله استدلال
ایدوب براهین شرعیه بی و قواطع عقلیه بی و اجماع اهل سنتی انکار
ایدلر و خلوتده امنه مجدی اضلاله مشغول اولور لر لکنهم الله و اهله
کلامنا صفة نفسیه فیها نماز عن اخرس او عجم صیوات
کلامنا بزم کلامنا صفة صفتدر نفسیه نفسیدر یغی بزم نفس

ناظر ایله قائم در فہا الخ بقی انکله ممتاز سچل روز عن احرس افرسند
یعنی قوت ناطقہ سے اولیان آمدن بوضہ دیک اولیان آمدن دیک
دکدر او عجم یا خود انسانک غیری تکلمہ قادر اولیان حیوانانہ انوک
ایچون مصنف صنفه موضعه ایلہ ایضاح ایدوب درکہ او یلہ عجم کہ حیوان
یعنی انساندن غیری حیوان و معلوم اولاکہ کلام لغتہ و عرفہ اوج
معناہ کلور اولکی سوبلک نک کہ تکلم معنا سنہ تکلمک اسمیدر سلام
سلبک اسم الذی کی و ایکجی سوبلن سوز سوبلکلکدن حاصل
اولور و آوججی سوبلکلک سبذی و سبج اولان قوت و صنفه مضیقہ
در قجی شو معلوم اولدیسہ معلوم اولکہ بزدہ ک کلام بقضی تحقیق
عندندہ کہ مصنف اختیار اندی حقیقه صنفه مضیقہ در لرو صنفه مضیقہ
ایلہ تضمزہ دخی در لرو تکلم لسا نمزہ و لسا نمزہ لفظ و صونہ مجازا
کلام در لرو و بعض تحقیق عندندہ کہ سعد الدین تفنا زانینک مذهبیدر شرح
مقامدہ تحقیق اندی او جندہ حقیقه عرفیدر و معلوم اولسونکہ الله
عظیم الشانہ نسبت اولنان کلام صنفی علامہ سعد الدین و فاضل خیالی
چینک اختیار کردند ایکدر کلام نفسی و کلام لفظی و کلام نفسی صنفه
واحدہ حقیقه در قدیمدر و ازلدہ ذات باری ایلہ قیام حقیقه ایلہ
قائمدر مخلوق دکدر و الله عظیم الشانہ صنفه مضیقہ سے اولان کلام
نفسی ایلہ ازلدہ و لا یزالده متکلمدر و تکلم لفظیدن یعنی بزم کی اصوات
و مروف ایلہ تکلمدن سترہدر و کلام لفظی خلق ایدوب و انبیانک اوزر
انزال اندوکی الفاظ و اصواتدر اول الفاظ و اصوات مرتبہ و ہر برستی
مرتبہ لائقہ سنہ وضع ایدی الخ الخ عظیم الشاندر و فصاحتہ و
بلاغتہ مرتبہ عالیہ دم بولنوجیدر و عالم جمع اولسہ قصہ سورہ سنک
فصاحتہ و بلاغتہ مثلخ کنورمدن عاجز لردر و کلام لفظی قارنک
لسانیلہ قائمدر ذات باری ایلہ قائم دکدر و بحسب الاشخاص متعدددر
و بحسب النوع بردر و کلام لفظی قرآن و فرقان و تنزیل اسملری مشہور لردر
و تو اسملر کلام نفسیہ دخی کا ہیجہ اطلاق اولنور و موافق صامی
عصنک و شارحی محقق سید شریفک عندندہ الله عظیم الشانک کلام
صنفی بردر و قدیمہ دندر چینک اوزرینہ انزال اندوکی اصوات و
مروفدن سترہ اولان کلمات ازلیہ در و ذات باریلہ ازلدہ قائمدر و الله

والله بقای انکله ازلدہ بلا صوت و لا مروف متکلمدر کبضیتی معلومدر
دکدر و بزا اول کلمات ازلیہ ایلہ لا یزالده تکلم اشک اصوات و مروف
محتاج بزم قرآنم و سوبلیمز الات مخرجیہ ایلہ اولد یقندن و الله
عظیم الشانہ تکلمہ مروفہ و اصواتہ محتاج دکدر و بوکا کورہ قرآن
و فرقان و تنزیل قدیمدر و بزم اغز مزدن حیقان اصوات و مروفدر
حادثدر و بو قولک تأمل اولسنہ سعد الدین شرح عقائدہ دیدو ککی
معناہ صحیح اولمز الا مکرہ کلمات موندن و مروفدن مرکب اولمز
لازم دکدر دیملم و تنزیل اولنان کلمات مجزواتدر و ذات باریدن انفکاک
دخی جائزدر مثلک بقاسیلہ بلہ دیملم بولرک ایسہ بطلانلری ظاہردر
و انصاف بودرکہ حق سعد الدینک تحقیقدر و حجابک عندندہ الله کلام
صنفی لفظیدر الخ بقی و اصوات و مروفدن مرکبدر و قدیمدر و بونک
بطلان دخی ظاہردر زیرا اصوات و مروفک حد و نلری بدیدر
و فرق ضالدر کرامتہ عندندہ الله کلام لفظیدر الخ بقی و حادثدر
و ازلدہ ذاتیلہ قائم کلام یوقدر و الله لا یزالده لفظیلہ متکلمدر و بونک
دخی بطلان بیان اولمشدر براہین مفصلہ ایلہ کہ خلاصہ سے الله عظیم
الشان محل حوادث لازم کلور لازم باطلدر و معتزکہ عندندہ الله کلام
صنفی لفظیدر الخ بقی و حادثدر و ازلدہ ذاتیلہ قائم کلام یوقدر و الله
لا یزالده کلام لفظیلہ متکلم دکدر بلکہ کلم الله موعہ مثلک معناہ موعہ
تکلم و الفاظی خلق اندی دیمکدر و بونکہ بطلان لغتہ و عرفہ ظاہرہ
زیرا متکلم دیمک اتفاقا سوبلیجی دیمکدر متکلم لفظی ظاہرہ در حجتہ قطعیہ
اولمز سترہ صرف اتمک باطلدر و الا شرایعہ اعتماد قالمزایدی و ہر کس
زعمی اوزرینہ الخ اوید و رد کرایدی ملاحظہ نک اند کلری کی
قلیس علما بشی اوارادہ لفرقہا بافتراق عند وجدان قلیس
ای پس قجی کلام صنفی نفسیہ اولوب انکله افرسندون و حیوانلردن
ممتاز اولدق ایسہ در وزکہ کلام دکدر علما بشی برشی علم اوارادہ
یا خود برشی ارادہ لفرقہا بواو یک یعنی کلامک و علمک و ارادتک
بر برلردن فرق اولد قلوچون بافتراق افتراقلری و بر برلردن ابرلری
سیلہ عند وجدان و جدا نمزہ عندندہ زیرا وجدان نمزہ و الجبر نمزہ
جملہ مزک تأملہ اشک ثابتدرکہ جوف کرہ خبر و برور و کلام کلام

نفسه را به و لفظ را به شود شایسته که انگری با بیوز و اصلا مراد
انبیوز بلکه خلاف باور و مراد اید روز مثلا جوق کره آدم کوله
و نوابه امر اید مراد آمدیکی شیخ امتحان عندنده یا خود عصیان اظهار
عندنده و حق اولانده بود که علم بملک یا خود صفت حقیقیه در که شانه
معلومانه نفاق عندنده معلومانک انکشاف نامید و آراة د بملک
یا خود د بملک مبدی صفت حقیقیه در که شانه مرادانه نفاق عندنده
مرادانی ایجاد یا خود اعدا نه تخصیص در و کلام ایسه بونلرک بریده
اولد بی ظاهر در و جدا نموده و بویسته مصنفک مقصودی
بعض کسینه کلام علمک عینی و بعض گمنه دخی کلام ارادتک
عیندر بیوتوهم اتمشدر در انگری و رایجوند **لا یقتضی خلق نفس**
و کثرته خلق اللغات کالجیل و فرقان لا یقتضی اقتضا اتمش
خلق نفس لا یقتضیک مفعولیه الله عظیم الشانک کلام نفس سنک
مخلوق اولمخلقی و کثرته دخی کلام نفسک کثرتی و جوق خلق
خلق اللغات لغاتلرک مخلوق اولمیری لا یقتضیک علیدر یا خود
کلام نفسی خلق و کلام نفسک کثرتی اقتضا اتمش خلق اللغات لغاتلرک
خلق اتمک کالجیل و فرقان الجیل و فرقان کج و بویستک ظاهری علامه
سعد الدین حضرتلرک اختیار اید یکی مذهب در که الله عظیم الشان اید
قائم اولان معنی واحد در که الله انکه کلمات نفسی لربی و لفظی لری
زین ایدر و از لده ذاتیه قائمدر و الجیل و فرقان کلمات لفظی لری
اسم ایدر و انلر ماد تدر و مخلوق در و اصوات هر و قدر مرکبدر
الله انکه متکلم دکلدر **الشرع لیس بفرع** **للكلام لما یکفی لاثباته اعجاز**
قرآن الشرع شرع یعنی کتاب و سنه اید ثابت اولان احکام شرعی
اعتقاده متعلقه اولسون یا خود متعلقه اولسون بوا حکام اثبات
لیس بفرع فرع دکلدر یعنی توقف ایدر دکلدر **للكلام کلامه** یعنی کلام
نفسی ل اثباته توقف اتمش احکام شرعی ل اثبات لما یکفی کفایه ایدوکی
ایچونه لاثباته اثباته اعجاز قرآن قرآنک اعجاز یعنی فصاحتده و
بلاغتده مرتبه اعلا ده بولند بی ایچونه جمله فصحاء و بلغا عاجز
قلدی یعنی فجی اثبات شرع کلامی اثباته توقف اتمش کلام صفتنه
شرعیله ده استدل اید در و و لازم کلمز زبرا قرآنک اعجازی

اعجازی ایدر معجزانده و اظهر دلائل در و قرآنک حق کلام اولدینده
دلالة بیند اید دلالة ایدر و قرآنک الله عظیم الشان کلام نفسی اید
و کلام لفظیله متکلم اولدینده استدل لال ایدر و و و لازم کلمز
یعنی شی کذ و نفسینه توقف اتمک لازم **و روية الله بالابصار واقعة**
للمؤمنين ولكن لا الغیاب و روية الله دخی الله عظیم الشان جنتد
کور ملک بالابصار ابصار اید یعنی باش کوزیله واقعه واقعه واقعه
اولدیندر و کجده اولان مقدر للمؤمنین جمیع مؤمنلر ایچونه و لکن لا الغیاب
لکن عیالرو کوز سوزلر ایچونه دکلدر سواد کوز سوزلر در کافرلر در و
فرق ضالده اعتقاد لری کفره مؤدی اولنلر در و معلوم اولد که اعتقادات
اهل سنند بریده بودر که الله عظیم الشان جمیع مؤمنلر جنتد بلا کیف
ولا جهة و لامکان کور و لر و روانده ثابت اولدیکه هر مؤمن قوه
ایمانه و کثرت ثواب و سرائق حبیه کور لر مع انبیا لکونده ابکی کره
کور لر یعنی اولد ابکی ساعتک اولنده و آفرنده کور لر و اولیا لرو علما
عاملر دخی آید برقاج کره کور لر و سائر ناسده علملرینه کوره یلده
برکره کور لر و ادنی اولان فاسقلر و ظالملر عرلرنده برکره کور لر
و روية اللهک صحنه عضلا دلیلر بودر که الله موجود در و هر موجودی
کور ملک جائزدر زبرا او زافده بر شیع کور سک بزآنده لون و جسم و
یا عرض اولدینغه تصور ایدوب و بلمکشیز بزآف کور روز پس مقام
اولدیکو ر و بقی مصحح الحق وجود و ذات موجود امیش و بونقدر برها
دکل ایسه ده لکن ظهورنده واقعه مطابقتده علم ظننر وارد و اگر محال
اولسه ایدی مضرت موح علیه السلام الله عظیم الشان کور ملک طلب
اتمزدی زبرا انبیا اعظام الله مضنده جائز و محال اولان شی الله یلدر
زبرا انلر بلمز دیمک جائز دکلدر و معتزله فیتلری بلور دیمک غایبده
میل و ضالندر و ممکن اولدینچونه جیلک استغوارینه تعلیق اندکی
جیلک ایسه استغواریه ممکن و ممکن نه معتقده ممکندر و جنتده
کور دکرده نقلا آیدن دلیلمزک بری بودر که الله عظیم الشان برور
و جوه بومند ناضرة الی ربها ناظره یعنی جوق بوزلر قیامت کونده نازه
و سر و لر در رب لری نینا یعنی رب لریه نظر ایدین لردر و بریده بودر
الله عظیم الشان کافر لری غایبده تقبیح و ذم مقامنده بیور و در که کلامهم

عن ربهم بومئذ المحجوبون یعنی آنلور باری کور مدنگه نعم عظیمه نك جمله نك
اعظمیدر محجوب و ممنوعاید و ممنوع دکلر در بلكه صوق کره
کور بچیلر و بریده بودر که لایق احسنوا الحسنی و زیاده دیو بیوردی
و مضمر لر دخی قول مختار لر نده بوکا ذاهب اولدیله که جمله نعم حسنیک
اورزیه زیاده اولان نعمت رؤیه الله در و حدینده دلیلر بودر که پیغمبر
حدیث صحیحده بیوردیکه انکم سترون ربکم کما ترون القریله البدر ای
سترون بلا شبهة کما انی بلا کیف وجهه دیمکدر و معتزله خائنلری عنادا
عضول بر آلرینه و اوهام عرجالرینه نابین اولوب رؤیه الله انکار اندیلر
و برقاج شبهة عقلیه و نقلیه دیلر و اهل سنه اماهلری انلره کتب کلاسیه
نك شروحاتلر نده جواب ویردیله بونده ذکرایدوب تطویلک فائده سی
یوقدر و رؤیایه الله کورمک بعض محققین جائزدر و واقفدر دیلر
و بعض محققین جائزدر و واقع دکلر دیلر زیرا الله همه و کیفیه
اثبات اتمش اولور دیلر و مختار بودر که بواب سدا تمه لیدر زیرا
ملاحدده یوقدر و برکسه کیفیتن منزله اولدی یعنی وجهه اورزه کوردم
دیسیم مانع دکلر **یرى الهیة لایمن جوهریته او و نه عرضا او**
سبق فقدان یرى الهیة مجهولدر یعنی موتک ذاتنه اکاشویه دیرلر
کور بیور وجودی دیمکدر زیرا وجود معنی مصدر یکه امر اعتباریدر
و خارجده بولمق و کورتمک محالدر **لا من جوهریته** سرتک یا خود سرتک
ذاتک جوهر اولدیغنده دکلر او کونه عرضا یا خود عرض اولدیغند
او سبق فقدان یا خود حادث اولوب عدم ایله مسبوق اولدیغند
دکلر بلکه موجود فی الخارج اولدیغنددر و موجود فی الخارج ایسه
الله عظیم الشانده وارد ریس امدی الله عظیم الشانده کورمک جائز
و بونک تفصیل فی الجمله یوقاریده کجدی و رؤیه الله صحیحده اولده شبهه
یوقدر **حقیقة الحق لم تغفل بعالمنا لکن ترددهم فدار رضوان**
حقیقة الحق یعنی الله عظیم الشانک **حقیقة** خارجیه سی و ذات علیه سی
لم تغفل تغفل اولمیدی و بلمدی بعالمنا برنم عالمزده یعنی عالم دنیا ده
برکسه الله عظیم الشانک حقیقتی بلمدی لکن ترددهم ناسک و علمانک
ترددلری و شک فی دار رضوان دار رضوانده در یعنی اخونده کورمک
بلنور می و بلنور می انده در علمانک اخلاقلری و معلوم اولر که الله عظیم

عظیم الشانک حقیقتی بلده علمالرا اختلاف اندیلر حکمالر بلنک منصف
دیدیلر و غزالیده و اما حرمینده و صوفیه دن بر طائفه ده حکمایه تابع
اولدیله برهانلری اولضری و جمهور شکایه بلنک جائزدر دیدیلر و
بونک نضکره و قوعنده اختلاف اندیلر و بعض محققین اصلا واقع اولور دیلر
و بعض محققین اخونده واقع اولور دنیا ده واقع اولماز دیلر و بعض
محققین معلومند کل دیونوقف اندیلر و حق اولانده بودر زیرا اصلا
برطوفه برهان یوقدر زیرا الله عظیم الشانک بچون جائزدر که ذات علیه
بعض انبیاسنه بلدرسه کورک دنیا ده کورک اخونده نه طریق ایله اولور
اولسون و مصنفک قولی بودر که دنیا ده اولماز اخونده اختلاف وارد
یا توقف وارد یوقاریکه قوللر شرح مقاصدده وارد مصنفک
قولی یوقدر و اولکی قوله ادغال ممکندر تکلف ایله و جاهل مضبوط و متصوف
لور دنیا ده واقع اولدی دیودعوای کاذبه اندیلر برهان و دلیل ظنیلر
یوقدر و اکثر جاهل مضبوط صوفیلر محالدر بلنه سی دیو اعتقاد ایندیله
الله خالق افعال العباد و ما یظن تولیده من فعل انسان الله
عظیم الشانک خالق افعال العباد جمله عبادک افعالرینی خالقدر و موجود
یعنی عبادده بولمقی نقدر اثار خارجیه و ارایسه کورک اعتباریه اولسون
اکل و شرب و قیام و قعود مثلرود حاصل اولان هیئات خارجیه کیمی
اضطراریه اولسون طول و عرض و عمق و نوم و احمرار و اصفرار مثلرود
حاصل اولان اثار و هیئات خارجیه کیمی زیرا معانی مصدریه مقناسنه
افعال عبادده خلق تعلق اتمز زیرا جمیع معانی مصدریه اسور اعتباریه
دن و معقولات ثانیه دندر خارجده بولمق لری محال دانددر و خلق
ایسه موجودی خارجده حال وجودنده ایجاد ایدوب اتفاقا و بیا هه
زیرا محالک متعلق قدرة شانندن دکلر اصلا و بونک بچون در که اخبار
جزئی که فلینک نومه نامیدر قدرة ماده سی فعلی ابقاع اتمک توجیه ایندیله
بو محققین عندنده موجود ایله معدوم بیننده و اسطدر و مخلوق دکلر
و عید آنده فقط متمکندر و **ما دخی شول فطره خالقدر که یظن تولیده**
انک تولیدی و برفطره بتبعیله حصولی نوهیم اولنور من فعل انسان انانک
فطرته مثلا حرکت الید عیدن بالذات اخباریه صادر ده و الله خالقدر
و حرکت المصباح عیدن حرکت ید واسطه سبیله صادر در و بینه آئیده خالق

ابتداء الله در معتزله طائفة به توهم اندیلرکه عبد حرکت الیده خالفده
 مباینه و حرکت المضاحده عبد ده صادر در وانده ده خالفده تولدایفه
 حرکت مضاح واسطه سیله و معلوم اولکه افعال عباد اختیاریه ده و اختیارات
 جزئییه ده مشهورده دورت مذهب وارد را اولکجه فرق ضالیه ده جبریه
 طائفة سنک مذهب باطلیدرکه عبد اصلا اراده و اختیار جزئی و قدرة
 یوقدر بلکه حرکات عباد و آنلرده بولنان اثار خارجیه حرکات جمادات
 و اشجار و آنلرده بولنان اثار خارجیه لربکیدر بلا فوق و بونک بطلائی
 عقلا و نقلا ثابتدر زیرا بداهه حرکت بطشیلکه حرکت غیر اختیاریه بیننده فرق
 ثابتدر و آیاتده اولان اوامر و نواهی ماسوریه لربک و منزه عنه لربک افعال
 افعال اختیاریه اوللربنی اقتضاء ایدر قطعا والله عظیم الشانک لها ما کسبت
 و علیها ما اکتسبت مثله قوللربنی دخی قطعا افعال اختیاریه نک نبوتنه قطعا
 دلالة ایدر لر و انوک ایچون مختارده جبریه طائفة به بوقوللربنده
 کافر اولدیلر نص قرآنک مدلولی قطعینی انکار اند کلر ایچون و برکوی
 مرموم طریقتده و یجب اکفار الجبریه یعنی جبریه بی اکفار واجبدر دیدی
 و ایکنجیه فرق ضالیه ده معتزله طائفة سنک مذهب باطلیدرکه در لر
 عبد کند و افعال اختیاریه سیه خالق و مومده در زیرا عبد ده اولان قدرة
 قبل الفعل سیله عبد اختیار بی فعلی جابته توجیه ایدوب فعلی خالفدر
 در لر والله فعل عبدی دلمز مشبه قریه و خلقده امتزدر لر و بونک
 بطلائی عقلا و نقلا ثابتدر زیرا خالق ایدک شی و فعلی تفصیلا بلمز که
 حقه مرادی اوزره خلق ایدیه و عبد ایسه حرکات اختیاریه لربنی تفصیلا
 بلمک منعذر در و عبد خالق اولسه فعلنده الله عظیم الشانک مستغنی
 اولور بواسیه نص قرآنک باطلدرکه حق تعالی بیورر و ما نشاؤون الا ان
 نشاء الله والله خلقکم و ما تعملون یعنی سز بر شیخ دلمز سکز الا الله انی دلر
 و قصد ایدر و سزک عمللربک یعنی سز لرده بولنان اثار خارجیه نک جمله
 خلق ایدیحی اولدر و بلکه هد شینک خالق اولدر و آیتلرده انجق الله
 عظیم الشان هر سیده و افعال عباد ده خالق اولدیی قطعا اکلند ایچون مختارده
 معتزله دخی بوقوللربنده کافر اولدیلر علما ما و راه نهر اکفار لرنده مبالغه
 ایدوب دیدیلرکه المجوس اسعد حالا سن المعتزله و پیغمبر میز حدیث صحیحده
 بیور دیلرکه الفدایه مجوس هذه الامة ان مرضوا فلا تقوموهم وان ما تولوا

فلا تشهدوهم و او پنجسده اهل سنتده اشاعره نک مذهب ضعیفدرکه
 در لر الله عظیم الشان اختیار میزی و قدرتمیزی فعله شروع ایدیکزده
 خلق ایدر و فعلنده مقارن قیلا و عقیبنده فعلی خلق ایدر و بزم فعلیه
 مختار اولدیلرک معناه به بودرکه اختیار لر میز فعلیه میز مقارن خلق اولور
 و فعللربیزه قادر اولدیلرک معناه به بودرکه قدر لر میز فعللربیزه مقارن
 خلق اولور و بیکدر و الحاصل جبریه محضه کمی اختیاری و قدرتی انکار
 امتزدر و لکن افعال نقللربنی دیمویب بلکه ایکیسندده فعل و قنده خلق
 اولور افعال قرآنلربنی دید کلرندک ظاهرا جبریه ده ایدیلر و آیات
 و احادیثک ظواهر لربیه قطعا مخالفه اندیلر و ضعیفده جبر اولدیفنده الله
 جبریه متوسط و بوسوز لرینه جبر متوسط دینلدی و توضیحده صدر شریعه و طریقتده
 برکوی مرموم لا فرق بین الجبر المحض و المتوسط و الحقیقه دیدیلر یعنی ضعیفده
 تأمل اولسه جبر محض ایله جبر متوسط بیننده فرق یوقدر دیدیلر و انک ایچون
 صدر شریعه توضیحده عصما الله به اعتقاد الا شمری فی هذه المسئلة دیدی
 و در پنجسده اهل سنت محققلر اولان امام ماتریدیه لربک حق مذهب ایدرکه
 در و زک الله عظیم الشان بزی خلق ایددی و بزی افعال میز اختیار میز بل کسب
 طریقتله اشلمکه ممکن و قادر قدری مثلا اختیار جزئی فعل جزئییه تعلق
 ایدر معناه مصدر یجب نفسیک میل قویسیدر قدرة عاده بی فعله توجیه
 آنکه در لر موجود ایله معدوم بیننده واسطه در انجق عبد آنده متکذر
 و اکافلق تعلق آنکه الله اختلق ایدیه و جبر لازم کله اشاعرنک دیدیلرکی
 یا هود عبد خالق اوله و قدرت لازم کله معتزله نک دید کلر یکی وزیر
 خالق موجود فی الخارج تعلق ایدر حین وجودنده و عبد اختیار اندکده الله
 آنده بر قوه و قدرت خلق ایدر و عبد او قدرت افعالیه توجیه و ایقاعنه
 تعلق ایدر و اراده الله تعلق ایدر آفت وجوده تخصیص ایدر و قدرة الله
 دخی عقیبیه تعلق ایدر وجوده تعزیه ایدر و تگوبنده عقیبیه تعلق بالفعل
 موجود قیلا و الحاصل الهلک خلق ماضی بالمصدر معناسنه افعال عباد
 تعلق ایدر و عبدک کسبی معنای مصدری معناسنه افعال عباد
 تعلق ایدر پس ایددی عبدکاسب والله تعلق اولور و بومذهبک
 حق اولدیی آیات و احادیثه غایبده مطابق اولسیدر و جدان سلیماره
 دخی ظاهر در مذاهب ثلثه باطله نک تصور اندیفند نضکره و اختیار جزئی

وافعال اختيارية مضمة بررسانه ناليف اتمشوز در مستقلا بمقامت
 كره غي كبي حقيقتي الكلفي مراد ايد كسنة الم بولسه بك ايوالكر واسه
 بهدي من يشاء الى صراط مستقيم **هادي مضل حقيق وان نسبنا على المجازي دل**
وشيطان هادي الله عظيم النعمه هادي بديريه هدايت ايد يجيد مضل مضل
 بعض اضلال ايد يجيد اوليه هادي ومضل كه صفيق صفيق بعض مضل مضل
 هادي ومضل اولدي زيرا هدايت اشعري وموق مشايخ اشاعره عندنده اهتدي
 خلق اتمكدر بعض ايمان وعمل صالحه في ايجاد اتمكدر واضلال دخی اتمكدر عندنده
 ضلالت خلق اتمكدر بعض كفوي ومعلمه ايجاد اتمكدر وبوايكي معنایيسه
 اهل سنت عندنده حقيقتده اهل مخلصه زيرا جلد خبرك وشرك خالف
 الخلق الله عظيم النعمه آنك ايجوندركم وان سبادخی بقدر هدي وضلال
 نسبتده اولوند يلايسه ده على المجاز مجاز اولمق اوزره ادرسل رسالته
 هدايت كوره آنك لنهدي الى صراط مستقيم **وشيطان شيطان** اضلال كوره
 رب انهم اضلال كثيرا من الناس كيه وسعولهم اوله كه هدايت لغتده وعرفده
 وشترعه اهل سنته محققاري عندنده بيضاوي وملا حسن وشهاب
 اهل لغتده نصل اياتك دلالته بي بيان اندك لونه بناء لطفيله دلالة و
 ارشاد در بعض برامده مقصودك طريقه لطفله بلدر مكدرك كرك كوستريك
 ايله اولسون وكرك اعلام اولسون وكرك مهدي بعض هدايت اولنا طريقه
 كرسون جميع مؤمنركم وكرسون جميع كافلركم وكرك طريقه كبريه مهدي
 مقصوده واصل اولسون حسن خاتمه ايله كيدن مؤمنركم اللهم ستر
 بجرمة الانبياء وكرك واصل اولسون سوء خاتمه ايله كيدن لركم العباد باله
 واضلاله هدايتك ضد بدير وبومضايه هدايت واضلال حقيقه اولمق اوزره
 نسبة اولند قلريكي المهدون غيري انسانه وشيطان ده نسبة اولنورلر
 وفق اولانده بودر ومنهور اولسدر كه اهل سنت عندنده الدلالة
 على ما يوصل الى المطلوب بعض مطلوبه اصيل ايدن طريق اوزرينه دلالة وارشا
 در ومعتزله عندنده الدلالة الموصلة الى المطلوب بعض مطلوبه اصيل ايدن
 طريق اوزرينه موصلة وارشاده موصلد وتبعض بعض مطلوبه اصيل
 ايدنجي بولمقددر واضلال فضاء طريق يوصل الى المطلوب بدر بعض مطلوبه
 اصيل ايدنجي بول غائب اتمكدر ومعنايه هدايت واضلال لازم در درلر
 وبعض كره معتزله عندنده هدايت بيان طريق الجنة بعض جنك يولن بيان اتمك

اتمك واضلال عدم بيان طريق الجنة معناسنه كلور الحسن والقي شرعي
لكنا نقول بالعقل ايضا قد بينا لان الحسن حسن والقي شرعي شرعي
 شرعياندر لكانا بزما شراهل سنت عقلا نقول دروز بالعقل عقل ايله
 ايضا شرعيان اولد قلريكي قد بينا لان كايجه نائل اولنورلر بعض ادرالك
 اولنورلر ومعلوم اوله كه حسن وفق هربرسيه اوچر معنايه كلور اولكيسه
 حسن صفة كمال وفق صفة نقصان ايكچيسه حسن ملائمة الطبع وفق سفاقة
 الطبع واوچيسه حسن كونه النفع متعلق المدح عاجلا والثواب ابلادر بعض
 برشيك دنيا ده مدمه واضرته ثوابه متعلق وعمل اولمقاعيدر وفق كونه
 النفع متعلق الذم عاجلا والعقاب ابلادر بعض برشيك دنيا ده زمه وامرته
 عقابه متعلق وعمل اولمقاعيدر ايكى اولكى متعلق اتفاقا عقليدر بعض عقل
 ايله ادرالك اولنور شرعيه بوقضاري يوقدر كرك بداهه وكرك استدلالا واوچي
 معالرنده مانريديه واشاعره ومعتزله بينلرنده اختلاف واردر مانريديه
 عندنده مختارده حسن وفق جملة من عقليا نذرلر بعض عقل ايله بداهه يا استدلالا
 ادراك اولمق والخلق شانتددر كرك ادراك اولنورلر زيرا شيك دانته
 وباصفا تده مدمه وثواب يا مود زمه وعقابه استغفار اولمق واردر
 وامر وفق حسن وفق اولد بيجوذر مثلا دروزكه حسن النفع فابز وفق الشئ
 ونهى والله عظيم الشان ان الله بامر بالعدل والامساك وابتداء ذي القرب
 وينهى عن الفحشاء والمنكر قوليه بونده ظاهره در وامر ونهى كلزون مقدمه
 حسن وفيجودن خالي دكلدر بعض مانريديه لرك عندنده بعض نفع كه بداهه من
 وفقى المشور انلر عقليدر وبعض نفع كه اكشايوب وعقل ايله بلكه شرعيه
 عقل دكلدر شرعيدر ومعتزله ده بويله درلركن فوقز اولدر كه بر حسن وفق ايله
 ارجاع مكنددر ومعتزله ده بويله درلركن فوقز اولدر كه بر حسن وفق ايله
 هاكم بعض نفع حسنه وجوب يا استحباب مكين ويروب ونفع فبيجه مرمه بالكره
 مكين ويرون بزه كوره شرعدر بعض كتاب وسنتدر عقل دكلدر بلكه عقل مؤيددر
 وانلره كوره عقلدر بلكه شرع مؤيددر واشاعره عندنده حسن وفق شرعياندر
 بعض الخلق شرعيه اثبات وادراك اولنور عقل ايله اصلا اثبات اولند قلري
 كيه ادراكده اولنورلر مثلا درلركم امر النفع فحسن ونهى النفع فقيح وامر ونهى
 كلزون مقدمه حسن وفق دكل ايدى زيرا دانته وصفاتده صنف بافجي
 انضا ايدنجي نفع يوقدر درلر وبونك صنفى دخی كتب اصوله وكلامه بيان

اولمشدر **والعباد اختيار** وهو كسبهم **فيوصفون بطوع او بعباد**
والعباد ودعى **عباد** الجوع حاصله **اختيار اختيار جزئ** وهو دعى
او اختيار جزئ كسبهم عبادك كسبهم **فيوصفون** پس امدى عباد
وصفا **ببطوع طاعت** ايله اكر اختيار لر بنى خيرة صرف ايدرلر سه
او بعباد يا مود عصيان ايله اكر اختيار لر بنى شرارة صرف ايدرلر سه
وسلوم اوله كه اهل سنت والجماعة عند ما تزيديت عند نده عبادده اختيارات
جزئية وارادت قلبية لر وارد راما اختيار جزئيك مختارده وجدانمرك
شهادتيله معنائه وحقيقته بودر كه توجه القلب نحو توجه القدرة للمادة
عند الفعل الى ايقاع الفعل المجرى الى الكف عن ايقاعه قلبك بغير قلبه
كالقدرة واستقراري اولان نفس ناطقة نك توجه تامى وميل قوسيدى
فعل وقتنده قدرة مادته سنة فعل جزئى بسنى ايقاعه بغير واقع قلبه با
مود ايقاعده كفه وتوجيه وتعلق اندكدر وتعلقيدن صكره ايقاعى
بيدا ايدوب عقبنده عقب ذاتيله الله عظيم الشأن ارادتنى وقدرتى
وتكونيتى تعلق ايدور دوب ايقاعك او زرينه ترت ايدن اثر فار جيتى
الله عظيم الشأن ايجاد وخلق ايدر پس امدى عبد ايقاعده فاعله كاسب
اولور والله عظيم الشأن اثرده فاعل وخالق اولور وايقاع موجود ايله
معدوم بيننده واسطه اولوب معدوم اولديغيجون مبر لازم كاسوب
وجود اولديغيجون غدر لازم كاسوب الحق كاسب اولق لازم كلوب
في الجملة عبيد كده افعالنده بحسب جرى العادة مدخل اولدى وعلم الله دعى
بويله تعلق اتمكه فلان وقتنده فلان قولوم اختيار ايله فلان فعل
اسلمك وينده خلق ايله حكم وبوندن ذرة تا جبر لازم كلدى
غدر لازم كلدى كى كى وعبيد كده فعلنده مدخل تامى اولدى كسب طريفه
وانك ايجون اختيار بنى خيره صرف ايدر سه مدحه مستحق اولدى
في الجملة وشرة صرف ايدر سه زمة مستحق اولدى في الجملة والله عظيم
الشانك مدح بليغ وزم بليغ اندكى تفضلا وعد لا در نعم معتزله
نك عند نده مدح بليغ وزم بليغ استحقاق تامكه مستحق زيرا
خالقدر ومستقلدر وجبريه عند نده اصلا مدحه وزمة استحقاقى
يوقدر زيرا فعلنده ذرة تا مدخل يوقدر وايات واماديتك طواهرى
وبواطنه بونتحقيق اندوكر مذهب ما تزيديتده ظاهره درنكم تامل او

اولور عبده مع الفهم استطاعت
بذلك تعلق في الفعل حاصل
هو اوله كه لا اله الا الله
بودر معضلة فتند
مناظره تعلق اند
اولور عبده مع الفهم استطاعت
بذلك تعلق في الفعل حاصل
هو اوله كه لا اله الا الله
بودر معضلة فتند
مناظره تعلق اند

اولنشه ظاهرا اولور وسقام مزلق اقدام اولديغندن برقاج مو
ضعهده في الجملة تكرار اولدى فوائدده خالى دكلدر وانصاف
اولنشه بزم تقدير مزجوق كتابدن ملخص اولمشدر ومقامك
زياده تحقيق بزم اختيارات جزئ رساله مزده **در لا دخل الاصل**
في حكم الاله وفي تجويز تعلقه في البعض قولان لا دخل اصلا
دخل ومدخل يوقدر للعقل عقل ايجون في حكم الاله اللهك حكمنده و
في تجويز تعلقه حال بوكه اللهك حكمك تعلقك تجويزيده واردر
وفي البعض بعض حكمنده قولان ايكى قول برنده حكم الله معللدر
برنده معلل دكلدر ومعلوم اوله كه بوبينك بران تفصيل الحسن والقي
شرعيانده كجدي لكن بونده مصنفك كتورسى افعال الله ده واحكام
الله ده عقلك حكمه وجملة سنك معللة بالمصالح اولستى نفى ايجون
ومعلوم اوله كه اهل سنك عند نده كرك ما تزيديت وكرك اشعرى
الله عظيم الشأن احكامنده عقل حاكم دكلدر بغير افعال واحكامده ايجام
وتخرى واستحباب وكراهية بزم ايدوب جاعل اوله من بله جاعل و
حكم الحق الله عظيم الشأن واوامر ونواهي تا بتدر جملة احكام مثلا
شرع كاسيدى عقلك حكمه وجزئيه موافقت با مخالفت اولنشه
ايدى احكام فرعيده او زرينه ثواب يا مود عقاب ترت اتمز ايدى
وتأكل معتزله لك عند نده عقل حاكمدر شرع عقلك حكمه سفيدر
هت درلر كه اكر شرع كاسيدى موافقت ومخالفت اولند قد نوابه و
عقاب استحقاق اولنوردى وبونك بطلافت ضرورية تا بتدر بيانه
حاجة يوقدر وبوندن صكره اهل سنت بيننده اختلاف اولنزه اشاعره
عند نده افعال الله ده واحكام الله ده اصلا بر شئ معللة بالا غراض
وبمصالح العباد دكلدر وما تزيديت لرك عند نده اوج قول وارد مختار
قولده صدر الشريعه اختيار اندى توضيحنده مقدمات اربعة كه
جملة مع معللة بمصالح العباد در تفضلا منه تعالى وبعضيك قول بودر
بعضيك معللة در بعضى معللة دكلدر مصنفك قول بونده ظاهرا
وبعضيك قول بودر كه اصلا برى معلل دكلدر اشاعره لركه طواهرى
واماديت صدر الشريعه نك اختيار ايتديكده ظاهره درنكم اهل تحضيه
مضى دكلدر وجه صدر الشريعه تعلقى انكار ايدنلى غايته تشيع اتمز

توضیح داده در که و ما بعد عن الحق لمن قال انها غير مسئلة بها فانه
من انكر التعليل فقد انكر النبوة وقوله تعالى وما خلقت الجن والانس
الا ليعبدوني وتلو مجده دخی در که لانه انکار لازم انکار المزموم و بود تمامت
تحقیق و تفصیل توضیح داده بیان اولی الامر در غیر کتاب برده انک که تحقیق
و تفصیل و بیان اولی الامر **ولا یكلف العبد دخی تکلف اولی الامر** یعنی الله تعالی تکلیفاتی
فوق طاقته طاققت و قوتینک فوقه اولان **عنه** ایله یعنی کوجی بنشیند **عنه** ایله
تکلیف اولی الامر برانده هم بخیر هم ساکن اولی که لکنه لکن عدم تکلیف لافعل
عاجز عاجز و عجز یعنی عواطفی اکیده مشقة ایله منصف اولی عجز عاجز
اجلی ایچون دکلدر بلکه شرعاً در تنک الله عظیم الشان بیور **ولا یكلف الله**
نفساً الا وسعها و معلوم اولی که تکلیف ما لا یطاق او چدر اولی که محال
ذاتیدر یعنی ذات فرض ایتسک خارجده بولمنی عقلاً جائز اولیه اجتماع
نقصین کبیر و دوز و تسلسل که و آنکجه محال عایددر یعنی ذات
فرض ایتسک خارجده بولمنی عاده جائز اولیه صعود که و آنکجه
محال عارضیدر یعنی ذات فرض ایتسک خارجده بولمنی عروضا جائز
اولیه یعنی علم الله خلافه تعلیق عروضا واسطه سبیله جائز اولیه
شوق افعال که علم الله خلافه تعلیق اتمش اولی ازله و علماً اختلاف
ایندیلر ما تردید لرت عندنده محال ذاتیله تکلیف جائز دکلدر عقلاً زبیر
عقل صغیر تکلیفک تعلیق جائز کورمز و جائزدر محال عایدله لکن واقع
دکلدر و واقعدر محال عارضی ایله سلا کفاره ایمانیله و طاعتیله تکلیف
اولی نور تقدیر علم الله خلافه تعلیق ادب و علم الله تکلیف نظریله محالده
اولی ایسده و بواکیسه ذاتده جائز اولی ایچون ما تردید بولر مشهورده
بونلره ما یطاق در لر و اشاعره عندنده اولیله ده تکلیف جائزدر لکن اولیسه
ایله تکلیف واقع دکلدر او منجیب ایله واقعدر و معتزله عندنده ایکی اولیسه ایله
جائزده دکلدر واقع اولی بخر که واده لری کت کلا سیده و اصولده نقصین
اولیستدر لوکان اصل فریضا ما ابتلی احد بالکفر والفقر و البیوه و اضران
لوکان اصل اگر اولیدی عبادده اصل و انفع اولان **عنه** فرضاً فرض یعنی الله اوزرینه
لازم اولیدی برحیث ایله که ترکنه ممکن اولیستدر نکم معتزله خائلی زعم اندیلر
ما ابتلوا احد ابتلی انمزدی برامدی بالکفر کفرایله و الفقر دخی فقرایله و البیوه

والبیوه دخی بیوی ایله و اضران دخی خرنلر ایله زبیر بونلره عبادده انفع اولیستدر
بدیهیدر و معلوم اولی که معتزله طائفه زعم ایدر لکه عبادده اصل اولان
الله اوزرینه فرضدر و واجب و لازمدر برحیث ایله که ترک ممکن دکلدر و معتزله
اختلاف اندیلر معتزله بصری اصلی امور دنیوییه تخصیص اندیلر و اصلحدت
زیاده انفعی مراد اندیلر و معتزله بعد از اصلی امور دنیوییه و دینییه تعمیم اندیلر
و اصلحدت ممکنه و ندبیرا وفقی مراد اندیلر و اهل سنت بونلری و مذاهب
رد اندیلر مصنفک دید و کایله و برده بونک ایله که اگر الله اصل واجب اولیدی
عباده اوزرینه شکر واجب اولیستدر و برده بونک ایله که اگر واجب اولیدی
انبیا و اولیا مرشیدی آخره کوندروب و ابله و زریانی دنیاده باق
فامزدی و **الرزق ما سبق للحيوان بأكله محرماً** و **وسباحاً فهو حرام**
و الرزق دخی رزق ما شول شیدر که سبق سوق اولدی یعنی الله سوق
و خلق اندی للحيوان حیوانه یا خود حیوان ایچون یا کله بر حیوان آنه محرماً
حرام فامش اولدی یعنی حلاله او سباح یا خود سباح اولدی یعنی حلاله فبقی بسامدی
او رزق همان ایکی فمدر ملال و حرام و معلوم اولی که رزق اهل سنتک
عندنده الله سوق اندوکی ماکول و مشروبک اسمیدر ملال اولسون
حرام اولسون و بعضینک عندنده حیوانک تغذی ابتدکی شینک اسمیدر
کذلک و بعضینک عندنده حیوانک انتفاع ابتدکی شینک اسمیدر کذلک اکل
ایله یا شرب ایله یا بسیلله اولسون یا غیریه اولسون اعددر و بواکینه هر کس
کندی نصک رزق استیفا ایدر ملال اولسون حرام اولسون و بر حیوان کند
رزق و قائمتک و یا خود اخرک رزق میم مقصور دکلدر و بونلرک
جمله شنه دلیل مخرج و مامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها یعنی در و معتزله
خائلی نک عندنده رزق مالکک بدوکی مملوکک اسمیدر و انک ایچون
دیدیلر که حرام رزق دکلدر و انلره لازم کلدی حیوانک بدوکی رزق
اولیه و بر کسکه طول عمرده حرام بدی مرزوق اولیه لارنلر باطلدر کجایه
ایله و انک مثلاً **آدمه** ظاهره لری **ولا یقدم حیوان علی اهل و آن** **نقطع فی**
انباب غیلان و **لا یقدم** دخی تقدیم اولیستدر حیوان اصل بر حیوان علی اهل
اجلک اوزرینه و آن نقطع فقدر کسلور ایسده فی انباب غیلان غیلانک
یعنی بیان جنلرک آری دشمنینک ایچنده و معلوم اولی که اهل سنت و الجماعة
عندده الله عظیم الشان علمک تعلیق و تقدیری ازله اولدی ایچون حیوانک

ولا يرد انه الاستفهام كيف تصور وقت مجيء الاجل فلا حاجة للاشارة
 ولا تفتنه لانه ليس بمعطوف على لا يستأخرون بل على اذا جاء في يكون
 المعنى لا يستأخرون وقت المجيء فقط

وانسانك اجل بر در علم الهيك تعلق اندوك و تقدیری نه ایسه او در زیاده
 ونقصان اولمق احمالی یوقدر بلکه محالدر زیرا جهلی مستلزمدر و جهل ایسه
 الله حقده محال ذاتیدر وایه کوبیده بوکاشاهد که حق تعالی بیورر و لکل
 امة اجل وازاجاء اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون ای ساعه
 و مستول اجله سبندر و پیغمبر عز علیه الصلوة والسلامك الصدقة ترد الیلا
 و ترید الهی دینک معنا بود که غالب تقدیر بوبه اولماید که فلان وقته
 فلان قولوم فلان صدقه ابتدا کی تقدیر به عری یوز اولمق احمالی تقدیر
 الله اولمق و بوبه تقدیر اتمشدر و علم الله البته ایکی سندن برینه تعلق اتمشدر
 و صدقه و برمسببه فلان اولنور که غالباً صدقه و برمسببه عری نقصان اولمق اولمق
 و واعظک احمالی مسی و اجل معاق دید کلری بود که اجل بر غنایه مشروط
 اولدیه اکامعاق دیرلر اولدیه اکامسیر دیرلر و حقیقتده ایکنک بر سبندر
 و افعده اجل ایکی دکلر و ایکی به دینک معناه احد الا سبندر هر برینه
 احمالی وارد در دیکدر و معتزله خائترینک عندنه اجل ایکی در اجل مسی و اجل
 قضا زعم ایدرلر که مضول اجله مبت دکلر قائل اجله قطع اندی و اگر قطع تنبیه
 البته یاشاردی و معتزله دن ابوهریبل عندنه اجل بر در زعم اندی که اگر قیل
 اولماید البته اولوردی و اهل سنت دیدلر که اگر قیل اولماید اول وقته
 اولدیه مقدر اولوب اولمک معلوم و اولمک معلوم و هر برینه احمالی
 و ارایدی و فلاسفه عندنه اجل ایکی در بره اجل طبعیدر بطوبه و غریزه
 نک تحلی و حرارت طبیعتک انطفا سبیل کسور و بره دخی اجل اخترا سبیل
 بحسب الافات و الامراض کسور **کل العناصر و الا فلات حادثة و مزوها**
جوهر فرد برهان کل العناصر عناصر اربعه انک جمله یقه تراب ماء هواء
 نار که مرکباتک اصولیدر و الا فلات دخی طغور فلات عظام اصلیه و انلرک
 شمشده بولنان فلا سغه نک اثبات ابتدا کلری افلاک صفار فرعی بنوی اولدقلری
 تقدیر به و افلاکده اولان کواکبری حادثة و مخلوقه و مسبوقه بالعدم
 دیرلر سبق زمانه و مزوها دخی بولنرک جمله سنک هر مزه بزی جوهر فرد در
 و معلوم اولکه ممکنه موجوده جوهریه نک حقائق خارجییه سنده اختلاف
 ابتدا یلر اهل سنت و جمهور منکلبین عندنه جوهر فردیه متناهییه بر ریجه برالای
 جزلر در که اصلاً تجزئ قول اتمز لر ریجه قطعا و کسرا و وهما و عقلا بولونمکی
 قول اتمز لر و دلیلمز بودر که اگر جسمک انقساملری بر حده و ارسه کم اصلاً

اصلاً انقسام قول اتمز لازم کلور که ذرة نک انقسامی غیر متناهی اوله بوانیه
 بداهه باطلدر و بر دلیلمز بودر که کوره حقیقی سطح مبیضیک اوزرینه توسق متی
 اتمز لا بر جزه غیر منقسم ایله متناهی و الا کوره حقیقی و سطح مبیضی اولمزلر
 بوایه باطلدر و بر دلیلمز بودر که اگر اجزاء منقسمه اولسه لر ذره ایلم میل سینه
 جمده فرق اولمق لازم کلور بوایه باطلدر و سا نژاده لر میزدخی واردر و بولنر
 شوع واهی لر کلیده اده اولدن جفتاز لرنتک جوق کسره اولیه زعم اندیلر
 و فلا سغه نک مذهب بومسببه را اعتقاد اندیلر و معتزله دن نظامدنه مشهور
 بودر که دینشکه جوهر فردیه غیر متناهییه دن مرکبدر و ذی مضرا طندن مشهور
 بودر که اجسام صفار صلیبیه غیر متناهییه دن مرکبدر و فلا سغه دن متناهییه
 عندنه هیولی ایله صورندن مرکبدر و ایکی سوده قدیم دیوزم اندیلر و اشراقیه
 عندنه بالکرمسوره جسمیه دن و متصل واحد بالفضل اجزا یوقدر لکن انقسام
 انقسامات متناهییه قابلدر و بولنرک زغلرنده ادل لری وارد در کتب کلامیه
 تفصیل اولمشدر جوابلر ایله بومقامده انلری ذکر ایله تطویلک فائده
یوقدر للعلو بالسفل ربط لا بتعلیل اذ قد بدور مدار بل مضافات
للاعلویة علویات اولان سموات و کواکب و حركات کواکب الجوه مامله
بالسفل ربط یقه سفلیات اولان ارضه و نباتات و اشجار و اثمار و سائر
حوادث ارضیه به ارتباطی و مناسبی لا بتعلیل قلیل ایله دکلر یقین علویات
سفلیات عله اولوب مؤثر اولمق طریقیه دکلر دینتک حکمان متجهون
و صائبون زعم اندیلر بلکه اسبابک مسببات ارتباطی قیلند نذر زرا
جمله حوادثه عله ابتدا الله عظیم الشانک ارادینک و قدرینک
و تکوینک یغلریدر ما تریدیه عندنه ایکی اولکسیدر اشاعره
 عندنه و عقل فقالدر حکالک قول مشهور لرینده و ذات و ایدر
 قول تحقیقلرنده اعلی و ارانسه و چنکی قلیل دینلر حوادثک و مودا
 وعدما دوارنه استدلال اندیلر که علویات مدار در و سفلیات دایر
 در و مدار ایسه جمله وقته دائره علتدر مضاف مرموم مدارک علتی
 رده اشارت در که اذ قد بدور مدار زرا کاهیجه مدار دایر اولور مثلاً
 بعض کره نار بولنور حرارت بولنور و نار بلنر حرارت بولنار و بعض
 کره حرارت بولنور حرکات شدیدیه سبیله نارد بولنور و حرکات
 شدیدیه سبیله حرارت بولنر نارد و اگر هر برک امره علی جار اولسه

شیخ کندی نفسنه علة اولق لازم کاور لازم باطل ملزومه باطل بل مضائقه
بلکه علویات و سفلیات مضائقان بعضی هر برینک تضوری اخوت تضورینه
توقف ایدر اسباب و مسببات کج علوی و سفلی و سبب و مسبب اولدقلری
حیشندن بوندن اینه علة لازم کلمه مصنف مرسوم فی الیهاتندن فارغ اولدیه
نبوته شروع ایدوب درکه **الله ارسل فینا للهدی رسلا مصدقین بابا**
ونبیات الله عظیم الشان ارسل ارسال اندی و کوندردی فینا بر
معاشرناستک ایچنده للهدی هدایه و ارشاد ایچونه یعنی مقاصد بالذات
اولان رضا الله و نبات و نعم جنات طریق اولان عقاید حق و اخلاق
حمیده و افعال صالحه و اقوال صادق بی بزلوه تبلیغ و بیان انتمک ایچونه
رسلا رسل و پیغمبرلر که اولی حضرت آدم و اخری حضرت محمد المصطفی
در و بونلرک ارسانده چوق پیغمبرلر وار که عده دینی مختصفا انجوق
الله تعالی بلور **مصدقین** انلر مصدق و تصدیق اولمشور اولدقلری
ملله نه ایله **بایات** آیات ایله یعنی معجزات با هر ایله و نبیان دخی
نبیان ایله یعنی دلایل بینات ایله معجزاتک عطف تفسیر بدر زیر المعجزات عده
الله عظیم الشانک رسوللرینک تصدیقنه علامه اولدقلری حیشندن آیات
شمیه اولنورلر و امر بنوئلری بیان کامل ایله بیان و ابضاح ایلدقلری
حیشندن تبیان شمیم اولنورلر و معجزه شرعده امر فارق المعاده بظهوره
الله علی ید مدعی النبوة تصدیقانه فی دعواه به درلر و معلوم اولد که خوارق
عاده النیدر معجزه ادهاس کرامه معونه استدرج اهانه زیر پیغمبرک
بدنه مین نبونده دعوا نبوة ایله ظاهر اولور ایسه اکا معجزه دیرلر و اگر قبل
النبوة ظاهر اولور ایسه اکا ادهاس درلر بزم پیغمبر مز قبل النبوة طاشلرک
و اغا جبرک سلام و بر مسکبر و اگر ولیده اولورسه اکا کرامه دیرلر و اگر
عوام مسلمینک ابوجه صالح لردن ظاهر اولورسه انلره یحیی دنیویه در غلیص
ایچونه اکا معونه دیرلر و اگر کافر لردن یا خود عوام مسلمینک کنولرندن
و فسق لردن صادر اولوب انی تکذیب ایدر لر ایسه اکا اهانه درلر نتمک سبله
کذابدن نقل اولور که برا عور ایچونه دعا اندوک عین اعور فی صحبه اوله
عین صحبه ده اعور اولدی و معلوم اولد که پیغمبر لر حقنده برقاج صفات
واجبه و لازمه وارد در نذر آیماندر قبل النبوة و بعد النبوة و صدقه و احکامه
و احکامک غیر سنده و آمانتدر دنیویه ده و اخرویه ده و جمع کباردن و

وصفا و ضمیمه لردن اجتنابدر عدا حال نبوتلرنده و جمیع اخلاق حمید و اعمال
واجبه ایلله دخی انصافدر عدا حال نبوتلرنده و بونلرک بعضی تضافلری
اشاعید کاور ان شاء الله تعالی **الحاجة الخلق في حكم العقول الى متمم وكذا**
في علم ادیان مصنف مرسوم ارسال رسالت فوائدنده برقاج فائده عظیمه به
اشارت ایدوب درکه **الحاجة الخلق** یعنی ارسال اندی رسللر مطلق و ناسک
اضیاجلری اولدقلر ایچونه **في حكم العقل** عقوللرک احکاملرینه الی متمم متمم
و قصود لرینی اتمام اید یجیلردن یکارنرا براهین ایلله ثابتدر که عقوللر
النبیه غالباً نظر بایده خطا ایدر لر انک ایچونه عقایدده و قوانین عقلیده
بر بر لرینه اختلافات عظیمه و کثیره اختلافات ایدر لر عین فرق اسلامیه
یمش اوج فرق اولوب برسی اهل سنت و باقی فرق ضالاه اولملرینه
باعث عقلیاتک نظریاتنده خطایک غالباً وقوعیدر و بعضی کره بدیهیات
خفیه ده اختلافات واقع در اذهان قاصده جاهلیه بینلرنده وینه عقل
عندنده براهین ایلله ثابتدر که انبیانک تبلیغ ایلدقلری احکام الهیه ده خطا
اولمزا صلا و احکام نبویه اجتهدیه نک بعضی سنده خطا مختار اهل سنت
اولدیی تقدیرمه عقبنده تنبیه اولنورلر خطا و وزرینه سائر مجتهد لر کی
استقرار اولمازلر و خطا تبلیغ اتمزلر و انلرده غالباً اولدیی مومن الملرک
زمان سعادتلرنده اولان امتلری جمله به براعتقاد و عمل او زرینه
اولدیلر ایدی و اختلافات کثیره انلردن مسکوره واقع اولدی بعضی
بولنمیان شیاری احداث ایلله و بعضی کنیلرنده اولان احکامی مراد الله
خلافه حمل انتمک انک ایچونه بیوردی که **و کذا في علم ادیان** یعنی عقوللرک
احکامنده رسوللرینه و بیانلرینه محتاجلردن زیر رسللر ده فقه فقهیه
و کمال عقل و فهم اولوب و انلرده اولدقلرندن رسللری قدر فهم
احکام اتمدن عاجزلردن انک ایچونه درکه **لولا لم ينتظم امر المعاش**
ولا امر المعاد لا بشار وعد و ان لولا اگر ارسال رسل اولماید
فرضالم یتنظم منتظم و مستقیم و صحیح اولمزدی امر المعاد اخره امری
یعنی اخره متعلق اولان اعتقادات و اخلاق و اعماللر زیر عقولک
انلری اکلمده غایتده عجزی بداهه ثابتدر زیر اعالی امور غیبیه دند
عقولک کسبیلله اولانلردن دکلدر و نصفیه قلوب و ترتیب مقدم
ایلله و اصل اولاجق شیلردن دکلدر و انک ایچونه کتب الهیه و انبیا بشیرلری

اولیان مکات اشراقیه و مشاییه اخیره متعلق اولان احکام اصلیه و فرعیه لرون
عظما عظیم ایدوب جمله کفر و ضلالت عقلیه و کفریات فیه ده فالسند
افلاطون و آرسطالیس و بطلیموس و جالوس که حکماء عظامه لرون عقلیانه
افرانرینی فرسخ فرسخ بکشتار و لا امر المعاش و دخی دنیا ده اسریده منتظم
و صبح اولردی یعنی دنیا به متعلق اولان احکام علم شرعیه نظامیه که بیوعا
و تمکات و تزوجات و قصاصات و کفارات و سایر معاملات کبی انلردی
کره ک کبی صبح اولار دی اگر ارسال رسل اولوب انلر قافون شرع اوزده
بیان اولنمایدی لاینا را ایتار ایلچون یعنی هر کس نفس بشریه به مسیله یو
شیلری کذب و نفسنه اختیار اتمی ایلچون وعد و ان دخی عدوان یعنی
مدی تجاوز ایدوب کوچی یتد و کنه غالب اولور انک الذین ملکوا الوب
ظلم و یغدی اندوکی چون زبرداده معلومدر که زمانم زده شرایع اسلامیه
کتب شرعیه مزمده تفصیلا بیان اولنمش انک خلقک ظلمه به شبه لرون و شیطان
اسی و جنلرینه کتور میوب بلکه انلره مخالفه ایدوب یوسا قیوما کذب و لرون
ابو اولان شیلری ایشار ایدوب و عباد الله یوسا قیوما ظلم وعدوان
انمده برانده خالی دکلدر و اگر شرایع دنیویه اولمایدی حال نه اولدینی
معلوم اولوردی قایلهم الله و دترقم الله ند میرا و اصلهم قریب الهم
وسانت مصیرا **محمد افضل الرسل الذی سمعوا تصدیقه من جمادات**
و ذنبا چونکه عموما رسلری بیاندی ایه خصوصاً بزم پیغمبر میزی باب
انکه شروع ایدوب دیدیکه محمد حضرت محمد علیه الصلو و السلام افضل
الرسل هر بر رسلک افضل یعنی ثواب و مراتب ازویه به زیاد و اولجید رزیرا
براهین عقلیه حجج قطعیه نقلیه ابله ثابتدر که بزم پیغمبر میزک معجزات عظیمه
قوان عظیم و احادیث شریفه که جمله پیغمبر لرون معجزاتند انفع للمبادر و جمله
کافه اشئی و جنه مبعوثدر و خاتم الانبیاد در که قیاسه و ارجحه انک نفی
و علما بحکم انبیانک نقصند و علما سندن اعظم و اکثر در و اوزرینه
احسن الکلام و ابلغه نازل اولمشدر و امتی دخی سائر امدن افضلدر
و شرایع جمله شرایعدن اسهل و انفع و احسندر و باقیه در و جمله شرایع
بعض احکامنه ناسخدر انک ایلچون پیغمبر میز بیور دبلر حدیث صحیحده ک
انا اکرم الاکرمین علی الله تعالى و لا خزای و لا حجب و لا کبرلی في هذا القول
بل اظهار لفضل الله علی و شکریه به حق بقدری في حکم الله و لا بخالفون

بخالفون فیحصلوا رضاه الله و مصنف مرحوم اوفق اولان بعض مخرانه
اشارت ایدوب در که الذی اولیه محمد سمعوا حضورنده اولان اصحاب
کرام استدلایل تصدیقه فی تصدیق انکی ندن من جمادات جمادات و ذنبا
دخی قوتلردن حتمی عمر رضی الله عنہ حضرتزنده روایه اولدیکه بیور دبلر بزم سوزده
ایکین پیغمبر میزه براعرابی اقبال ایدوب کلدی فچ پیغمبر میزه نصیب اولدیس پیغمبر
بیور دبلر نریه مراد ایدرسن اعرابی دیدیکه اهلده رجوع مراد ایدیه ریم
پیغمبر میز بیور دبلر که هیچ سنک ایلچون بر خیر و ارمید و اعرابی دیدی ندر
اول خیر پیغمبر میز بیور دبلر که شهادة ان لا اله الا الله و هده لا شریک له و ان
محمد عبده و رسوله در و اعرابی دیدی و سنک ایلچونده بووینه هیچ بر شاهدک
و ارمیدر پیغمبر میز بیور دی نعم وار دیر بو شجره در و پیغمبر میز اول شجر
دره نک کنارنده ایکین جاغردیلر اول شجر میزی براترا اکاللدی و پیغمبر
حضورنده طوردی و حق پیغمبر میز سن دیدی و برینه کلدی و اعرابی امانه
کلدی و انش حضرتلری دخی بیور دبلر بزم رسول الله ابله اولدوق ایدی
رسول الله بر آوج اوافق طاش الدی و الذه تسبیح اندیلر و صر تسبیح لری
اشندم مکره حضرت ابوبکر مکره حضرت عمر مکره حضرت عثمان
مکره بزالدق تسبیح امدی و حق مواضعه طاش رسول الله سلام
و بر دبلر و شاة مسمومه خیر و یردی یوم خیرده مسمومه اولدینجی و انک
خندری حضرتلری روایه اندیکه بر راعی غمی رعای ایدرکن بر قود بر قیون
قیدی و جوابان الذین قیون ابله قور دیک بیننده دوردی قور دلسانه
کلوبه دیدیکه یا جوابان الله الذین قور دمس بزم رزق در الله شون بکاسو
اندی سن بزم ابله رزق بیننده مانع اولور سن دیدی و جوابان نعمیا
دیدیکه العجب من ذنب تکلم بکلام الناس و قوت دوندی دیدیکه آگاه اولکه
بوندن العجی سکا سولیم شوا ایلچورده اولان محمد علیه السلام حق رسولدر که
ناسه کجش بلمد کلدی خبر لری بیان ایدر و جوابان قیون آلدی رسول الله کلدی
و خبر و یردی و پیغمبر میز بیور دی صدق ان من اقتراب الساعة کلام الباع
و دخاتم سلم روایت اندیکه پیغمبر میز صحابه کدرکن اردنده بر منادی یارسوله
الله دیوندا اندی باقد قده اکشزین کوردیکه بریکیک براعرابی عندنده
با غلنش دو روریک دیدیکه بکایقین کل یارسوله الله سکا سولیه حکم وار
رسول الله صلی الله علیه و سلم ندر سوزک کیک دیدیکه شوا اعرابی بن اولادی

وین شوطا غده ایکی باوریم واردیر بنی قیو ویر واریم انلری اسزیره یم
وکلیم پیغیریمز ایندی بوسوزیکی طوعزی ایدرسن دیدکده کیک اگر انیمزیم
الله تعالی کور کجیلری عذاب کی عذاب استون دیدی و پیغیریمز قویو بردی ورت
سود و بردی وکلدی وینه پیغیریمز برینه ربط ایندی و اعراب او ایندی رسول الله
باغه او حنده کوردی و دیدی سنک برمرارک وارمیدر بیوردی وارد
بوکیکی قویو بررسین دیدی اعراب قویو بردی و کیک کدرکن دیدی نشهدان
لا اله الا الله وان محمد عبده ورسوله ویزده وه پیغیریمزک عندنده صاصنک
سرقه دن بری اولد یغنی شهادة اندی و دیدی والذی بعثک بالکرامه یارسول
الله انه هذا ما سرقنی ولا ملک فی اعد سواه و جوفده وه اصحابلرین شکی
اندیلر بزلره علفی آز ویر ووردیو و بونلرک امثالی جمادات حیوانات پیغیریمز
و شوللغنه شهادتلی جوقدر بخاری شرحنده عینیده تفصیلا بیان اولمشده
وسائر معجزاتلی دخی جوقدر مثلاً خاتم النبوة کی ایکی اموزینک اراسنده
یازلمشدرکه حق پیغیریمز و او دونک یانده او زونک واورته یانده
اورته اولور دی امانا وار دنده کور ووردی او کندن کور دینی کی
و طوغدینی کجه اصنام و کناسلرک باشلری دوستد کلری کی و بربولوت
غالباً کاکولکه اندیکی کی و غزالرده یازمقلرندک صولرافد و غنی کی حتی
بر بویک عسکر جله یه و حیوانلری فاندینی کی و طعام قلیل ایله خلط
کثر طوبی دینی کی بونلرک امثالی معجزاتلر کی **وامره بنی ۲ حالته لری کانت**
له ۲ اعتبار الحال عینان و امره دخی پیغیریمزک امر عجیبی و شان عریب
یعنی نبوتنه دانه اولان احوال شریفه یه بنی ظاهر در ۲ حالته ایکی طایفه
ده قبل النبوة و بعد النبوة لری شول کسه ایچون کانت له انک ایچون ۲ اعتبار
الحال حال رسول اعتبار لائق و ملاحظه نامه ایله اعتبار و ملا حظ ده
عینان ایکی کوزلر یه بصری و بصیرتی بصیرتله کره کی نه اکلدی و پیغیریمز
تضد لقی ایندی زیرا پیغیریمز قبل النبوة فرق بیل مدنده اصلاً عقلاً یا سروة
یا شرعاً بر امر قیاشلیدی و غایت کمال صفاتده و فضا حنده و بلا غنده
اولدی و نه ایندی خبرده و سما حنده و توکلده اولدی و بعد النبوة دخی
تبلغ رسالتده و تحت مشافقه و خبرده اولدی و انلره اصلاً فتور کلیدی
و صکره فتن اعداسنک او زرنه غالب اولدیه و حکمتی معارفند مرینه
فضویه بالغ اولدیه اولکی حالته اصلاً متغیر اولوب انلره زره قدر ظلم

ظلم و تعدی ایندی و امتی او زرنه غایبده شفقنده و سخا و نده اولدی
دانما اصحابلرینه کالافات تعلیم ایدوب انلری کالانه دانما ترغیب دخی ایدر
و مضرخفات دنیادن کند بی غایبده امتراز ایدرکن اصحاب بنی دخی دانما
تغیر ایدردی و فضا و ساکن ایله غایبده تواضع و انبساط ایدردی
و اغنیا و اهل دنیا و ریاست ایله غایبده ترفع و تعظیم او زرنه ایدی و حله
اصحابدن شجع ایدی و پهلوانلرک هجوم امتدیک محطله هجوم ایدردی
غزالرده و علوم اولی و افرینک منبعی ایدی و بعضی ائمه امام غزالی کی
بومسلک ایله اثبات نبوة اندیلر و بعضی ائمه دخی امام رازی کی اثبات
نبوة مسلت افر دخی بولوب دیدیکی پیغیر علیه الصلوة والسلام مفر
بعث اولدی شول قومه که اصلاً انلرک کتابلری و حکمتلری بوق ایدی
بلکه انلر معقدن معرضین و باطل او زرنه مصرع ایدیلر مثلاً قریش کفره
ود، التبات و عبدة الاصنام یعنی اوثان او زرنه ایدیلر و قریش کفره
فهر الا سمات و تعظیم النهران ایدیلر و ترک کفره یه در الدیاد و تحریب
البلدان ایدیلر و هند کفره یه عبادة البقره و تعظیم الاحجار او زرنه
ایدیلر و یهودی کفره یه تزویر الا کاذب و کتم الحقوق او زرنه ایدیلر و
نضاری کفره یه ثلث الصمد المعبود و اثبات الولد و الصامیه او زرنه ایدیلر
و بونلرک جمله سنک اعتقادات باطله و اعمال فاسده لر بنی تضلیل ایدوب
و ابطال ایندی و د وللری هدم و شوکتلری کسر ایندی و انک اصحابلرک
غایبده انلره نسبتله قلی اولوب و انلرک غایبده بونلره نسبتله کونلرله
و اطراف نور ایمان و ضیاء صلاحله طولدر دی و جمیع ادیان او زرنه دینی
عالی ایندی و اطرافده عقلاً کاملین بعد تأملات صادق ایمانه کلایلر
و بونلرک امثالی معجزات باهره لک جمله یه دلالة بینة ایله دانددرکه
النته حق پیغیریمز صلی الله تعالی علیه وسلم و پیتر الله تعالی و شفاعته
اخباره عن غیوب کا حکایه عن یلوی نصیب بعثان بن عفات
یعنی پیغیریمزک معجزات جوقدر منها اخباره انلردن بعضند راخبار عن
غیوب غیوبدن یعنی معنیاندن خبر ویرسه مثالی نه نک کی کا حکایه کتابه
و نقل بیور ملری کی عن یلوی شول یلوا دنکه نصیب اصایه ایدر کلجکده
پیغیریمز زمانده کوره بعثان بن عفات عفات حضرتلری بخاری
کلدی ابو موسی الا شعری حضرتلری ندن روایت اولورکه پیغیریمز بختیانه

کروب و بکا فوسنی حفظ ایت دیو امرایتی برادم کذا استیذان بیور
 دیلرکه اذن ویر کیرسی و مزده ایتدی اهل جنتند در اکسزین کورد مک
 ابوبکر الصدیق در صکره برآخزیده کدی استیذان ایتدی و بیور دیلرکه
 اذن ویر کیرسی و مزده ایتدی اهل جنتند در اکسزین کورد مک حضرت
 عمر در صکره برآخزیده کدی استیذان ایتدی و پیغمبر میز بران سکوت ایتدی
 و صکره اذن ویر کیرسی و مزده ایتدی اهل جنتند در و کلمه کده اکابر
 بلوی اصابت اید جکدر و انک اوزرینه مرتبه عالیله اولامقدر
 اکسزین کورد مک عثمان حضرت تلبدر و فقه طویلدر و شرح بخاریده
 تفصیلا مذکور در **و ماجری بین کسری و الصحابة من انفاق کیز و**
من تخرب بلدان و ماجری دخی معجزاتند در ماجری ای حکایت و بیان اتمه
 اصحابه نزد ماجری بین کسری و الصحابة کسری ایله اصحابی بیننده نندرد
 من انفاق کیز کفرانفاقده اولوجی و من تخرب بلدان تخربده عدی حضرت تلبدر
 روایت اولندیکه پیغمبر میز بیور دیلر باعدی اگرستک ایچون صیوة اوزانورسه
 کنوز کیمرای بی کور ورسن و مالک اولورسن صکره برآز زماند صکره بیور
 دقلری که کنوز کیمرای فتح اندک و صحابه عظام کیزی انفاق ایتدی بربرلری
 و جوق بلده لرین مزاب ایتدی و کسری ملک فرسه دیلر فیصله ملک رومه
 و فرعون ملک مصره و نجاش ملک حبشه دینلور **و غزوة البحر**
منهم من بین وان نکلون مع اولیهم بنت ملکان و غزوة البحر دخی
 معجزاتند در بحرک غزایه حکایت **مع اولیهم** صحابیده مرتبه ایکی کره وان نکلون
 دخی معجزاتند در اولفلق حکایت **مع اولیهم** اصحابک اول بحره غزایه کیدیلری
 ایله بیله کم **بنت ملکان** ملکانک قری میمک کسریله انش حضرت تلبدر
 روایت اولندیکه رسول الله بنت ملکانک اوینه داخل اولدی و برشته
 انکا ایتدی برآز زماند صکره ضحک ایتدی بنت ملکان بیچو کولایکیز
 یار رسول الله دیدکده بیور دیلر بنم استمدن برآز ناسلر بحرا خضر بنوب
 ملوکرا سیره اوزرینه اولد قلری که فی سبیل الله ده مجاهده اشملر
 کرکدر و بنت ملکان دیدیکه دعا ایله بنی انلردن قلسون و پیغمبر میز دخی
 اولیله دعا ایتدی صکره بیله برآز زماند صکره ضحک بیور دیلر بنت ملکان
 اولکی دیدیکی که دیدیکده پیغمبر میز بیور دیلر که سن اولینده سن اخزیدن
 دکل سن واند صکره عبادت بن صامت حضرت تلبدر تزویج ایتدی و اولکی

اولکی عزاده اصحاب ایله غزایه کیدی **و شفه قرا و الکشف اذ سنلوا**
غدا ت معرابه عن حال رکیان و شفه قرا دخی پیغمبر میز معجزاتند در قری
شفائمه و الکشف دخی کشف اتمی کیمه اذ سنلوا کفار سوال اندک لری
وقته غدا معراج معراجک ارنه بی کونی معراجک خبر ویرد کلرنده
عن حال رکیان رکیانلرک حالندن یعنی بیت المقدسه اولان رکیانلرک
 احواللرندن و انش حضرت تلبدر روایت ایتدی که اهل مک برکون رسول الله
 دن بر معجزه ایتدی بر و مبارک شهادت بر سفلی اشارت ایدوب
 قری ایکی شق ایتدی و دخی حق معراج کونیک صباح احوال معراج
 نقل بیور دیلر ایسه ابو جهم خبیث فوسنه دیدیکه کلت باقن محل صل
 الله علیه و سلم نه سوبلر و قومی دخی تعجب ایدوب اللری بربرینه و ویر
 استهزا ایتدی و بعضی ابوبکر الصدیق رضه الله عنه حضرت تلبدر واروب خبر
 ویرد کلرنده ابوبکر الصدیق حضرت تلبدر بیور دیلر که اگر بونلری دیدی ایسه
 تحقیق د و غری سوبلر و دیدیلر که ای بوبله شیارده تحقیق ایدرسن
 بیور دیلر که بوندر دخی اعزب اولسه بنصیق ایدره رم و انک ایچون یقه
 ابوبکر الصدیق رضه الله عنه و برآز طائفه العباد بالله بقالی سربدن اولدیلر
 و دیدیلر که اگر دیدیکده صادق اسک بره مسجد اقصی و واند اولان
 کار بانلر میز بره وصف ایله و الله عظیم الشان برده کشف ایدوب جمله
 سنه اکا عیان کوستردی و پیغمبر میز صل الله علیه و سلم برز برز بیت
 المقدسه و احوال رکیانلری بیان بیور دیلر حقه فلان کون طلوع شمس
 برجله اوراق اول کلور دیدیلر و عد دلری و یوکلری و کیفیاتی نه ایسه
 تماما بیان بیور دیلر و اولیله جقدی و بوبله ایکن ایمانه کلدیلر **و الرمی**
بالبدل بالحصاء اعینهم والرمد فی احد عین ابن نهمان و الرمی دخرمیده
 معجزاتند در بالبدل بدردده بالحصاء اوفاق طاشلری **اعینهم** کفارلرک
 کوزلرینه **و الرمد دخی** دده معجزاتند در **فاحد** احد فزاسنده **عین**
ابن نهمان ابن نهمانک کوزلرینه روایت اولنور که ابو جهم جله اهل مک ایله
 محسوب اولن بکدن زیاده کفار بله بدردده کلوب و پیغمبر میز ایله محارب
 طلب ایدوب و پیغمبر میز دخی او جیور اوون اوج سفداری صحابه کوزین
 ایله مدینه دن محسوب بذرده واروب ایچلرنده آلات مریدن آله فلج
 و برقاج اوق بای و الیه سفداری دوده اولوب و کفارک جمله سجد

اولوب مؤمنين في الجملة ضعف طاري اولد قده بيغيرميز حضرتي مبارک
 اللہي قالدروب دعا ونضرع اندکده جبريل امين کلوب بيورديلرکه الله
 عظيم الشان درکه پردن برقبينه اوراق طشاردن ال وشاهت الوجوه
 ديوکفارک بوزينه طوعري آت وبيغيرميزدخي اندي برآوج اوقات
 طشاري جمله سنک کوزينه کروب هرکس کوزينه مشغول اولد قلرنده رسول
 الله صحابه اوزرلرين هجوم ايدوب صبادلرندن بنش قدرن قتل وتمش
 قدرن اسير ايدوب مدينه يه کتورديلر بعده فدالوب قوپورديلر ودر
 روايت اولد يکه احد عزاسنده ابنه نجات کوزلري برلرندن محارب اثناسنده
 جصوب بره دوستدي رسول الله عليه السلام برلرين قيوب کالاول اولدي
و کم روو باساننده مصححه امثال مافد روو عنه الصحیحان و کم روو
 دخی فوق روايت اينديلر داويلر باساننده مصححه اساننده مصححه لرايه
 امثال ما شول احاد ثلرک امثال لري که قدروي تحقيق روايت اندي اول
 احاد ثلرک بيغيرميزون الصحیحان صحیحان که بخاري و مسلم در بعض فوق
 احاديث نقل اينديلر بيغيرميز معجزات بيانده معجزات حقنه بخاري و
 مسلم اولان احاد ثلرک امثال لري قدر **دلالة الصدق بين الملل مشترک**
نوارت مثل معنى شعر حسان **دلالة الصدق بيغيرميز صدقنه دلالة دعوا**
 نبوته بين الملل بيننده بعض معجزات داله اولان احاديث صحیحه نك جمله سنک
 بيننده مشترک مشترک نوارت نوارت اولدي صدق و دلالت لري حديث
 مشهور يا خود احاد اسيره مثل معنى شعر حسان حسانك شاعر يقي
 نوارت ايله ثابت اولدي بيم نذر هر بر شعر يقي بيانده نقل اولان حديث
 مشهور يا خود احاد اسيره **واعظم الاي قرآن لما عجزوا عن سورة سنه**
مع صرف لادهان واعظم الاي دخی بيغيرميزك معجزاتك جمله سنک اعظم
 قرآن قرآن عظيم الشان لما عجزوا جميع فصحاء وبلغا عاجز اولد قلرچون
 عن سورة سنه او قرآن بر قصه سوره دن بعض بر قصه سور سنک نظيرک
 کتورمد **مع صرف لادهان** اذهان لري فصحاء وبلغا نظير کتورمکه صرف
 اتمر ايله بيله وضايي جمله ديد يکي مصنف دعواه اصابت اندي و دلليده
 خطا اندي بلکه دليل صواب اولد که قرآن عظيم الشان بلا غندن طبقه علياده
 بولنوب و مغيبات واقعه مشتمل اولوب و معارف الهييه و اسرار دينيه
 و عالمي ارشاد ايدوب طول دهر معظم و مکرم اولسيدي و مصنف ديد کنده بولا

بوکا اشارت قلمقه ممکنر و معلوم اولد که قرآن عظيم الشانک جهة اعجازي
 و بلغا عاجزني قلمه سنه سبب جمهور اهل سنت عندنه کمال فصاحت و غایت
 بلا غنبد زيرا جمله سنک تکليف ايندي رسول الله که جمع اولک اقصر سور
 مثلي بلا غنبد نظير يني کتورک و جمع اولديلر کتورمديلر نتم من قال قرآن
 بيور که فلان اجتمعت الالسن والجن علاه بانوا بمثل هذا القرآن لا يأتون
 بمثلک ولو کابعضهم لبعض ظهيرا و بعض اهل سنت عندنه جهة اعجازي نظم
 غريبدرکه مطالعنده و مفاصحنده و مخاتمنده نظم عرب غابنده مخالفه
 حقه عربلر بولرندن عاجزني اولديلر و بعض اهل سنتک عندنه مغيبات
 ماضيه و مستقبله دن خبر و پرمسير و بعض اهل سنت عندنه د فائق
 علوم و قوت حکم و مصالح دينيه و دينوتيه اشماليدر و بعض اهل
 سنتک عندنه اختلاف منافضند خالي اولسيدير و بعض معجزه و
 شيعه عندنه صرف ايله در بعض عرب عربا کتورمکه قادير لرايدن لکن
 الله عقول لريني نظير يني کتورمدن صرف و منع اندي و بونک بطلان عقله
 و نقلا ظاهر در نتمک تأمل اولنسه و ايات تنج اولنسه خفي دکلدر **معراج**
واقع بقظان في بدن بايه و مشاهير و وحدان **معراج**
 بيغيرميزك معراجي واقع واقدر بقظان او بايق اولجا اولدي حاله
 في بدن بدنده واقدر يا خود يکه نيله واقدر بايه ايه کریمه نك دلالت
 سبيله و مشاهير دخی احاديث مشهور لري دلالت لري سبيله **و وحدان**
 دخی احاديث احاد لري دلالت لري سبيله و معلوم اولد که جمهور اهل
 سنت عندنه بيغيرميزك معراجي حال يقظه ده جسد يه مسجد هرامدن
 مسجد اقصي يه قدر ايه نايتر و اند نضر جنتدن بکا يا خود غرشدن بکا
 يا خود عالم بر طره فتن بکا احاديث احاد ايله نايتر و بيغيرميزك معراجيه
 صحابه اختلاف اينديلر يقظه ده جسد ايله مي ايندي والا منامده ايندي روي
 ايله مي ايندي عايشه صدقه رضى الله عنها و معاوية حضرتلر دن مرويدر که
 بيغيرميز منامده روح ايله معراج ايندي لر جسد لري غائب اولدي حضرت
 ابوبکر و حضرت عمر و سائر کبار صحابه دن مرويدر که يقظه جسد ايله معراج
 اينديلر و ايکي کره واقع اولدي بر يسي جسد يه و بر يسي روح يه و مصنف
 مرهوم حضرتلري بوف بيان ايدوب درکه **وقوعه کان تکرار و قد**
دفعوا به تعارض ما دل الحديثان **وقوعه معراجک وقوعه کان اولدي**

تكرار تكرار وقد فهو اي تحقيق دفع انذار يوتكرارا ولمضله تفارضا
 دلالاته حديتان دلالة اندكارتك تفارضا ومعلوم اوله كه ابن متغصنه
 لك حديث دلالة اندك معراج حطمدن اولدى منامده روحيله واي
 ذلك حديث دلالة اندك معراج بغير مذك خانه سندن اولدى بفظه جسدي
 وبعضيلرد بدلكه وقوي ايك كره اولدى جسديله ده برييه جسديله مكدن
 سمايه وبريه جسديله مكدن بت مقدسه صكره سمايه ومشهور بود راقه
 اعلم **وديننا ناسخ الاديان اجمعها ولم يكن نسخها جهلا لدیان**
 وديننا دخی بزم دينز بزم كتابز وسنننا ايله ثابت اولان احكام شرعيه
 فرعيه مذك ادله لري كه كتاب وسنن در ناسخ الاديان اجمعها جميع اديان مبالغه
 ناسخدر ومدنك انظا علري بيان ايديجيد ريغه بعض احكام لري ناسخدر
 مضيقده وبوكا مجموع من حيث المجموع منسوخدر دينلور ولم يكن نسخها
 دخی بزم دينزك ساثر اديان نسخ اتمه اولدى جهلا جهلا ولم يكن لدیان
 دينلري مبالغه الله وضع وبيان ايديجي الله عظيم الشانه ايجون تنكم يهوديلر
 اوله زعم انديلر اكر بزم ديني دينك زيرا نسخك معناه بزم عند مزده
 منسوخك اخر وقتي بلد يروب اندن صكره مكر فليد يفيق بيان انكدر
 بوكا كوياسه ذرة ما جهل لازم كامز **وربما نص لکن مارووا حسدا**
بنسخ تورات موسى بن عمران وربما نص دخی جوق كره يا مود آزكره
 نص ونصيرج اندی حضرت موسى لکن مارووا لکن يهوديلر روايت
 ونقل انديلر حسدا اندكاريچون نه به نص اتمدي **بنسخ تورات توريك**
 نسخيله يعني توراتك بعض احكامي نسخ ايله كيم نص ايندي موسى بن عمران
 عمرانك اوغا موسى وبويندند مقصود يهوديلري ردر زيرا زعم ايدرلوك
 اكر بزم ستر ايجز نسخ اولندي بغير ميم موسى البته بزم نص وبيان ايدردي
 چونكه ايندي بلد كيم نسخده بوق ايش و جواب اولدر كه اولا ملازمه
 مسلم دكلدر يعني نص اتمه لازم دكلدر زيرا في الجملة خلق اضطرايه مودي اولو
 ونليم اولندي نفي تقديره مازك كه نص استون يهوديلر حسدا بيان ونقل انستون
 تنكم بغير مذك نعتي روايت اتمد يلد **الانبياء بريئون اتفاقا عن**
كفر وكذب وعن فسق باعلاات الانبياء جميع انبيال بريئون
 بريلدر **اتفاقا اتفاقا** يعني جمله اهل سنتك عندده عن كفر كفرون الهياض
 بالله تعالى منه وكذب دخی كذبون **وعن فسق** دخی فسقندك يعني فحشيتانكه غايده

ودينه

غايده بين الناس مذمومدر وخسته وزنا ولوايه باعلان اعلان ايله اعلان
 وزن ايجوندر والا اعلان ايله واسرار ايله بونلر جمله سندن بريلدر
 مطلقا قبل النبوة عداوسهوا وممكندر كه مصنفك باعلان ديميله مراد
 شيعه طائفه ردر زيرا زعم انديلر كه انبيالره كفري وفسق اعلان
 اتمك جائز دكلدر لري نخلص ايجون وبونك اينه بطلا في ظاهر در
 زيرا دعوائ نبوت اخضا انكر ايجاب ايدر بالكليه وانك ايجون مصنف
 ابراهيم وسوءه اعداء كثيرين وغايت خوف عندده ادعاء نبوة ايدوب
 وانلر تضليل انديلر اصلا ذرة ما ضعفي اظهارا تمديلر انلره انشاعا **ومن**
كبار عمدا عند اكثرنا وخسته مثل تطيف باوزان وعن كبار
 يعني دخی يوقار ودم كين كفرون وكذب فسق غيري كناه كبارلري
 دخی بريلدر **عمدا** قصدا **عند اكثرنا** بزمعا شراهل سنتك اكثر مز عندده
 واما سهوا كبارك صدور بي قبل النبوة وبعد النبوة جائز كور وياكثر
 علما مز وبعض علما مز قبل النبوة كباري عدا جائز كور وياكثر
 طائفه كباري اصلا قبل النبوة وبعد النبوة عداوسهوا جائز دكلدر
 انلري هيبيلرينك ورينه لرينك الخطا طرا ايجاب ايدر وخلقك انلره
 نصرتلري وعدم انبا علري ايجاب ايدر ديديلر وجوق منعصب
 جاهل مو فيلر بوي حق اعتقاد ايدوب **وخسته** دخی صفا زدن
 خسته ايجاب صغير خسته دنده بريلدر **مثل تطيف باوزان** وزناره
 تطيف ونقصان اتمك مثالي زيرا جمهور عندده صغيره مطلقا جائزدر
 والا خسته ايجاب ايدك جائز دكلدر وروافض وشيعه طائفلري زعم
 انديلر كه انبيالرك اوزرنيه اصلا كناه كيره اولسون ومغيره اولسون
 عدا اولسون وسهوا اولسون قبل النبوة اولسون وبعد النبوة اولسون
 جائز دكلدر محالدر ديلر وجوق جاهل مو فيلر دخی بوي حق اعتقاد
 ايدوب انبيالر مضنده بوغايت تعظيمدر ديو زعم انديلر جمهور اهل
 سنته مخالفه دكلمد يلد الهياض بالله تعالى **يقول القصص الحاك لذنبهم**
بانه قبل وحى او بنبيات يقول تاويل اولنور ظاهرندن صرف
 اولنور القصص قصص انبيالره اولان مصوص قرآنيه الحاك اويله
 قصص كه حكايه ايديجي نبي لذنبهم انبياتك ذنبني نه ايله تاويل اولنو
 بانه بونك ايله كه تخفيف اوزن قبل وحى وحيد اول او بنبيات باهو

او تنق الجدر زبراجهور اهل سنت عند نده قبل النبوة عند اذن مطلقا
ما تدر وكذلك بعد النبوة سهوا ذنب جائز وبقا ريد كجس مستند
ماعد و معلوم اوله انبيا حقده ابا نده واحاديث صحيحه ده ذنب
ضريح ابد راة و حدیث اوله دروزكه سهوا دیر یا خود قبل النبوة
یا خود انبیایه ذنب اطلاقه نهیب یا چوندر ذرا انلری تنزیه لازم در انلره
لابق اولیا نلردن یا خود کلامه مذق مضاف واردر مثلاما مقدم
من ذنبك ای من ذنب امتك كجس و بونلر سلقی اوییه صحیحه لرکی و
للنبيين رجحان عن ملك تعلم علم ونكرهم بدلائل والنبيين
وخرجه انبیا لرا یجون حاصلدر رجحان یعنی فضل عظیم و ثواب کثیر علی
ملك او زینة یعنی ملائکه لرك جمله سنك افضل لری اولان ملائکه ربه
جبرائیل و میکائیل و عزرائیل و اسرافیل در انلرا وزینة و باذلریة بالطریق
الا ولی تعلیم علم علم تعلیم و تکریم یعنی الله عظیم الشانك آدمه و بلکه جمله انبیاء
جمله ناسك ایچنده تکریم و تعظیم انمه یعنی بدلائل دلالة ایدر لرا انبیانك
ملائکه لرا وزینة رجحان لریة زبراعالم ایلر غیر عالم و مکریم ایلر غیر مکریم
دکدر و انبیانك افضلیته برده دلیل بودر که انبیاء بشرا ولد قلردن
انلرده عباد انلر عواطف طبیعیه زیاده الکی و حاجات دینیه و دنیویه و افره
الکی بوقدر عبادات کامله و مستقرات الهیه کمال سعی اندیر کانهم ملائکه
بلا شهوة و غضب و حرص عباداته جالسیدلر و عبادك انلره ملائکه یه نسته
ایله اشق اولدی اشق ایلر ثوابی بوقدر و صامی عند الله افضلدر
زیرا پیغمبریمز علیه الصلاة والسلام افضل العبادة احمدها بوقدر مستدر و اکثر
مغزله زعم ایتدیلر که ملائکه مغزیلر بلکه ملائکه علویة سماویة انبیاء افضلدر
و ثوابلری اکثر در برات سنهات باطله ایلر و معلوم اولکه مؤمنلرک خواصلری
ملائکه نك خواصلرند افضلدر و عواصلری عواصلرند افضلدر اختیارات
مزنیة لری سبیلله ایمانله منصف اولد قلردن ایچون زبرا ملائکه سفلیة
میوانلر کجس ثوابلری و عقللری بوقدر انجق ندر برات امور ارضیه ایچون
مؤکلدردر غیر عبادات ایچون علویات کجس خلق اولنما مشلردر ننگم احادیثه
بیان اولمشدر **وللولى کرامات کما نقلت عن اصف وای الدردا**
وسلمان وللوى دخی ولی ایچون حاصلدر کرامات کراماتلر کانقله
نقل اولنان کرامت کجس **عن اصف اصف** حضرتلرند که بلقیسک کوشکرا وچ

اوج آلیق قدر یردن کوز آجوب بوسجده کوردی وای الدردا و
سلمان دخی ای در دا ایلر سلمانن نقل اولنان کرامت کجس نقل اولنور
برکون ای الدردا ایلر سلمان طعام برکی اولکلر نده قصه نسیم ایدی
انلره اکراما و پیغمبریمز نقل یورد قلر نده دیدیلر که الله عظیم الشانك
بویلر اتمی سئلره کال اکرام و تعظیمدر و کرامتده بویلر سنیلره دیرلر
و معلوم اولکه بوسقامده بران تفصیل لابد اولاشیلر دندر ذرا انلری
زمانلرده فوق مذهبه قاصق آدملر هر بری دجالی کور رکنه اکا ولیدر
دیوا اعتقادات باطله و اعمال فاسده و تحسین ایدر لر پس امدی
معلوم اولکه ولی لغتده محبت و صادق و قریب معناسنه کلور غالبا
و شرعده هو العارف بالله و صفاته و سائر المعقاید حسب الامکان الواجب
على الطاعات المجتنب عن السيئات المعروفة عن الانبياء في اللذات والنهي
المباشرة ووليك اهل سنت عند نده درت شرطی واردر اولک عفا بدهل
سنی تفصیلا عالم اوله ایکنجیسی حکام شرعیة لازمی دخی تفصیلا عالم اوله
او منجیسی اخلاق حمیده نك جمله و له بها امکن منصف اوله در دمنجیسی
اخلاق زمیمة نك جمله سندن مها امکن مستعد اوله پس امدی برکننده
در نك بریسه بولنسه ولی اولماز شمدیک زمانك ولیرى هنوز دخی
برکلر رساله سنی اوقیوب ایمانن فصیح انمشدر **فانهم الله وقال**
من احبهم واكرهم فانهم مستهزون لدي الله وكرامة دخی امر فارق
للعادة غیر مقرون بدعوى النبوة ولا مقدم علیه نظر علی بدالولیه
دیرلر کرامتک معروفنده معجزة جعدی زبرا معجزة امر فارق للعادة
مقرون بدعوى النبوة علی بدالنبی به درلر وارهاس جعدی زبرا ارهاس
امر فارق للعادة و مقدم علی النبوة نظر علی بدمن یکون نبیا اولان دیرلر
و معوننده جعدی زبرا معونة امر فارق للعادة غیر مقرون بدعوى النبوة
نظر علی بد بعض ملجاء العوام تخلیصا لد عن المحن والمكاره دیرلر **واستدرج**
جعدی زبرا استدراج امر فارق للعادة علی بدالعاه و الكافر زیاده و هندلر
فی غیة و نالیه دیرلر واهاننده جعدی زبرا اهانت امر فارق للعادة علی
بدالكاذب تأکید و اظهارا لکذب به دیرلر پس امدی حوارق اولدی و بعضك
عند نده معرود حوارق دندر زبرا سحر امر فارق للعادة من النفوس
الجیسة يحصل بالقرب الى الشيطان وبالا هانة لما تحب تعظیم فی الشرع

به دیرلر انك الجوده اتفاق اندیلرکه سحر تعلیم جا نذر و غلبی کفدر زیر
حق تعالی قرآنده بیوردی وکن الشیاطین کفر و مضمرین بیضاوی
و راعب و امام رازی دیدیلرکه باستعمالهم السحر و توکا کوره موارقیدی
اولدی بن امدی هوالنده خارق عادی ظهور ایدن کسنة نک ولی اولقلق
لازم کلمز اتفاقا جهل اشمه بونی باسز لر و بر کسنة نک النده بر خارق عادة
ظاهر اولسه و بلکه هیچ خارق عادة ظاهر بده اولمضمرین برد قباله کذوسه تبدیل اشکال
ایدوب براز اسحر بوسکی عادات ناسه مخالف اولان اثوابلر کبسه
با خود مصر اولیلری کیم ادب سحر جیلاق اولسه و شراب معجبه ده مخالفه
اشمه مذهبه جورک عواملر ان فی الا ولی اعتقاد ایدوب اندن دعا التلار
ایدولر هیچ بلر لرکه ولی اولان کسنة انلر کیم اهل دنیا و اهل فسق و اهل ظلم
باینده اشمه ندر و انلره کمتر و انلردن جزا لقی انمز زیرا حق تعالی کلام فرمیده
بیوردی و لا تترکوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار بعبه سزایها المؤمنون ظالمه
میل انک و انلره کمتک زیرا سزه نار جهنم باسزور سزک انلره میلکر دمیگدر
و بوند ظاهر اولدی که ظلمه نه مرتبه ده خبیث و برامز ادملر ایشی که انلره میل
ایدوب جهنم نارینه یا تمغه مستحق اولور و صد ساریه **وق عن جبل و**
البعد بینهما فی القدر شهران و صد ساریه دخی ساریه حضرت لرین
صد و منع کبدر کرامه اولیا کیم صدی و منی الفاروق حضرت فاروق
حضرت لرینک نذک صدی عن جبل جبلدن جبلک خلفندن اولان اعداده
و البعد بینهما حال بوکه ایکسنتک بیننده که بعد فی القدر مقدار ده شهران
ایکی آی ایدی روایت صحیح ایلده روایت اولنور که حضرت عمرک خلیفه لکی
زماننده ساریه حضرت لری سر عسکر ایدوب برقاج یوز آدم ایلده دیار بکر
جانبینه کوندر دی ایدیلر براز زمان کجیدی بر خیر کلمدی و حضرت عمر
برکون خطبه او قورکن مدینه ده دیار بکر طره فندک مکاشفه طریق کوردیکه
ساریه حضرت لری اصحاب لرله ببله طالعک دبنده انور سطر طالعک اردیندن
دشمن طاعنه چیقور لرکه اوز لرینه هجوم ایدوب غالب اولم لر حضرت
عمر خطبه ده اوج کره یا ساریه الجبل دیدی و ساریه حضرت لری دخی حضرت
عمری کوردی مکاشفه طریقله و سوزنی اشدی و اصحابی الادی سریمک
اعدادن مقدم طاعنه حضرت لر اعدادنک اوزرینه غالب اولدی لر و مناسه
عنهما و عنهم اجمعین و مشرتا الله معهم الجنة **فضل النبی علی بل بنو نه فاف**

فافه و لا یند فی قول اخوان فضل النبی برزم معصوم پیغمبر مزک
فضل جمیع انبیاء اوزرینه جلی ظاهر در نیکم کجیدیکه نقلینده معیونند
وخاتم الانبیاء والرسل و معجزه باهره فی قیامه دکی با قید و شرعی
جمله شرابی ناسخدر و شهادت یوم قیامته جمله اوزرینه قائمه در
و شفاعت جملیه عامته در و یونلر مثله خواصلری لا بعد و لا یحضور
بل بنو نه بلکه بنو فافه **ولا یند انده اولان و لا ینک اوزرینه فافه**
و عالیه اولدی فی قول اخوان اخوان اولان اهل سنت قول لرینده
و معلوم اولاکه نبیده اولان نبوت وصفی ولیده اولان وصفده
افضل و احسن اولما سنده اهل سنتک اتفاق و ارد و اصلا بر اصک
افضل فی یوقدر و متصوفه ملامده در لر و لایه نبوتده افضلدر و
انک الجوده امام اکبر اولان در که انالینده ذهب و محمد بنده فضیه انافان
الاولیا و محمد خاتم الانبیاء و الولا یه افضل من النبوة و جمهور
اهل سنت دخی در لرکه نبیدن اولان وصف نبوة نبیدن اولان
وصف و لا یندن افضلدر فکبت که ولیده اولان و لا یندن زیرا
نبوة وصفی بر وصفدر که جمیع کالات اعتقادیه و خلقیه و عملیه
نک افضل و اعلا سیدر و بلکه سیدی و ضابطی در و بلکه جمیع کالات
کامله نک عنیدر بریمه اسک اولسه اولمز و بعض جاهل عارف صوفی در لرکه
نبیده اولان ولایت نبیدا اولان نبوتده افضلدر و نصف مرموم بو
ایکسنته رد الجوده بیوردیلرکه بل بنو نه فافه و لا یند فی قول اخوان فکبت
ولایه ولی لا یكون نبیا فانه لاشک فی افضلیه نبوته لها و افضل الناس بعد
الانبياء ابو بکر تصدیقه من قبل اقوان و افضل الناس دخی جمیع ناسک
افضل و ثواب اکثر بعد الانبیاء جمیع انبیادن مکره یعنی جمیع انبیادن ماعد
ابوبکر ابوبکر حضرت لریدر تصدیقه ابوبکر پیغمبر مزی تصدیق اندی یغیور
من قبل اقوان جمیع اقوانلردن مقدم و معلوم اولاکه جمیع اهل سنت عنده
ابوبکر حضرت لری انبادن ماعد اهر ناسدن افضلدر ایه ایلده و حدیث
ایله و اماره ایلده اما ایه ایلده بوکه حق تعالی بیوردی و سبحنها الا تقی الدین
یوننه ماله یترکی و ماله امد عنده من نوه تجزی و شوا مطلق ذکر اولسه
کاله صرف اولنور و اما سنده بوکه پیغمبر مز یور آن مدح حضرتده که والله
ما طلعت الشمس و لا غربت بعد النبی و المرسلین علی احد افضل من ابوبکر

اما انزده بوكه ابن عمر حضرت بوری بیور دیلر که کنا نقول و رسول الله خ
افضل الله النبی ابوبکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی و حضرت علی دخی بیور دیلر که
خیر الناس بعد النبی ابوبکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی و اما انزده بوكه
نوا تر ایله ثابت اولدی که ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرت بونیک خلافتی
وقتده جوق نالغ قلوب و نتائج فتوح و اهل ردنی قهر و جزیره
شکرده نظیر و رمز سامدن اجلا و فرس حدود سوار دن طور و بونیک
زیاده شوکتی و غایت سخا و سوال کثیر لوی اولغله و مصنف مرحوم
افضلینده پیغمبری جمله ناسدن یا خود جمله مکلفدن اول نصیق انبیه
استدلال اندی و انجون صدیق دیندی و پیغمبر مزی دخی بیور دیلر که
این مثل ابوبکر کذب الناس و صدق و زوجنی ابنه و عاتنی بماله
و بنفسه و جاهد فی ساعه الخوف و چونکه اسلام ایله مشرف
اولدی دعایه و نضره مشغول اولوب و انک برکت عیده بر محترم
شیخ اولدیند جوق کسینه اسلام ایله مشرف اولدی و پیغمبری
دخی جمله دن زیاده سوردی و املا ذره مخالفه انزدی و غالباً
مجتهدن مزارق انزلردی رضی الله عنه و ارضاه و بعد عمر الفاروق
از هو فی اظهار دین رسول خیر معوان و بعد دخی ابوبکر رضیکره
ناسک افیض عمر الفاروق عمر فاروق داز هو زرا او عمر فاروق
فی اظهار دین رسول رسواک دینی اظهارده خیر معوان خیر لومعین
و معلوم اولکه جمیع اهل سنت حضرت عرک دخی افضلیند استدلال
ابن دیر حدیث ایله و اثر ایله و امارات ایله اما حدیث بوکه پیغمبر سوردی
خیر امتی ابوبکر ثم عمر و انزده تفضیل ابوبکرده کجی و امارات بوکه
نوا تر ایله ثابت اولدی که حضرت عمر رضی الله عنه ابوبکر رضیکره دینه زیاده
یردم ایلدی و بر ایلام مشارق فتح و اکاسره قهر و قیاصره دن اخذ خراج
و دولتی هدم و اموال لربنی غارات و اولاد لربنی اسارت و امور
ملکی حسن ترتیب و فقرا و مساکین اوزرینه غایتده مرحمت و مروت
دنیویه دن غایت امتزاز و رفعه و ثوب فتح خلیفه لک وقتده کیدوک
کوملک یا خسته بقیه برده اوج بما و ار ایدی و کوملکده بر ایدی و غایتده
دینه شجیع ایدی و امر معروف و نهی منکرده نماینده متین و مستحکم
ایدی و او امره اتباع انبیاره و نوا هیدن اجتناب انبیار غایتده مزای

مزای ایدردی و بونیک استالی فضائل و فواضل لوی غایتده جوق
ایدی رضی الله عنه و ارضاه ایضا و بعد ذلك مدافتی مشایخنا ان
لا ترد فی تفضیل عثمان و بعد ذلك دخی حضرت عمر و نصیر افضل الناس
قد افی مشایخنا تحقیق مشایخنا و انمه لرمیز قوی و بر دیک ان لا ترد
تخصیفاتک و ترد بوقدر فی تفضیل عثمان حضرت عثمان تفضیلده و
معلوم اولکه اهل سنتدن جوق و جمهور ذاهبا و لدیبار که حضرت عمر
مکره افضل حضرت عثماندر و بونده ده انزده و اما رانه عسک انبیار
اما اثر اجد عمرده کجی و اما اماره اولدر که بنه نوا تر ایله ثابت اولدی
حضرت عمر رضیکره حضرت عثمانک خلافتی زمانده جوق بلاد فتح
اولدی و جیوش مسالمنه تجمیع اندی و مصحف شریفی اهتمامله جوق
یاردی و اطرافه شایع قلدی و استخیاره غایت قسوی بالغ اولدی و پیغمبر
مضنده بیور که ان لا استجی من یسجی منه ملائکه السماء و بعض متأخرن
علی افضلدر دیلر و مصنف بوند ایچون ان لا ترد دینی و فضائل
کثره دخی جوق رضی الله عنه و ارضاه و بعد ذلك و هو اقربهم
الی النبی و احظی بین اختاره و بعد ذلك حضرت عثمان رضیکره افضل
ناس علی حضرت علیدر و هو اقربهم حال بوکه او علی جمله سنک اقرب
الی النبی بنیدن یکا زبراعسی او علیدر و احظی بین اختاره و اختارک
بننده عثماندن غیر خطی و مرتبه زیاده در پیغمبر عزندنده زرا
پیغمبر مزلک سوکلورن حضرت فاطمه اکا و بر مشدر و انکه
فضائل علمیه جوق رضی الله عنه و ارضاه و الکمال جمله مره و اجیدر
اهل سنت و الجماعة انمه لربنیک اکلا قرینی حق اعتقاد ایدوب
امحباب کرین مضنده افراط و تفریط انمه رضی الله عنهم اجمعین الحشر
والبد اسکانا و تمیزا و نفی مدخل اوقات سوبان الحشر مشر
یعنی هراشان و حیوان اولدر که نصیکره اجزا، مفرقه بیوم قیامده
الله عظیم الشان جمع ایدوب و روملریه ار خال ایدوب قبول لرند
قالدرسه و البد دخی بدایع بدایع ابتدا عدمدن خلق انمی
و روح اعطا انمه اسکانا مکان جیشدن ظاهر بوکه بویدنک قیدر
و تمیزا دخی تمیز جیشدن و ظاهر بوکه بوده مشترک قیدر و نفی
مدخل اوقات اوقاتک مدخل نفی جیشدن یا خود اوقاتک مدخل

نفي ايله بيله سويان برابرلر در بلکه شتر بدند اسم بيلدر ظاهر
والله عظيم الشأن بوندن بيا اشارت بيوررکه من بحواله مقام وحيي
قل يحييها الذي انشاها اول مرة وهو بكل خلق عليم و معلوم اولکه
شتر دره سنگلور و حکما اختلاف انديلر جمهور سنگلور ديدلرکه شتر
اجزاء متفرقه جمع وار دخی نکرار اعاده ايله اولور زير روح بدند
مقبوب هر روح اکالائق اولان مقام عليا دره ياسا فللدره اولور
فنايه کمتلر ويوم قيامته بدندرينه اعاده اولور بيا بها النفس
المطمئنة ارجع الى ربك راضية مرضية فادخلها جنة عبادي وادخل الجنة
وبوکاره اعاده جسمه دينلور و بعضيلر هم جسماني هم روحاني ديدلر
و بعض محققين شتر اجزاء متفرقه يا نور اجزاء معدومه جمع وار اولور
اعاده ايله اولور ظاهر دره بودر زير بويله واقع اولوق ايکسندت
اظهار در و ايات و امادينه و افعال و کمال قدر شينه البقدر نتکم محضه
خفي دکلدر و بعض سنگلور دخی زعم انديلرکه شتر جسمه ثابتدر و شتر
روحه يوقدر و حکما کفره سنک زعمنده شتر روحاني ثابتدر
و شتر جسمه متعذر زير ديدلرکه اعاده المعدوم بعينه مستفاد
زير ديدلرکه اگر اعاده المعدوم بعينه جمع بجمع عوارضه الشخصه جائز
اولسه و وقته جمله مشخصات در معدوم اولور و قنده اعاده اولوق
لازم کلور بواشه محالدر زير وقت سابقک تدارک ممکن دکلدر و اگر
اولسه اول مبداء اولوق لازم کلور و جواب بوکه زمان اسرار بدير
مشخصات در دکلدر والا شخص و امدا شخص متعده اولوق لازم کلور
ازمنه کتيره در لازم بالبداهه باطلدر و ملزومه باطلدر و بونک اسنالی
باطله سبيله برهان عقوله و ايات عظام مخالفه دکلر الا الله عظيم الشانک
هذلان عظيم در خذلهم الله و مصنف مرحوم اولور قولي اختيار ايدوب
بيوررکه بل لا احتياج الي قول بصحة ان يعاد ما عديم في ظاهر
ايدان بل لا احتياج بلکه احتياج يوقدر الي قول قولان بانه في قول بصحة
ان يعاد اعاده اولوق لغک صحتي ما عديم معدومه اولان اجزائک
نده شتر ايدان ايدانلر شتر دره و جمعيده زير مختار بودرکه اجزاء
متفرقه في جمع ايله و روحی اعاده ايله اولور سه اجزاء معدومه اعاده
و جمع و روحی اعاده ايله اولور که متاعده معدوم بعينه لازم کله

که و معلوم اولکه معدوم بعينه جمهور عندنده اجزاء معدومه اعاده
و جمع و روحی اعاده ايله اولور و بعضک عندنده اجزاء متفرقه جمع
ايدوب کالاول جمع عوارض ايله روحی اعاده ايله اعاده انميه درلور و اعاده
معدوم بواولديني سليم بيله اولند بيله اعاده معدوم و يجوز زير اجزاء
الله عظيم الشأن اجزاء متفرقه جمع استون لکن عوارض اعاده استون و بلکه
بعض اجزاء عوارضی دخی زياره استون و روحی اعاده استون نتکم احد
بوکا موافق شيلر وار ديدلر و اسام مرمين دخی بواستالی جائز کوردی
اجزاء اصلية کلا وان اكلت فلك لم تک اجزاء الجسمان معلوم اولکه
شتر منکر اولانلر زعم انديلرکه براسان براسان بيله و ما کول اکلد
اجزاء اولسه سا کوله اکلک بده نده اعاده اولور ننه اسان سا کول اعاده
اولوق لازم کلور و مصنف مرحوم حضرتلری بوکا جوابه اشارت
ايدوب درکه اجزاء اصلية کلا اي مال کوخا جعيا وان اكلت اي الکها
اسان بعه تقدیر اسانده ايسه فلك الا اجزاء الماکول لم تک اولور اجزاء
الجسمان اصلا بر جسم اجزاء اصلية اولور الله عظيم الشأن حفظ ايد اجزاء
اصلية اولور و بلکه اولوق بيله شصور دکلدر عاده زير اصلية اشارت
آنه سند دروغد فده اولان اجزاء در او انيسه الى اخر العرا بقدر عدمه
کيدوب يوق اولسه باخود اخرك اجزاء اصلية بيه اوله بيه دليه محتاجدر
و في مصنف مرحوم شترک امکاني بيانندت فارغ اولديسه و فونک
بياننه و آنه دخی اسور عظامک و فونک بياننه شروع ايدوب درکه
و واقع کل مانض الصدوق به من ممکن كصراط و کميزان و واقع
دخی واقعدر کچکده و ثابتدر کل ما هر شيکه نصر الصدوق بصریح اندی
مبالغه ايله صادق اولان دانکه الله عظيم الشأن و رسولدر به آنکه من ممکن
مکنند اولوحي اولديني حالده زير محال ايله بصریح انک لازم کلسه
سؤالدر ظاهری سواد دکلدر زير محالک و فوعيده محالدر کصراط صراط
کچ و کميزان دخی ميزان کچ و معلوم اولکه شترک و فوعی ايدان نواتر
ايله و قران عظيم الشانده ايات محکما نده دلالة قطعية ايله بيان اولمشده
اصلا بروم بيله تاويل قابل دکلدر نتکم الله عظيم الشأن قرانده بيورر
ثم انکم يوم القيمة تبعثون قل يحييها الذي انشاها اول مرة وهو بكل
خلق عليم فاذا هم من الاجداث الى ربهم ينسلون الحسب الانسان النجس

عظما به بل قادرین علی ان مشوی بنانه فسیقولون من بعدنا قل الذی
فطرکم اول مرة يوم تستحق الارض عنهم سراعا ذلك حشر علینا بئیر وکجو
ذلك کالایات الدالة علی ثبوت الجنة والنار وما فیها ومن بدخلها وصراط
دخی صراط جیم اوزرینه مذاولان برکوبیدرکه رواية صحیحه ده قلده الجنة
وقلجد کسکندر وبعین روایتده وارد اولمشدرکه اوج بیک یلق ساف
در اوستی بیک بل یوفوش ویک بل روز ویک بل اشدر وجملة اولین
وآخرین اوزرلرنده کجه جکلر در انبالر برق طاظف کی وصلحا افراس
مواد لری وبعضیاریان وبعضیاریا مکلیه رک بحسب اعمالهم کچرلر وکچرلر
الهم سلم سلم درلر وکفار وچوق عصاة مؤمنین باغور کی دوکلسه
کوکدر وخذ شند بعض کسکه نکه عندنده قلده الجنة وقلجد کسکندر
دوشنلر کوره در وکجاره طریق مستقیم اولور دیمشله هدایه مریده ده
یازدی شراح بخاری دخی دیمشدرکه صراط انلدر وایکی یولی وارد
برینه اهل سعادت سلوک ایدر وبرینه اهل شقاوت سلوک ایدر وآنده
یدی طاقات وارد در هر بری جهنم بر طافاته کیدر وبعزله خائلی
صراط انکار ایدوب صراط مضده اولان ایقی تاویل ایدر لر زیراع
اندیلرکه قلده الجنة وقلجد کسکندر اولان صراط اوزرینه کچک متمنعد
ومکان اولدیغی نقد برجه کجاره تعذیبدر دیدیلر واهل سنت ایکسندن منع
اندیلر بلکه ابطال اندیلر و معلوم اولکه میزان قول مختار ده بر در و دنیا ده
میزان کیدر وبعض قولده برقد در حه هم مکلفه بر میزان وارد دیدیلر
ومقیفه وزن اعمال اولنا مقدر نیکم مق تقال بیورر والوزن یوسند الخ
فی ثقلت موازیند فاولک هم المظنون ومن خفت موازینه فاولک الذین
خسر و انفسهم بما کانوا بایاتنا یظلمون وچوق احادیثده دخی بویله کلمشدر
وکیفه وزنه دخی اختلاف اندیلر اهل سنتک قول مختار ده صحائف اعمال
وزا اولنور یا خود اعمال صالحه صوره حسنه ده اولوب اعمال سینه صوره
قیحه ده اولوب وزنه اولنور لر وبعین معتزله دخی وزنی و میزان انکار
اندیلر وایتلری تاویل ایدیلر ضرورت اولمشدر زیراع اندیلرکه اعمال اعراس
واعراض وزن محالدر اگر ممکن اولسه وزنی عیند راهل سنت دخی ایکسند
اولا منع وناشیا ابطال اندیلر زیرا ظاهر بودرکه ممکندر وفانده دخی
بودرکه اهل کالت سرائی اهل محشره ظاهر اولسون واهل فضایلک منازل

منازل لری دخی ظاهر اولسون واولک لیره دخی زیاده مستور وایکجه لیره
زیاده ملالت کاسون وحنسنة ترغیب وشیانندن تنفید در **والمحساب**
واهوال القيمة **والمحوض** **سیدنا فیها وکیزانه** **والمحساب** دخی ساب
کی الله وبعینر خبر وبردیلر الله عظیم الشان بیوردیکه ان الله سرج الحساب
وبعینر مز دخی بیوردیکی ماسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا بر حدیث صحیحه
دخی بیور دیلرکه لا تزول قاما عید یوم القيمة حه یسأل عا رب عن عمره
فیما افاه وعن جسده فیما ابلاه وعن علمه ما علیه وعن ماله من این انکسبه
وفیما انفقده واهوال القيمة و دخی قیامتک شند لری که غایتده جوقه
جلدن برسی هول الوقوفدرکه دیمشدرکه بیک بل دور ولور و دیمشدر
اللی بیک بل دور ولور وکنش باشلرینه بر میل قدر بقین کلوب وفضولهم
انهم مسئلون ایق بعض سفیر لردخی بوکاحل امتشدر در و برسی هول
شهادة الالسنه والایدی والارجال در والسمع والبصر والجلود در
مق تقال بیورر یوم تشهد علیهم السنتهم وایدیهم وارجلهم بما کانوا یعملون
و بیوردرکه تشهد علیهم سمعهم وابصارهم وجلودهم و بیوردرکه وجات کل
نفس معها سائق وشهید وشهادة الیوم واللیل که بیغیر مز بیورر یوم ولید
بائی علی ابن ادم الا قال انا یوم جدید وانا لیل جدید وانا فیما فضل فی شهید
اوکحوض سیدنا یا خود بر فوسید مز اولان بیغیر مز موض که فیها آنده حاصل
کیزان کوزه لر وبعینر مز بیور دیلرکه موض مسیره شهر زوایا سوا
مانه اسین من اللین وریجده اطیب من ریح المسک وکیزانه اکثر من نجوم السماء
من شرب منه فلا یظما ابدا اللهم سیره لنا **ومن حیوة** **قبور** **سابق به**
لذات نعماء **اوآلام** **دیدان** **ومن حیوة** **قبور** دخی فور اهلنک حیونک
اولوچ **سما سؤل** نوع حیوة درکه بذاق ذوق اولنور به اول نوع حیوة
سبیله لذات نعماء لذات نعمت لریک لذات مؤمنین صالحین قبور لرنده اوآلام
دیدان یا خود فور تلوک الالم و عذاب لری کفار و مؤمنین فسقابه بنه
قبور لرنده زیر بیغیر مز بیور دیلر القبر روضه من ریاض الجنة و محضه
من حوض النیران ویند بیور دیلرکه استنزه هوام البول فان عذاب القبر من
ویند بیغیر مز ایکی کسکه قبور لریک بانندن کچرک بیور دیلرکه انها یعذبون
وما یعذبون فی کبره بل لان اعدما کان لا یستنزه من البول والامزکان
یمش بالنیمة والحاصل قبره اهل طاعة نعيم واهل معصية تعذب مقنه

جنتك تكون في زمان ما مضيه قطعا موجودا ولمسني وخارجة بولمسن
وكذلك الله عظيم الشأن جهنم حنقه دخی اعدت للكافرين ويوب
صيفة ما مضيه ايله تقيرا تمسني دخی جنتك زمان ما مضيه قطعا موجودا ولمسني
افضا ايدر هر لفظ خاص اولدني جنتك مدلولني قطعا افاده ايدر يعنى
دليلندى ناسخ ملا فقه احتمالي بو قدر فقدر غيرى احتمالي بيله واراليسده
ونقل آدم منها بعد اسكان ودر آدم عليه السلامه نقل اتمك جنته
اسكاندن صكره زمان ما مضيه جنتك تكونينه دلالة قطعية ايله دلالة
ايدر ومعتزله وكشاف تفسيرنده اعدت للمنفقين واعدت للكافرين مثلو
ايتلري مستقبله حل ايتدي وماضى ايله تقير تخفق وقوعه بناء در ديدى
صارف تا يوق ايكى فكيفكه صارف قطع بولندى وآدم عليه السلامك
نقل اولدني بر بستان عظيم ايتدي ديدى اللهون ميا انميوب بلا صارف
اصلا نصق قران بلكه محكم فرقات تاويل ايتدي مجرد باطل اعتقاده ابودر
معلق ايجون وانك ايجون سعد الدين شرح مقاصدده دركه وهذا مجرى
منهم مجرى التلاعب بالدين والمراغة لا جماع المسلمين الى الله المشكور
يجب الرخصى مع تلاعب في القرآن بالدين في امثال هذا اكثر من ان يحصى
يفضله على البضاوى بين الله وجهه وشكر الله سبحانه ومعتزله لرك بعض
شبهه لري وارد در محله حله اولمسن لك بيوك شبهه لري بودر كه موت
قوانده بيور ريك الدار الا حرة بجملها للدين لا يريدون علوا في الارض
لا هنادا وجواب صوابه بودر كه بجملها للدين ديمك معناه بجملها ملكا بالفعل
ومسكنا بالفعل للدين الخ ديمكد ومعنا بواولدني دخی ظاهر در **نعمها ابدى**
لا زوال له واكتليا دائم لا انه فان نعمها جنتك نعتلري ابدى ايدري
بحسب النوع اخرى بوقدر لا زوال له نعم ايجون زوال بوقدر بحسب النوع ديمكه
ايتديك عطف تفسير بدير بحسب النوع ديمكه بحسب الشخص در اعتبار ايتديك زيرا
بحسب الشخص هر شخصك آخر وارد و اشخاص موجوده في الخارج تماما و
جما متناهيه در غير متناهيه اولق بوقدر زيرا نعم غير متناهيه ديمك اشخاص
بر حده دورماز ديمكد يعنى اشخاص نعم جنة بالتمام تناول اولسه برلر نه امثال لري
خلق اول نور وهلم مبرا ديمكد والا مكانك نفوس ناطقة ده ديدى كلهم دكله
والها دخی جنتك ايجنده اولان انواع ما كولات دائم دائمدر لا دكلدر كه
انه تخفيفا اهل جنت فان اى نافذ وبالغ الى حد لا يوجد بعده مصنفك و

والله دائم لا انه فان ديمكه تخفيف بعد التقدير ووزن ايجون در وما كولات
جنتي بيانده توهم دفع ايجون در والا نعمها ابدى ديمكه اكلدى ابدى ونعمه
ايتدي لا زوال لهادر وبويسته جرمة كفرة ع وبعض متفلسفه رده اشارت
وارد دركه نعم ايتديلكه نعم جنة قانية در وسقطه در وعذاب ناردني قانية در
وسقطه در بولرك بوقوللري قطعا وجوما باطلد ركتاب وسنة واجماع امة
مخالفة اولد ايجون وبولرك قوللري ذرة ما شبهه ضيفه لري بيله بوقدر
فضلاكه دليللري اوله وبونده دخی اشارت وارد دركه مصنف جنتي اية هلاكه
تخصيص ايتدي يا خود هلاكي فانك غير بيه حل ايتدي **اهل الكبار غير اهل الباء**
لهم رجا عفو برغم الحاسد الشأن اهل الكبار كبر اهل رجا يعنى بيوك كناه لري
بر كتاب ايد نلر صقوق الله اولسون ترك الصلوة عدا و ترك الزكاة عدا و ترك
الصوم عدا كبر و ربا وكبر وعجب ومقد كبر و ترك صقوق عباد اولسون قتل
بغير حق و زنا و ظلم عباد وعقوق الوالدين المسلمين كبر و ترك حقوق دن
مركب اولسون زنا امرأة لها زوج والواطئة وعصب كبر غير التائبان تابيلرك
غيرى زيرا شرعه موافق تابيلر ايجون البته عفو وارد رانقا فانكم الله عظيم
الشان بيور ران الله يقبل التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات وبغير ميز
دخی بيور ركه التائب من الذنب كمن لا ذنب له **له رجا ان ايجون حاصلا در رجا**
عفو عفو ومغفرت رجا سندتكم الله عظيم الشأن بيور ران الله لا يعفو
ان يترك به ويعفو ما دون ذلك لمن يشاء ومفسر اهل سنت دخی ايتي عوم
اوزر حله ايتديلا راصلا بر كناه **تخصيص اتمد بلمن ديدلركه صغيرة كانت**
او كبرة من الله اوقع العباد برغم الحاسد حاسدك دخی ايله بيله يعنى اهل
سنتك حاسدى اولامعتزله نك بور نتي طراغه سور تكله بيله رجا عفو
وارد در ايله حاسدكه الشأن الباعض يعنى اهل سنته بغض ايتدي و معلو
اولكه اهل سنت عندنده توبه سز كبا ثرون عفو جائز اولدني كبري وصفان
اوزر بيه دخی عقاب جائز در ومعتزله عندنده توبه سز كبا ثر صابجه اولسون
مخلد في النار در كفار لركه وصفان اوزر بيه عقاب جائز دكلدر زيرا جنت
الكبا ثرون معفودر ديرلر و متصوفة سبندعه و مرجية ضاله زعم انديلركه
عقاب وعذاب ايتدي كافر لره در مرتكب كبريه به عقاب فكيفكه مرتكب
مفيرة به اوله انك ايجون نيكه لرونه كبا ثر لري ارتكاب ايدر لر لواطه و سز
خو كبري فانكم وانما اهل سنتك سوز لر بيف دكاسيوب ومفسرين عظامه

دیدار انلره باقیوب بعض ایه کرمه لک ۲ الجمله ظاهر بکه مذهب باطل برین
استشهاد اندیلر جمله دن برسی بودر که الله عظیم الشان بیورر فاندز نک
نارا تلفظ لا یصلها الا الا شفی الذی کذب ونوی وبیونک جوابی بودر که
ناردن مراد نار مخصوصه قویه الحراره درنکم سیغه تفضیل کاد لاله ایدر
یا خود نفیدن مراد تا بیدی نفیدر و تا بید طریقته ناره کرسک کفاره مخصوصه
وبولامک زیاده تفضیل کتب کلامیه ده مسطور در وجه سنک خلاصه
بودر **اولا عقوبه نقضی عنده** **معها ولم تضد بها آیات** غفران مصطفی
بویتر اولکی بینه دبلدر ستلا در و زک اهل کبائر غیر تابین ایچون رجاعضو
حاصلدر **اولا عقوبه** زیاده اصلا بر عقوبه دکل نقضی فضا اولنور یعنی عامیه
اجرا اولنور دکلر عنع حاسد شانه عند نده **معها** توبه ایلر بیلر یعنی چونکه
معتزله الله عظیم الشان عضور دیدیلر وصفاترا وزرینه عقاب جائز کور دیدیلر
وتوبه ایلر عفو ده و به فایده ایسه زیاده عضو ذنبی بغلشتم در عذاب استغفار
ایله بیلر انلر ایسه بونی جائز کور دیدیلر **اولا مرتکب کبیره اولوب** **ثانی** ایله
جائز کور دیدیلر پس امدی لازم کلدیکه عضوا و لمیه **اولا** کبائر دن ولم تضد
قید لندی **اولا** عقوبه او زرینه معطوفدر و ایکنی دلیل اشارندریغی دخی
در و زک اهل کبائر غیر تابین ایچون رجاعضو حاصلدر **ثانی** بقیه قید لندی
بها توبه ایلر آیات غفران غفران ایتلری نکم الله عظیم الشان بیورر ان الله
لدو مغفرة الناس علی ظلمهم ودخی بیورر که ان الله یغفر الذنوب جمیعاً و دخی
بیورر که ان الله لا یغفر ان یشترک به ویغفر ما دون ذلک لمن یشاء فی بوله
اولدیه بوایتلری اطلاقلری وعموملری او زرینه اجرا اتمه لیدر اگر صارف
قطعی یوغنه بونلره صارف قطعی اولدیی مظاهر در انک ایچون ظاهرلری
او زره حمل ایندیک و بیک توبه ایلر قیدلق ان الله لا یغفر ان یشترک به ویغفر
ما دون ذلک لمن یشاء ده صحیح اولوز ترا شکر کن توبه اولنور مغفرة اولنور
ولا یخض احادیث الشفاعة ما لیست بعم لا و فاقب واعیان ولا یخض
خاص امتز احادیث الشفاعة شفاعة حدیثلری یعنی شفاعة حقه واقعه
اولوب مرتکب کبیره ده عفون جواز نه دلالة ایدر **احادیث** شفاعة
لاهل الکبائر من امتی کیم مطیع خاص امتز ما شول ایتلر که **لیست** اول ایتلر کل
تعم عامه و شامله اولور لا و فاقب جمیع اوقانه واعیان دخی جمیع اشخاصه
مثلا الله عظیم الشان بود لا یخض نفس عن نفس شیئا ولا یقبل منها عدل

عدل و لاهم یضرون قوی جمیع و فقه و جمیع جزاء و بریز و شفاعة
قبول اولمز دیکه دلالة صریحه به بوقدر که ناکم تخصیص ایده شفاعة
مدیثلری و الله عظیم الشانک من قبل ان باق یوم لا بیع فیه ولا حله ولا شفاعة
قوی جمیع و فقه و جمیع اشخاصه شفاعة بوقدر دیکه دلالة صریحه به بوقدر که
ناکم تخصیص اولنه و شفاعة ایتلری و مدیثلری رفع درجات ایچوندر رنک
نکم معتزله بویه زعم اندیلر **والرسول بل الاخیار کلهم شفاعة لغصاة**
عند الرحمن و للرسول دخی معهود رسولنر یا خود جمله رسوللر ایچون حاصلدر
بل الاخیار بلکه جمله ایوار دملرا ایچون حاصلدر کلهم کلسی ایچون شفاعة شفاعة
لغصاة حاصلدر ایچون عند رحمان رحمان اولان الله عظیم الشانک مضمون
معنویسینده و معلوم اولکه انبیالر و اولیالر و علما عاملرا ایچون و جمله ایو
ادملرا ایچون بلکه جمله عباد ایچون عصاة یوم قیمة ده شفاعة وارد در عذابلری
اسقاط ایچون و بعض کوره در جائزلی رفع ایچونده اولور و معتزله عند
رفع الدرجات ایچون در اسقاط عذاب ایچون بوقدر در لر **والدعاء لاموات**
وامیاء منافع شوهدت **بعض اعیان** **والدعاء** دخی دعا بالخیر ایچون
حاصلدر **لاموات** اولولر ایچون مؤمنه اولورسه و امیاء دخی دیدیلر ایچون
منافع منافعلرا و بیکه منافعلر که شوهدت مشاهده اولندی **بعض اعیان**
بعض و فقه و معلوم اولکه اهل سنک عند نده اولولر ایچون عذابلری
رفعه دعا اولنور رفع اولنور نکم بعض اولیا الله مشاهده اتمشلو و بیکه
مرتکب کبیره ده عفون جواز نه دلالة ایدر و دیرلر ایچون دخی دعا اولنور
بلالری دفع و باساء و ضرالری کشف ایچون جوف منافعلری وارد
و جوف کسه دخی بونک نبوتش معترفدر و دعا حقه واقعه اولان
احادیث صحاح فنی جوفدر جمله دن برسی بوا تر طریقته ثابتدر که الصدقة
ترد البلاء و ترید العسر و دعائک قبولنده شرط محققه کوره ایچون خلوصه
دعا انمکدر غیر شرط بوقدر انک ایچون پیغمبر مر بیورر دیکر ان الله
لا یقبل الدعاء من قلب لاه ای غافل و پیغمبر مز دخی بیورر دیکر ان الله
وانتم موقوفون بالا بحابة و مختارده کافرلر بیلر دعا به مقبولدر بعض
وقته انک ایچون پیغمبر مر بیورر دیکر ان الله ان تقوا دعوة المظلوم وان کان
کافرا و معتزله عند نده دعائک فائده به بوقدر در لر زبرا اعتبار تقدیر
در در لر و جواب بودر که دعا دخی مقدر اندند و فک کلدکه اولور

وتمت بر الله دن بر شنی خارج دکلر انک ایچون پیغمبر من علی السلام بیوردی که
من آمن بالقدر آمن من الکدر **ولیس بدخل فی الایمان اعمال بل لیس ناعبر**
نصديق واذعان ولبس بدخل دخی داخل اولور دکلر فی الایمان ایمانده اعمال
اعمال صالحه فرض واجب سنت بل لیس ذابله شوایمان دکلر غیر نصديق و
اذعان نصديق واذعانک غیر دکلر و معلوم اولکه اهل سنتک جهود
عندئذ ایمان لغتده مطلق نصديق و بشرعه پیغمبر من الله عظیم الشان
عندئذ کتوردی جمع احکام اصلیه و فرعیه فی نصديق و دلیل ایله اقرار در
وبعض محققین عندئذ وساتریدی و ابوالحسن الاشعری دن دخی
منقولدر ایمان الحق قلب ایله نصديق واذعان اتمنک آیدر و اقرار دخی
احکام دنیویة فی اجرائک شرطیدر ایمانک شرطی دکلر و بویکی قوله کوره
اعمال صالحه ایمانده خارجدر حقیقتده داخل دکلر و بویکی قوله کوره
ایمان بحسب الکلم آرتمز و اکسامتکن بحسب الکلیف قوه وضعفی قبول آیدر زیرا
نصديقک ایمانده سائر خواصک و عوام ناسک ایمانلری قوه وضعفده بر اولمیش
ظاهر در انک ایچون پیغمبر من مدین صحیحده بیور مشارد که لو وزن ایمان
ای بکر مع جمیع الناس لرجح ایمانه علی ایمانهم و بعض سلف عندئذ غمام
مالکدن و شافعیده مرویدر که ایمان قلیل نصديق و دل ایله اقرار و ارکان
ایله عملدر و معتزله دن بویله مرویدر و حواریدهن دخی بویله منقولدر و
سلف اهل سنت ایله بویکی فرقه ضالانک فرقلری بوکه سلف عندئذ اعمال
وجود دن اجزاء اعتباریه سکله اولدیفندن ایمانک کالی لازم کالور انتفا سندن
کال منتفی اولور اصل ایمان ضرر کمز زیدک اعضاء مکله بی که الایاق قاش
کوز که و معتزله عندئذ اعمالک وجود دن اجزاء اصلیه اولدیفندن ایمانک
وجودی لازم کالور بنامه و اعمالک انتفا سندن ایمانک انتفا بی لازم کمز
بلکه بر جزیه کیدوب ایکی جزیه قالور و ایمان ایله کفر بیننده واسط اولور
و خوارج عندئذ وجود دن وجود انتفا سندن لازم کالور درلر انک
ایچون مرتب کبیره بی و بلکه مرتب صغیره بی کافر درلر و کرامیه عندئذ
ایمان کاتبین شهادتنی تکلمدر فقط و بعضی اوردیدر که جمیع ما جاء به النبی
نصديق ایله سینه دیمکدر یعنی نصديق شرطدر درلر و معلوم اولکه ایمانده
نصديقده مراد نفسک بلا اختیار اذعان و قبولک آیدر بحسب معرفتک
آدی دکلر و الا کفارک جوئی مؤمن اولمق لازم کالور و کن دینلور ایسکه

که ایمان نصديق معنا سنه چونکه اختیاری اولدی بز انکله سکلف اولمک
معنا ندر جواب بودر که نقدر کند بی اختیار دی دکلر ایسه ده اسبابینده سی
و ترتیب مقدمات و توجیه الذهن الی التاملات جمله بی اختیاریدر زیر اموریک
اختیاری اولم سنک معنا مقوله فعل اولمق لازم کلدی بلکه بر شیدر
اولسونک فدره اختیار ایله حصول ممکن اولسون کرک مقوله فعل اولسون
و کرک مقوله کیف یا انفعال اولسون و جلیبه کوره ایمانک دوا سنک شرطی
براماره کذبیه مقارنه اولمقدر مثلاً اختیار ایله شایقه کیسه ضروره اولمیه
برده ایمانده اعتبار یوقدر عدم منزله در انک ایچون مصنف درک **والشرع**
قد عذب شد المرء زنا را دلیل جحد کفظیم لا و ثناء والشرع دخی شرع
قد عذب عذابندی شد المرء آدمک و مؤمنک شدایدوب و قوشانما بی
زنا را زنا ریغ کفره بی مخصوص اولان سیاه قوشانی و بالجله بر شواستفال
انسه که کفره بی مختصدر زنا ریغ و شبیه کبر دلیل جحد انکاره دلیل یعنی
اللهی و پیغمبری کتوردی احکام انکارانده که اولور دیدی یا حقیقه
یا حکما کفظیم لا و ثناء او ثناء یعنی اصنام بیغ یوناره کفظیم که جحد و انکاره
دلیل عذابندی شرع زیرا او ثناء کفظیم جحد دلیل اولمیش ایدر و بالجله دینه
تختیری لازم اولان شیک بریسنه کفظیم و دینه کفظیم واجب اولان شیک
بریسنه تختیرانسه ایمان حقیق سنه اعتبار یوقدر شرعه عند الله وعند
رسول الله کافر در محله النار در و بونده بر سوال مقدره جواب اشارت
وارد که دینلور که اگر ایمان یا لکن نصديقک آدی اولایدی قلیل نصديق
زنا قوشانمکه و اکابر زنا را کافر اولور جواب بوکه چونکه شرع بونک
امثال شیرلی اساره نکدیندن عذابندی ایمانک حقیقه لغویه و عرفیه سنه
شرع اعتبارانندی بونده کلمات کفریه نک صدوری عندئذ اعتبارانمیکر که
ولا یغایر ایمان و اسلام و لم یکن لها فی الشرع مکان ولا یغایر دخی
مغایر اولم ایمان ایمان و اسلام دخی اسلام یعنی بر برلرندن سنک اولمزلر
منسا و بین اولد قلیچون مزاد فین اولد قلیچون و لم یکن لها دخی بونلرچون
اولدی فی الشرع شرعه مکان ایچومک یعنی ایمانک مکے باشغه اولوب و
اسلامک دخی باشغه مکے اولدی بلکه هر ایمانک مکے اسلامک حکمدر صفة الایمان
ور حوله الجنة و استحقاق رضاء الله و بالعکس و معلوم اولکه ایمان لغتده
مطلق نصديق واذعان و اسلام لغتده مطلق تسلیم و انقیاد در و شرعه

ایمانك معنای كجدي و اسلامده بعضك عندنده ایمان معناسنه در ایمان
اسلام مترادفین لودر و بعضك عندنده اسلام احكام الله قلیل از عان
مكره اوزرینه قلیل بئوت و انقیادی فصد و ایمانك لازم مساویسیدر
و بعضك عندنده اسلام احكام شرعیة به اشكدر صحتی اعتقادیه بیه
و بومعناده ایمانك لازم مساویسیدر و **المقد ایمان یناب به و**
آن بکی عاصیا ینك ایضاً و **للمقد دخی** مقلد ایچون حاصلدر یغ
سؤل ادم بر کسنة نك بلا دلیل قولی اخذ ایدوب کندیك عندنده اگا بر دین
اولیضه ایمان ایمان زبرا ایمان تصدیق و افزارك یا مؤد بالکرت تصدیقك
یا مؤد تصدیق و افزارك و علك آیدر و بونده ایسه دلیل شرط دکلر
یناب به اولیله ایمانك انکه ثوابل نور دخول میت کی **وان بکن** نقد مقلد اولر
سره عاصیا عامه و کناه کار **ینك ایضاً** یغ تزکده یغ دلیل و برهان ایه
ایمان و ایمان متعلق اولان مسائل اعتقادیه ضروریة یغین طریقیله بلمکی
ترك ایدوب مزخرفات دنیویده و شهوات حماریه ده ضایع ابتدکی ایچون
و معلوم اولکه مقلدک ایمانده اخلاف ابتدیلر جمهور اهل سنت مختارده
و جمیع اهل سنتك بعضك قولنده ایمانك صحتنه و اوزرینه احكام دارینك
ترتیبه ذاهب اولدیلر زبرا ایمانده و صحتنه برهان شرط دکلر دبدیلر و
ینه جمهور ذاهب اولدیلر که هر مسئله اعتقادیه ضروریه ده دلیل ترك ابتدکی
چون آئند عذاب مستحقدر و مصنف قولنده بونده ظاهر در و بعض اهل
سنت عندنده و اشهر بده دخی برروایند نایندر که مقلد ایمان معنی دکلر
زبرا ایمان تصدیقك آیدر و تصدیق علمك بر قسمیدر و علم نقلیده منافذ
زبرا نقلیدك قسمیدر زبرا علمده یغین لازمدر و نقلیده ده ایسه یغین بوقدر
جواب بودر که تصدیق علمده اعمد رنک محلیده تخفیف اولندی و ایمانده
معتبر اعم معنا سیدر تصدیقك و الا عواصك چوکی مؤمن اولمق لازم کلور
و سعد الدین شرح مقاصده بر قولنده دار اسلامده بولسور اذان و اقامت
و شرایع اسلامه حائرا اولان کسنة لوده مقلد بوقدر زبرا جمله به محققدر
و هر کسک بر دلیل وارد و لواجالا اولسون زبرا ترتیب مقدمات لازم
دکلر هر مسئله اعتقادیه ضروریه ده و الا ناسك اکثری اولمق لازم کلور
و لازم ایسه باطلدر و بلکه مقلد شاهق جلیله قالوب وصیت اسلامی
اشتمیوب بر اهدك سوزایه ایمان کندر دبدی و معتزله عندنده مقلدک

مقلدک ایمان اصلا صحیح دکلر و بیکه صحت ایمانده بر مسئله اعتقادیه ضروریه
ده دلیل تقصیریه و ترتیب مقدمات و مجادله الخصم و دفع الشبه قادر اولمالیدر
دبرلر و بواکوره معتزله نك اکثری کافرا و لمق لازم کلور نك خفی دکلر
و حق اولان جمهورك مذهبیدر زبرا اضافد و طول عمر لوده تحصیل دنیا
اشتغال نام اشونلر مسائل اعتقادیه ضروریه لرینده تعلیم اوله اتمسونلر
و تعلیم ابدنلر کی عامه اولیوب اخونده عذاب کورسونلر هل یستوی
الذین یعامون و الذین لا یعملون **لا عذر من عاقل ین جهل خالفه ان**
نال مدة فکر عند نهار **لا عذر اصلا** عذر بوقدر مر عاقل هیچ رعافلا
ین جهل خالفه خالفه جهلنده **ان نال** اگر نال اولسه مدة فکر فکر مدته و ترتیب
مقدمات ایدیه نك و فقه عند نهار نمان مضرتی اولان امام اعظم
عندنده و معلوم اولکه جاهل معاند و مقصر اولان کسنة لر صیت
اسلامی اشده و بومدة فکرده نل اولوب آفاقه و انفسه باقوب بذل جهل
ایدوب و ترتیب مقدمات ایه صانع نقالی به انتقال اتمولر ایسه کافرا اولوب
معذور اولملر و اگر بذل مجهود ایدوب خلافت ایدوب ایدر لر سه ین کاف
اولولر اولملر امام اعظم عندنده زبرا الله عظیم الشانك **ان ین خلق السموات**
والارض و اختلاف الليل والنهار لا یات لا ولی الا لایاب قولی بومعناده
ظاهر در و عذر بوقدر که معذور قلیله و اما شاهق جلیله اولسه بر آدم
وصیت اسلامی اشتمسه اگر ایمان و کفر اتمزسه معذور در و حکام مؤمنند
واهل جندر و اگر ایمان ایدر سه حقیقه مؤمندر و اهل جندر و اگر کفر
ایدر سه حقیقه کافر در و اهل نادندر زبرا کفری سبیل معذور قلمز
و معرفه اهلیة تامة اولدی فی ظاهر اولوب و اکثر محققین امام اعظمك
مرادی بو تقریریدر دیدیلر و بعض محققین امام اعظم شاهق جلیله
کی معاند و مقصر کی قلدی دیدیلر و جمهور معتزله دخی دیدیلر و جمهور
اشاعره کفریه سولر سه شاهق جبل معذور در دیدیلر و اهل جندر
و الله عظیم الشانك و ما کنا معذبین حتی نبعث رسولاً آتینی دلیل کوردیلر
و امام اعظم جواب و بر دیکه احكام شرعیة ده در ایمانده دکلر بو
ذکر اولنان لر عاقل اوللرده در و اما عاقل ممیز اولیان صبیانلر ده
اختلاف وارد بعض اهل سنتك عندنده بابالری مکذه در و بعض
اهل سنت و جمهور معتزله عندنده قدام اهل جندر و بعض اهل سنت

عندئذ توقوف وارور و بعض اهل سنت عندئذ شول صبيانك بالغ اولدني
تقدیریم ایمانه کلمیک ایدی علم الله ده انرا اهل جنت در و شول صبيانک بالغ
اولدني تقدیریم کفر ایدیه جک ایدی اهل نادر و الله اعلم بالصواب
ولیس مرتبه للعبد مسقطه تکلیفه کجانی و صبیان و لیس
مرتبه دخی اصلا بر مرتبه یوقدر لعبد عبد ایچون ولونی ولسون باصور
ولی ولسون اوله مرتبه که مسقطه اسقاط ایدی تکلیفه اکا تکلیفی
یعنی او امر و نواهی کجانی بجانی بجانی ده اولان مرتبه جنون کی و صبیان
دخی صبیان ده اولان مرتبه صبا و ده و معلوم اولکه بویست متصرفه ملامه
دن بر طائفه رد ایچوند در بر لکه کجی برنکه ده شیخی سلوکه امعان اشه
ولجده وصوله راسه و تکیه سنده کمال و جندنه و غایت انجذابنده اولدقه
اندا کمال مجتهد امر و نواهی و تکالیفی قالدیر و او شیخده تکیه ده شراب
ایچسه و بیاض ده لری یغله سه اکایله ذره ماعتاب یوقدر و بونک
بطلا نه کتاب و سنده ظاهر و باهور ذره قدر ایمانه اولان کسیه بطلا نه
خف و کلد در زیر اعمومات آیات و احادیث جمیع اوقات و احوال شامل در اصلا
بروفه ایله وقع اخر و برماله ایله حال اخر بیننده تقریقه اولمضتیزین
واکمل ناس و احب انبیاء ذی شان ایکن انلردن اصلا بر تکلیف ساقط اولدی
بلکه تکلیف او زولونده تشدید اولندی زیرا ادری بر زله ایله عتاب اولنور
لرایدی و بوندن دخی ظاهرا و لدی بعض کسینه نک قولنک بطلا نه زنج اید
ول کاهیجه کال انجذاب مرتبه سنه وارور و ملاحظه ایدرک غایت استغراق
درجه سنه وارور و بر حقیقه که عباداته تکالیف خلک و برردی و کناه کار دخی
اولمز و بومالک و واسی استر زبرا کرک ایدیکه او حالده اصلا کذوبیه بلیمه
فکیف که کذودن غیر او حالده او حال بلدی و کذو سنک عباداته خلک و بر
میع الخلدی و رندی و وامنی استدی قائله الله و الخاصل بوشلوا همتال
باطلاری یازمق الحاد قیوسه آجوب اسلامک هد منی استمکدر خذیم الله
ولعنه **قد جفلی المرد فی فتواه مجتهدا حکم داود مع فتیا سیمان قد جفلی**
المرا کاهیجه آدم یعن مجتهد خطا ایدر فی فتواه فتوا سنده مجتهدا مجتهد
اولدنی مالده حکم داود داود علیه السلام حکم کیم مع فتیا سیمان سلیمان
علیه السلام فتوا سیمیله سیمیله فتیا فانک ضمیمه فتوانک اسمید و معلوم
اولکه مجتهد کرک پیغمبر اولسون و کرک پیغمبرک غیر اولسون اهل سنت

سنت عندئذ غالباً اصابت ایدر و بعض کره ده خطا ایدر لکن شوقدار
وارکه اگر مجتهد پیغمبر ایسه خطا او زینه تقریر اولماز بلکه الله عظیم الشان
علی الفور خطا سنی بدور و یا جبریل یا الهام ایله و سائر مجتهد لرونقریر اولنور
غالباً و کاهیجه انلرده دخی الهام ایله تنبیه اولنور و بریم بوکا دلیلم حضرت
داود ایله حضرت سلیمانک قصه سیدر حضرت داود حکمده خطا اندک
و حضرت سلیمانک اصابت اندی انک ایچون الله عظیم الشان بیوردیکه فقهنا هاسلیم
و پیغمبر مزید رعنا سنده اساری کفار ده اصحابیلده مشاوره ایدوب حضرت
عزیز ایدیه لم فدیة المیلیم دیو حضرت ابوبکر قوسک دیو پیغمبر سنه دیوب
فدایه اختیار ایددی اساری قویروحه سنده خطا ایدوب الله عظیم الشانک
تنبیه انمسیدر که ساکن لنبی ان یكون له اسری الایة و معتزله عندئذ
و اشعربدن بر قولده هر مجتهد مصیبدر خطا انزل بلکه مجتهد نه اجتهاد
ایدر سه حق او در درلر و بواضلا فک اصل سنشاء بودر که بر در روزک
حق بر در ایکی اولمز زبرا بداهه واقع صدق مطابق اولمز و معتزله
عندئذ حق متعدد در درلر و دعوی بداهه انکار ایدرلر و برده منشاء
بودر که بر در روزک الله عظیم الشانک هر ماده نه ده بر حکم معنی وارور
مجتهد بلور سه اصابت ایدر بولمز سه خطا ایدر و انلردر لکه هر ماده
ده بر حکم معنی یوقدر بلکه حکم مجتهدک رایتک وارور و یقیدر و بونک
دخی بطلا نه ظاهر در زبرا مجتهد دید و ک اولسه حق اصابتیلده مجتهد
امر اولناردی و پیغمبر مزدخی احد یدیده دیمز ایدیکه ان اصابت فله امران
وان اخطا فله امر **لا ینبوی الشک فی الایمان من احد وان نوبی**
منجیا فی یوم هجران لا ینبوی الشک لایق دکلدر یعن بر کسینه ید مؤمن
مسین دینلده حقا مؤمن دیمه لی ان شاء الله دیمه سی لایق دکلدر زبرا
شکده ظاهر در و شکی غالباً ایمان ایدر و شک دیمه دن مصنفک مرادی
بودر و **الا ایمانه شک جائز دکلدر اصلا زبرا کفری مستلزم درجهور**
عندئذ **الا ایمان ایمانه من احد اصلا براه درن وان نوبی نقد در ان شاء**
الله بمسبیله نت بله ایدر سه منجیا یعن ایمان منجی که ضامه ید مقدر در زبرا
انده جمله نک شک وارور مادامکه سننه ایله مبشر دکلدر **فی یوم هجران**
هجران کوننده یعن دنیایه ترک ایدوب اخرتده کت و ک کوننده اولوخی
ایمان منجی ایچون لایبغی دیدی لا یجوز دیمدی زبرا شک طریقله در سه

و منجی بیلده مراد اتمترسه نقد جائزانه ده لایق دکلدر زبیراشکی ایماور
ایدر و بوبیت بعضی منلرده واقع اولمشدر و خیالی جلیبی دخی بیان اتمترسه
ولا عقاب برك الله من احد في حق ابليس هو الكافر الجان
ولا عقاب دخی عقاب بوقدر برك الله لعننى ترك انك من احد
احد لودن برآمدن **في حق ابليس ابليسك مضنه** فهو الكافر الجان
اواشسه کافر در و جنایت اید بچید ریغه برآدم ابلیسه ملعون ایکن و اشد
کفر ابله منصف ایکن لعنت اتمترسه کا زده سفاری عذاب و عقاب اولمترسه
نچون لعنتی و سنی ترك دیو و بوبیت مابعدنه بسط مقدمدر **قلن یزید**
یزید منه مفسده فاسکت ولا ترضی لوما باسم لعان قلن یزید یعنی
نجن ابلیس کافر و عالمه جان اولد یعنی بلك ایسه بلك لک یزید البته زیاده
اتمندی یزید یزید معاویه منه ابلیسده مفسده فساد زیاده یزید
ریاست دنیویه میل ایدوب حضرت مسینی رضی الله عنه شهید ایدردی
کوبلده و اولاد رسوله في الجملة اهانت ایددی قاتله الله و معاویه و شیطا
انسه اولقدر فساد ایددی بوکا نسبه بیلده اولمترجن بویلده اولد بیلده
فاسکت سکوت ایت ایها العاقل ولا ترضی دخی راضی اوله لوما لومه باسم
لعماد لقمان اسمی ایلده و معلوم اولکه حضرت معاویه اوغلی یزیده اختلاف
ایندیلر کیلر اولاد رسوله اهانت انکله و قتل ایدر مکه مجرد ریاست
دنیویه لك ایچون کافر اولدی و لعنت ایدر یزیدیلر و سعد الدینک دخی
مختار بیده بودر و کیلر دخی قل صحابه ایلده آدم کافر اولمتر مادامکه حلال
دیمه ی یاخود مخفی فیضا اتمدی و بویلده اولد یعنی تقدیر یزیدک ایدر
توقف ایدوب لعنت اتمدی و بعضی دخی کافر دیش ایکن بیلده لعنت اتمدی
زیرا وزیرمه واجب اولان شید دکلدر دیدیلر و لایق اولان لعنت
جوق اتملیدر که اغز الشور آدمه خلق لعان ددر و مصنفک دیدوک بود
والله عند الله **نصب الامام علينا واجب سمعنا دفع مظنون اضرار وظننا**
نصب الامام جمله جمع اولوب بریادشاه بیعت ایدوب و نصب انمک علینا
بزم اوزریمزه واجب سمعنا و اجیدر زیر پیغمبر میزور دیکه من مات
ولم یعرف امام زمانه مات منه جاهلیه و اجماع دخی اولدی پیغمبر میزور
مکره حضرت ابوبکر خلیفه انمک اوزریمه جمله اسدن اول دفع
مظنون اضرار و ظمیان اولان اضرار و ظمیان دفع ایچون معلوم

و معلوم اولکه نصب امامده اختلافات کثیره وارد راهر سنتک جمهور
عندنده جمله ترك اوزریمه امامی نصب شرعا واجیدر و اکثر معتزله
و بعضی شیعه عندنده عقلا واجیدر و بعضی عندنده عقلا و سمعا
واجیدر و خوارج عندنده نصب امام واجب دکلدر بلكه مایزدر و بعضی
دیشلردر که فتنه دن خوف عندنده عقلا واجیدر و اکثر شیعه و بعضی
معتزله عندنده الله اوزریمه واجیدر عقلا بویلده اختلافی سندن اولدیفند
ذکر اندی و عفا ندره بلدور دیکه زیاده اهتمام اولنه انره مخالفده
اما منا باشارات الرسول ابوبکر کا اجمع القا مع الدان امامنا بزم
امامز و یادشا هم باشارات الرسول رسول اکرمک اشارت سبیلده
ابوبکر ابوبکر الصدیق حضرتیلر بزم کانتکم اجمع اجماع اندی و اشارت
بودر که پیغمبر میزور دی اقد و بالذی بعدی ای بکر و عمر و پیغمبر علیه السلام
و فائزده مقدم امامت کجور دی و اخر عمر نده امیر طاج ایددی القا و اوزده
اولان اصحاب مع الدان یقینه اولان اصحاب ایلده بیلده زبیر ابی ماعده نك
مضیفه سنده جمع اولدیلر جمله ی ای بکر ی تقدیم ایدوب اکا بیعت اندیلر
و معلوم پیغمبر علیه السلام حضرتیلر ابوبکر حضرتیلر منصوصه نصیح
اتمندی اختلاف اندیلر جمهور اشاعره و بعضی معتزله و خوارج نصیرح نفی
اندیلر اشارتله خلیفه اندی دیلر حسن بهری حضرتیلر بیوردیلر که پیغمبر
نص خفی ایلده نص اندی حق نمازه تقدیم ایددی اولمترده اول برحق کون و
آرندده نماز قلدی و بعضی محدثین دیدیلر که نص جلی اندی اولمترده برحق کون
مقدم بیوردیلر که استوف بد واة قرطاس لاکنه لای بکر کابالا یختلف فیهم
انسان و شیعه طائفه نص و اشارت انکار اندیلر و حضرت علی حقه بر
حق حدیث موضوع نقل اندیلر که خلیفه اوایدی و بونک دخی بطلان ظاهر
زیرا بوقدر صحابه رسول الله علیه السلام خلاف شرع اوزریمه اتفاق اتملر
محالدر زیرا انلر حدیثی بلدی دیمک کفره قریب بلك کفر در **وبعد فیض**
ابوبکر لفاروق و بعد صابر شوری بین ارکان و بعد دخی
ابوبکر دصکر قد نص تحفیق نص نصیرح اندی اماملق ایلده ابوبکر ابوبکر
حضرتیلر حال سوتلر نده لفاروق حضرت عمر فاروق ایچون و بعد دخی
حضرت عمرو دصکره صابر ملاف اولدی شوری یعنی مشاوره و لیق
شیخ اولدی بین ارکان برقاج ارکان عظیمه اولان صحابه کبار بیننده و

معلوم اوله ابو بكر حضرت نوري ائمة انتقال بيور دقل رند مقدمه
 عثمان بن عفان حضرت نوري جفردى واسرائير كه هذا ما عهد ابو بكر
 بن ابي جعفر ائمة عهده من الدنيا واول عهده بالعقبة يتر فيها الفاضل
 ويؤمن فيها الكافر اذا استخلفت عرب الخطاب فان احسن السيرة
 فذلك ظن به والخير الذي اردته والا فتسبيل الذين ظلموا الى منقلب
 يتقلبون ودخا اوله حضرت عمر حضرت نوري شهيد اوله عثمان بن عفان
 علي عبد الرحمن بن عوف طلحة زبير سعد بن ابى وقاص بوالق ارکان جمع اوله
 وبونلر جمله من اسرى عبد الرحمن بن عوف حضرت نوري بنو قيس انديار وانك
 اختيارية راي اوله ديار واوده حضرت عثمان اختيار راندى وجله من
 الكابيت انديار وبوندن يك اشارت ايدوب دركه **فاسم خمسة منهم**
لسادسهم فابيعوه بطوع بين اعيان فاسم تسليم ابدي خمسة منهم او
 ارکان بنو لسادسهم التخياريه فابيعوه بطوع جمله بيعت انديار حضرت
 عثمان رضا ليله بين اعيان جمله اصحابك بينده **وذلك عثمان ثم القوم**
جلتهم قد بايعوا علينا عقد رضوان وذلك دخا انديار بيعت انديار
 عثمان حضرت عثمان ثم القوم انديار فاسم قومه بين جمله اصحاب جلتهم كلب
 قد بايعوا تحقيق بيعت انديار عليا حضرت علي بن عقد رضوان عقد رضوان
 ايله بعض جمله سنك رضا سبله اولان عقدايله عقد انديار **لا نص فيه جلبا**
بل قد اجهدوا لكن معاوية الخطي كروا لا نص اصله نص وتصريح
 بوقدر ينجرون فيه حضرت علي بنك خلا في عقده نتك شيعه لوزع انديار
 جمله اصحابه مخالف قائمهم الله جلبا بل قد اجهدوا بل لك تحقيق جمله اصحاب
 اجتهاد انديار لكن معاوية لكن معاوية حضرت نوري الخطي دعوا فلا فده
 تخيير اكثر اصحابه مخالف اوله ينجون كروا مروا كج **واذكر اصحاب**
الرسول فاطمة بالخبر والبر واجير طعن مطمان واذكر دخا سن ذكر
 ايت اصحاب الرسول رسول لك اصحابه فاطمة جميعا بالخبر خبر ايله والبر دخا
 برايله واجير دخا منع ايت طعن مطمان طعن ايديجينك طعن زيرا ينجون
 بيور دكي لاستبوا اصحابه فلوان احدكم انفق مثل احد ذهبا ما بلغ مائة احدكم
 ولا نصفه وينه بيور دباركه اكرسوا اصحابه فانهم خباركم وينه بيور ديك الله
 الله في اصحابه لا تتخذوهم غرضا من بعدى من ائمتهم فحيتي ائمتهم ومن ابعضهم
 فبعض ابعضهم ومن اذاهم فقد اذاه ومن اذاه فقد اذاه الله ومن اذاه الله

والنسخة الصحيحة بحلى
 بالباد كما يشهد العزى

الله بوشك الله يؤخذ وينه بيور ديك اصحابه كالبحر بايهم اقيم ائمتهم و
 كلهم بذلوا الدين **فحيتي ائمتهم** وللشريعة كائنا خير معوان وكلهم دخا
 اوله خبر اصحابك جمله بذلوا بذل انديار للدين دين البجون مجتهدم بحلى
 وللشريعة دخا شريعت البجون كائنا اوله ديار خبر معوان اعانت ايديجينك
 خير لولري اللهم اجعلنا من الذين سلوا طريقهم واتبعوا سبيلهم **يا رب**
لا تسليق حيتي ايدا من قال امين يا من سلب ايمان يا رب لا تسليق
 سلب ائمة بندن حيتي انك صابري ايدا داما من قال كنه ديسه امين
 امين يا من اوسون سلب ايمان ايمانك سلبون امين **وامنضه**
من بالخبر يذكرك ما حضرت وجه الرب من فطر نيسان ودام دخا
 دامت اوسون نصرة من شول كسنة نك نازكوك بالخبر خبر ايله يذكرك
 ذكر ايدري ما حضرت سئل اوله في مدح وجه الرب بين بوزي
 من فطر نيسان نيسان يغورك فطر سندن والله اعلم بالصواب
 فالحمد لله على الختام والصلوة والسلام على رسولنا محمد عليه السلام
 وعلى اله العظام واصحابه الكرام وقد فرغت من تأليفه من زلفه
 لسنة سنة وستين ومائتين والاف من هجرة من له العز والمجد
 والشرف اللهم نقبل مني يا حسن القبول واغفر لي
 بالايام والا سلام بحرمة سيد الانام
 تحت الكتاب بعون الله الملك الهام
 عن يد محمد الصبر غفر الله
 ولوالديه واحسن اليها
 واليه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا السلام وجعلنا من امة محمد عليه الصلوة والسلام و
على اله العظام واصحاب الكرام بوند نصكره معلوم اولئك بن فقير الحاج داو
د بن محمد القادر من الخنف دبرمكه عفايد اهل سنت والجماعة عنده ضروريات
دينه والحاكمتي اولئك جمله مكلفينه مسلمين ومسلمة بالامر في فرض عين
وواجب اولوب وآيت بالله حديث شريفه جله سني اجالا جامع اولد يفتد
في الجملة تفصيل ومارتيدية قولي اوزره تنقيح مراد ايدوب دبرمكه آيت بالله
انمان كنوردم الله كه موجود در و كمال صفات ايله متصفدر ونقصات
مضارون منزهدر اولام معلوم اولكه الله عظيم الشان صفته هر مكلفه ومارتيدية
در اولان سلم و سلميه فرض عيند كه بكمي ايك صفتي بايون بر كسي صفة نفسيه دركه
و موجود يعني الله عظيم الشان اولده وجود صفته ايله متصفدر و وجود مضمنا
ذاتدر و ذاتده وجودك بر آنده انفكاك و ايراسي جاتر دكلدر زابرا
واجبالو موجود در و تبني دخي صفات سلميه دركه قدم بقا قيام بنفسه
و حدة مخالفة للحوادث در يعني قدم ايله متصفد بلك اولي يوقدر و اصلا اوزر
عدم و يوقلق سبقت انتمسدر و بقا ايله متصفد بلك اخري يوقدر و اصلا
اوزر بنه عدم و يوقلق لاحق اولمز دكلدر و قيام بنفسه ايله متصفد بلك كبري
ذاتيله فائدر و اصلا بر مكان ايله قائم و بر ملائمة محتاج دكلدر بلك در و و حدة
ايله متصفد بلك ذاتده و صفاتده و افعالده اصلا شريك و نظيري يوقدر
دكلدر و مخالفة للحوادث ايله متصفدر بلك مخلوقاتده اصلا بر شنبه
بر وجهه بكمز دكلدر و سكزده صفات ذاتيه دركه حيوة علم سمع
بصر ارادة فطرة كلام تكون در و بوناره صفات ثبوتيه و معانيه
و حقيقيه دخي ديار يعني حيوة ايله متصفد بلك صفة حقيقيه موجوده
اولان حيوة ايله حيدر دكلدر ذاتيله حيدر دكلدر بلك متفكر
و حكا ايله زعم انديار و حيوة صفة بر شنبه تعلق آتمز و علم ايله متصف
دكلد صفت حقيقيه موجوده اولان علم ايله علمدر دكلدر ذاتيله علم ايله
دكلدر بلك متفكر و حكا ايله زعم انديار و علم صفت جميع موجودات و معدومات
تعلق ايدر و اولده جمليه تعلق ايندي و لا يزالده دخي بوناره بنه بوندر قلمي
و قلمدره تعلق ايدر و لا يزالده هر شئي ازله بلكي كه اولدر خلاف اولي اجماعا

اجماعا محالدر و ترا جمل متلندر و سمع ايله متصفد بلك صفت حقيقيه
موجوده اولان سمع ايله سمعدر دكلدر ذاتيله سمع بلك و كلد و سمع
صفة لا يزالده اصواته تعلق ايدر و باقيلنده بوناره فائس ايله بلك
صفة لا يزالده الوان و اصواته و اشكاله تعلق ايدر و اراده صفة لا يزالده
معدومي و وجوده بافود موجودي عدمه تخصيص و ترجيح انكه تعلق
ايدر و فطرة صفة لا يزالده ارادتك تعلقك وفق اوزره و وجوده يا
عدمه تقريبه تعلق ايدر و كونه لا يزالده ارادة و قدرتك وفق اوزره
معدومي و وجود ايله بافود موجودي عدمه ايله تضاد تعلق ايدر و معدومي
موجوده و موجودات دخي معدوم فلا و الاصل ارادة تعلق ايدر و وجود
بافود عدمه تخصيص ايدر فطرة تعلق ايدر و وجوده بافود عدمه تقريبه ايدر
و تكون تعلق ايدر بالفعل موجوده بافود معدوم ايدر و كلامده لا يزالده
الفاظ قرائن معاني قرائن وفق اوزره ترتيبه تعلق ايدر و سكزده صفات
معنويه دركه سكز صفات ذاتيه لره لازمه كلور لو صيوة بغير دري و اقله دركه
صفة ذاتيه اولان صيوة لا زندر و علمدر يعني بلك لكدرك صفة ذاتيه اولان
علمه لا زندر و سمعدر يعني اشتمك لكدرك صفة ذاتيه اولان سمعه لا زندر و
باقى سده بوكا قياس ايله و معلوم اولكه صفة ذاتيه اولان تكونيه لازم اولان
خلق و ايجاد انك لكه و انواعه انشاء احياء امانه ترزيق توسيع تقصير كوي
لره صفات فعليه دخي ديار و صفة ذاتيه اولان كلام نفسيه لازم
اولان كلام لفظي مختارده كه سمع الدين و ضللا جلي اختيار انديار اصوات
و صرفون مركبدر و مخلوقدر و ذاتيله قائم اولان كلام نفسيه اصوات
و صرفون مركب دكلدر بونكر اولان تفصيل امام ابو منصور مارتيدى
لك و مارتيديه لونيكت اختيار اندكلدر و اشاعره نيك جهر دري كوي و كونه
لازم كلور خلق انك لك فطرة اذ قال انديار و اناره كوره صفات بكمي
اولدى و شجره اولان شيخ ابو الحسن الاشعري حضرت بكمي دخي سمع ايله
بصري و سمعه و بصره لازم اولان اشتمك لك و كورمان لك علمده
اذا قال ايندي و كاكوره صفات اوله اللى اولدى و بومفاندر بويله
بلك جمله لك اوزر بنه فرض عيند زبانه اعتقاد في اهل سنت امامان بلك
دبدر كلرينه تطبيق ايدوب معتزله و فرق ضالة دن تميز اولنه و ميع سواده
جوابه و تفصيل قادر اولوب تقليد دن و عصيان دن خلاص اوله و

ضروریات دینی و دینیه ده شک آنکه والا شک ایدرسه و توقف ادب
فالحال بر عالمه سوال اتمزانسه امام اعظم مضربلریک فقه اکبرنده
افرنه یقین بیوردینه بناء کافرا ولور و ملائکه دخی ایمان کتورده
الله عظیم الشانک ملائکه لرینه موجوده لردر و انلره لائق اولات
صفاتی ایل منصفه لردر و معلوم اولکه ملائکه لر هفنده دخی
جمهور اهل سنت عندنده اوج صفات بلیک واجبدر اولکه ایمانده مقرب
ایسه ایمان تفصیل مضربین دیکل اسم ایمان اجمالی و ایکنجه اوامره دائما
اتباع و نواهیدر اجتنابدر و اجتناب لوارنه بشردن تزهدر مثلا بیدن
واجبدر و ارتکابک دن و دستیلکدن و طوغوردر و طوغور مدر و المدر
و کدردن و سایر ضوابط بشردن منزهد لر و معلوم اولکه اهل سنت
عندنده مؤمنک ضوابط ملائکه نک ضوابطند و افضلدر و مؤمنک عواملریک
صلواتی ملائکه لرک عواملریک افضلدر و بود کرا اولان جمهور اهل
سنت مذهبیدر و بود کرا کوره شیطان ملائکه نک دکدر لکن سلطان المفسرین
اولان ابن عباس مضربلریک و محقق مضربین اولان بیضاوی مضربلریک
عندنده بونفصیل ملائکه نک غالبنده در ذری ملائکه دن بر طائفه یه و
بر صنفه جن دیرلر و شیطان اول طائفه دندر و اول طائفه برلر و اجولر
و طوغرلر و طوغوردرلر و اول طائفه عصیان دخی ایدر لر بیضاوی مضربلریک
بودی فحیدر والا ابلیس ایه کریمه نک تفسیرنده ابن عباسده نقل ایدر
و ابو منصور ماتریدی مضربلریک اختیاریده بودر و کتب دخی ایمان
کتورده الله عظیم الشانک کتابلریکه انلرده موجوده لردر و رسالره
نازله لردر و انلره لائق اولان صفات ایل منصفه لردر و معلوم اولکه
کتابلر هفنده دخی اهل سنت عندنده اوج صفات بلیک واجبدر اولکه
جمله سه صاد قدر و ایکنجه مختارده اصوات و مروفدن مرکب در و ماده
و مخلوقه در تکلم سعدالین شرح مقاصدده و شرح عقائده و خیالی
جمله حاشیه سنده اختیار اندبار و اوچنجه ترتیبی و نظمی الحق الله عظیم
الشانک ترتیب و نظمی ایل در بشربک ترتیب و نظمی ایل کدر و معلوم اولکه
کتابلریک عددی بعضی روایتده کلمشدر که یوز دوزدر و دوزدی
مد دندر نورلیه حضرت موسی علیه السلام نازل اولمشدر و زیور حضرت
داود علیه السلام نازل اولمشدر و انجیل حضرت عیسی علیه السلام نازل

نازل اولمشدر و قرآن برهم پیغمبر موم حضرت محمد المصطفی علیه الصلوة
والسلام نازل اولمشدر و یونلری بولیه بلیک دخی جمله فرض عیندر
ریاض ضروریات دینیه دیندر و یوزده دخی صحائفدر اولی حضرت آدم
علیه السلام انمشدر و اقری حضرت شت علیه السلام انمشدر
و اوتوزی حضرت ادیس علیه السلام انمشدر و اولی حضرت
ابراهیم علیه السلام انمشدر و در سیم دخی ایمان کتورده الله عظیم
الشانک انبیاسنه و پیغمبر لرینه که انلرده موجوده لردر و انلره لائق
اولان صفاتی ایل منصفه لردر و معلوم اولکه جمله پیغمبر لر هفنده
اهل سنت عندنده اوج صفات دخی بلیک جمله فرض عیندر ایمان تفصیل
امانة صداقة عدالة عقصة أشرف العزل بعضی ایمان تفصیل ایل منصف
دیکل جمله ایمان لازم اولان شیار تفصیل ایل وادغان و قبول ایده و انبیا لک
جمله سه حال صبا و نده ایمان خلق و حال نمیزده ده ایمان کسب ایل منصفلریک
و انلر هفنده اصلا کفر جانزد کدر و آمانة ایل منصف دیکل الله عظیم
الکاتبلیغ ایت دید بکرا حکامک جمله سه بعث اولند بخی قوللریه تبلیغ ایدر
ذرة ما حاشا خیانت اتمیه و صداقة ایل منصف دیکل جمله کلامنده صادق
اوله اصلا برو جمله کذب صادر اولیه و عدالة ایل منصف دیکل غایبده
نقوی و مرفوعة صلیحه اوله و عقصه ایل منصف دیکل جمله کبار لردن و صفات
خسبه دن قبل النبوة و بعد النبوة معصوم و محفوظ اوله اصلا بر سیم صادر
اولیه و امه الکفران ایل منصف دیکل ابدی نبوة ایل منصف اولوب منصب
نبوتدر غولدن امین اوله و ینم معلوم اولکه جمله پیغمبر لریک اولی حضرت
آدم و اخری حضرت محمد المصطفی در و دخی ایکسنت اراسنده قاج
بلیک پیغمبر کلد بکی مختارده الحق الله عظیم الشانک بلیور و برر و ایه ضعیفه ده
یوز بکرمی دورت بلیک و برر و ایه ضعیفه ده دخی ایکوز بکرمی دورت
بلیک دیوا وارد اولمشدر و برهم پیغمبر لر جمله سنک افضل و فاضلدر
و انلریک شریعتلریک بعضی احکامنه کتورده شریعتله نسخ انمشدر
و برهم شریعتلریک قیاسنه دکن یا قیه در و دخی معلوم اولکه الله عظیم
الشانک اولیا قوللری وارد و انلر هفنده دخی دورت صفات بلیک
واجبدر ایمان تفصیل و اخلاق حمیده ایل مها امکن انصاف و اخلاق
زیمه دن مها امکن اجتناب و شهوات مباهیه انما کدن احتراز و بود و در

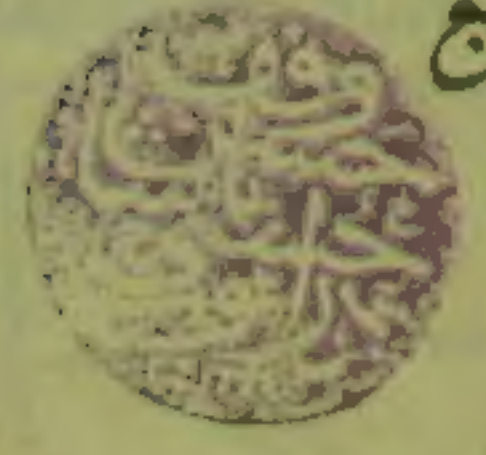

صفات ابله برکسه متصف اولدقد بفرکه بزا کاولی دیروز کومه
اولان خارق عاده اولان صادر اولسون اولسون و بودر دلت
بری بولمنه اکاولی دیروز استدر ابا خارق عاده بله صادر اولسون
دجالده اولد بولمنه وینه معلوم اولکه جمله اولیا لولک افضل حضرت
ابوبکر الصديق بقدر صکره حضرت عمر الفاروق صکره حضرت عثمان
ذوالنورین صکره حضرت علی الرضید رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین والیوم الامروز دخی ایمان کوردیم یوم آخرت یغنی قیامت
کونه البتة مقدر وحله حیوانات و اشیا و ملائکه و جنات اولد کونده
بنه در یلوب انبیا و اولیا و علیا عاملین و صلی اولان کسه لر بفرقه
بنوب و حله لریکوب و عرش عظیم کونک سنه واروب جنه کیره نقدر
زوق و صفات راسته لر کونک و حله کافر و جوق سوس اولان
عاصی عصبان لری سبیل عربان صبرا ولوب و محشر برینه واروب
کاهلری مقداری اهل و شداند قیامت کورب و بعده عضوا و جنات لری
جنه کورب کاهلری مقداری یا نوب کافک کفر لری سبیل ابد الابد
معدب قلوب مؤمن عاصی لری حشره کورکدر و بالقدر خیر و شره من
الله تعالی و دخی ایمان کوردیم الله عظیم الشان اولیج قدره خیر
و شره یعنی الله عظیم الشان اولده هر ضری و شری تقدیر اید یکنه ایمان
کوردیم و معلوم اولکه الله عظیم الشان اولده هر شئی بلدی و اوله
مظاکر جمله سنه تقدیر ایدی و افعال عباد اختیاریه ده شولم بلدی
و تقدیر ایدی کله جگه فلا و قله ده قولنمردن جوق کسسته لر اختیارات
جزیه لرینی و اراده قلبی لرینی خیرانه و طاعت صرف ایده جکلور
و بر و خیرانه و طاعت خلق ایده جکر و عرضی بقلمیان اهل سعادت
اوله جکلور و الله یسر لنا مع اصحابنا و جوق طاعت لر دخی اختیارات
جزیه لرینی و اراده قلبی لرینی شترانه و معاصی صرف ایده جکلور
و بر دخی شترانه و معاصی دخی خلق ایده جکر و عرضی بقلان اهل
شقاونده اوله جکلور و بولم اولد بفرقه جمله اصلا جبر لازم
کلمن و امام اعظم حضرت نونک فقه اکبرنده کتب بالوصف لا بالجکم
دید بکنک معناسیده بودر و انک الجوده پیغمبر من علم السلام حضرت نوری
بخاری و مسلم حدیثنده بیور دیلرکه ما بینکم من اهل الا و قد کتب مقفده من

فیرانه و طاعت
بیاه

من النار و مقفده من الجنة فقال یا رسول الله افلا تنکل علی کتابنا و تدع
العل قال اعلموا فکل من سیر لما خلق له اما من کان من اهل السعادة فسیبیه
لعل اهل السعادة و اما من کان من اهل الشقاوة فسیبیه لعل اهل الشقاوة
ثم قراء فاما من اعطی و اتقی و صدق بالحسنى فسیبیه للیسری الایة
و بونده معلوم اولکه ایمان و اسلام ما زیدیه و شیخ ابو الحسن الاشعری
عندنده ایکسیده برور پیغمبر منک الله عند ذلک کوردی جمله احکام اعتقادی
لی تصدیق انکدر یعنی قبیل اذعان و قبول ایدوب قطعاً اینا مقدر و جبر
اهل سنه عندنده و انکه اربعه دن دخی منقولدر و برکوی مرموم دخی
طریقنده اختیار ایدی ایمان و اسلام ایکسیده برور پیغمبر من الله عظیم
عند ذلک کوردی جمله احکامی قبیل تصدیق ایدوب و دلیل دخی قرار
انکدر و بوزکر اولان الله شیره و بونلره ملحق اولانلره مؤمن بفرقه
لکه ایمانک شرط دیک صحیح دکلر نیک جهل بیند مشهور در ایمان و اسلامک
علامه عظیمه و مؤثره کیره سنه بکدر صور صلوة حج زکوة کلمه شهادة
زیرا مطلق علامتی و مؤثره سنه جوقدر بتمشدن زیاده در نیکم نیکم پیغمبر من
علیه السلام بخاری و مسلم حدیثنده بیور دیلرکه ایمان ای علامه الایمان
و مؤثره بضع و سبعون شعبه اعلاها لا اله الا الله و ادناها اما لله الا لله
عن الطریق نیکم سعد الدین شرح عقائد ده بولم بفرقه ایدی و بونلره
و بونلره شرط دیک صحیح دکلر اصنام الدی که رانک فخر شریطه غلطدر
علامه معناسنه و اشراط ساعته بوندنر و لکه ایمان و اسلامک
وجود نیک شرط صدر الشریعه نیک توضیحده بیان ایدو کینه بنا ما زیدیه
لره کوره عقل نمیزدر و اشاعره لره کوره عقل و بلوغدر و کالینک
شرط جمله فرائض و واجبات و سنن اراء و کبار ترک انکدر و معلوم اولکه
دین و ملة و شریع و شریعه بعض محققین عندنده خیالی جملیه دور
دیده بالذات برور پیغمبر منک الله عظیم الشان عند ذلک کوردی احکامک
جمله سنه دیلر اعتقاده متعلق اولسون یا هود علم متعلق اولسون
و بعض محققین عندنده برکوی مرموم کینه اعتقاده متعلق اولان احکام
دین و ملة دیلر و علم متعلق اولان احکامه شریع و شریعه دیلر

و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع

کتابخانه
مکتب
مکتب
مکتب

الايمان لا يزيد ولا ينقص عند الله واصحابه وقال الشافعي يزيد وينقص
 ومحمد بن زياد والاشعري وكذا قولهم انما المؤمنون الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم
 واذا تلى عليهم اياته زادتهم ايمانا وعلى ربهم يتوكلون وكذلك روى عن النبي عليه السلام
 انه قال لو وزن ايمان ابي بكر مع ايمان ابي لهب لفرح ايمان ابي بكر وكذلك روى عن ابي
 ابي هريرة والسنن بن مالك وابي سعيد الخدري وعبد الله بن عباس رضوان الله عليهم
 اجمعين انهم روى عن النبي عليه السلام انه قال يخرج من النار من كان في قلبه مثل
 شعيرة من الايمان وروى مثل ذرة من الايمان وهذا يدل على ان الايمان يزيد
 وينقص ومجئنا في الايمان عبارة عن التصديق لما ذكرنا من الدليل وانه لا يقبل
 الزيادة والنقصان واما قوله تعالى ليزدادوا ايمانا مع ايمانهم قلنا ذلك في حق
 الصحابة رضوان الله عليهم اجمعين لان القرآن كان ينزل في كل وقت فيؤمنون به
 فكل من تصدقهم انما زيادة على الاولى واما في حقنا فلا لانه انقطع الوحي واما قوله
 تعالى انما المؤمنون الذين اذا ذكر الله وجلت قلوبهم قلنا ذلك صفة المؤمنين
 والمؤمنون في الطاعة مستضا وتكون امانة الايمان فلا واما قوله تعالى زادتكم
 ايمانا المراد به البصيرة لانفس الايمان واما حديث ابي بكر رضوان الله عنه قلت ذلك ترهبوا
 للثواب لانه سابق في الايمان وقد قال رسول الله عليه السلام الدان على الخير كفاعله
 واما قوله عليه السلام يخرج من النار من كان في قلبه شعيرة من الايمان قلنا روى
 في بعض الرواية يخرج من النار من كان في قلبه الايمان فيجب حمله على هذا بما ذكرنا
 من الدلائل

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Kism:	H. Hüsnî
Yeni kayıt no:	
Eski kayıt no:	1177

الرأى (هو الاثر الملائم بشئ
 النطق ما يخصه ويميزه عن جميع ما
 قيل ذلك الشئ نفسه وعينه
 وهو لا يختص بالعرضة
 الموصوف (هو مبدأ الراء ومظهر الحكم
 في الخارج
 الرأى (ما يمتنع ان يظا له عند الشئ

اختياره سببه ما دراهم ولزوم

مبدء دراهم
 ملكوت الله في عباده واسباب دراهم
 مبدئى وخارجيه اعطائه نظريه
 در